

MAS I ROCA

24-26, Portaferrissa, 24-26-Telèfon 1574 A.

CAMISES, CORBATES, GENE-
RES DE PUNT, MITGERIA

CAUSA ESPECIALITZADA EN LA MIDA

Grans novetats en articles del
país i Estranger

CEFIRS, BATISTES, PERCALS, POUPE-
LINS. Assortits en diferents marques i es-
pecialitats de dibuixos

VERIM NOVES I VARIADES COL·LECCIONS

Gèneres confeccionats i podem ben garantir que tots
es confeccionen en els tallers de la casa

CONFECCIO

Camises blanques forma Amèrica, a 7'50 ptes.

MIDA

Camises gèneres fins Estrangers, a 12 ptes.

**MIREN QUE
HERMOSO!**

Así se crían los niños que to-
man leche condensada marca

LECHERA

DESELA A SU NIÑO,
SEÑORA, VERA QUE
GORDITO SE PONE

Fàbrica de filats de lula

i

d'Espardenyes

(Pat. nòm. 71.057)

Rafel Sacrest

OLLOT - Girona, 9 (Tel. 251)

Falta representant conei-
xedor del mercat de Ca-
talunya d'aquest article.

Ferré. - Pintura : Decoració

Sant Domingo del Call, 4-Tel. 4916 A

ANUNCIS, ROTULS, FADANES I

OBRES I TREBALLS D'ESTIL

ALCOHOLS PURS

certificats de 91/92%. Especials
per a Clíniques, laboratoris, far-
màcies, perfumeries

ANISATS

de totes classes

VENDA A L'ENGROS I AL

DETALL

A. ANTICH

Ronda de Sant Pau, 32.

Telèfon 810 A.

Trituradors TORRAS

Els més econòmics de més du-
rada i rendiment.

Per a blat de moro, sucre, ca-
nyella, pebre, terres i tota classe de
minerals.

Facilitats en el pagament.

ANGELS, 12. TALLER.

Visiteu l'Estant 3001 de la Fira
de Nostres

AVIS

Voleu resoldre el menjar

bé, net i sumament econò-
mic?

Preneu un abonament

de 20 coberts al preu de

40 pessetes o de 60 co-
berts a 75 pessetes, al

Gran restaurant "VILA"

PASSATGE DEL CREDIT,

517

CANVI D'AMO

des de 1 de gener de 1923

Coberts reclam a 2, 3'75,

4'50 i 5 pessetes.

SALO PER A BANQUETS

AMB PIANO

"Gladys"

Depilatori inofensiu

No taca ni perjudica.

Demani's en magatzems i botigues ben
assortides en articles de perfumeria.

Dipositari: **J. Coll**
Llúria, 48 - BARCELONA

BALTASAR FIOL S.A.P.

Carrosseries de luxe, turisme i sport sobre tota mena de chassis

Cotes, de les millors marques, completament equipats

Diputació (entre Rocafort i Entença), BARCELONA

LLUIS SIBIL

Sant Feliu de Guixols

Fustes estrangeres

: Carbons minerals

FINQUES

COMPRA-VENDA
Auger & Jubany, S. A.
CASP, 35, 2on., 2.
Despatx, de 3 a 5.
Telèfon 1161 S. P.

J. Masclans

SASTRE

fa saber a la seva distingida clien-
tela que ha rebut les novetats de
la present temporada, anglès i país

FERRAN, 31 - BARCELONA

(Entrada: Arc del Remei)

Societat Anònima Monegal
Princesa, 25 : Portal de l'Àngel, 14 : Ronda Sant Pau, 49

A BENEFICI DEL PÚBLIC

cada dimarts

Liquidació d'articles perfumeria

SOCIETE GENERALE

de Banque pour l'Etranger et les Colonies

Sucursal de Barcelona

Plaça de Catalunya, 27

Tota mena d'operacions de Banca i d'Assa-

CAIXES DE LLOGUER

Planxa
ondulada de
120x75 cm.
Ptes. 7'50 m.2

ROCALLA

PER A TEULADES

Materials armats ab amiant exclusivament

JOSEP ESTEVA I Cia.

Portal de l'Àngel, 113, pral. : Telèfon 3344-A

Fàbrica a Sarrià **BARCELONA**

Plaques de 40x40 m.

Ptes. 5'05 m.

SABO
Olgia

MYDUDCIA

Suavitza i perfuma el cutis
donant-li un aire de distinció
inconfusible.

Extracte, Lloció,
Pólvors, Crema.

BORI I ROCA

Aparells HORTHOPHONE, únic que permet sentir-hi bé als SORDS, reeducant l'oïd.

DIPUTACIO, 325 - Tel. 1135 S. P.-BARCELONA / Gran existència
de MOTORS des d'1/20 fins a 100 HP, a preus reduïts

Materials i instal·lacions elèctriques

Bombetes elèctriques PHILIPS i REFLET, amb filament metàl·lic i 1/2 Wat.

EL FEIXISME A ITÀLIA

HISTORIA VIVA DEL TRIOMF REDEMTOR DE LA REVOLUCIO ITALIANA.

Pel·lícula de gran actualitat i interès

Exclusiva: **SELECCINE S. A.** Rda. Universitat, 14

SASTRERIA **NEW-YORK** FERNANDO, 42

Creació del Vestit reclam tanquí a mida a 100 ptes.
de llana pura i estam.

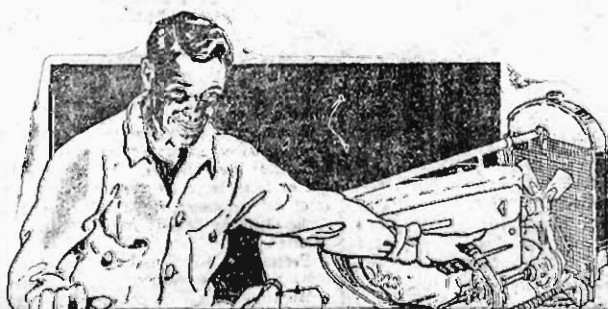
Solament 1.000 vestits

es poden vendre a aquest abandonat preu

Visiteu els seus aparadors i veureu els seus models i gèneres. Totes les nostres seccions de gèneres del país i anglesos són a base de

**Quantitat - Qualitat
Perfecció i Baratura**

NOTA: Si ho sol·licita el comprador, la casa dóna
mostres per al seu examen

Als propietaris d'automòbils els interessa fer-los re-
jovenir als tallers de la S. A. dels Motors

RICART & PEREZ
Borrell, 236 a 244.

Hotel Trías
PALAMÓS

Gran Confort

Obert tot l'any

Inauguració de les grans
reformes a primers d'istiu.

— Preus limitats.

Se sol·licita

administrador pagès, per a
ocupar-se de finca rústica
muntanyosa. És indispensable
viure en ella i donar excel·lents
referències. Escriure a In-
glaterra M. U. Rambla Estudis, 6,
anuncis

FABRICA DE PAPELS HIGIENICS
de puresa garantitzada

En bobines o rodells de fulles
taladrades

En blocs de fulles enllaçades

En estocs per a viatge

Condicions especials als majoristes:

J. MILLAT

Santa Agnès, 26-28
BARCELONA

Proveïdor de les grans empreses
de ferrocarrils, hotels,
sanatòries

D'ORIENT
La Conferència de Lausana es reprendrà del 15 al 20 d'aquest mes d'abril

Lausana, 31. — La Conferència de la pau es reprendrà del 15 al 20 d'aquest mes d'abril. Les deliberacions al menys duraran tres mesos. El Govern francès nombrarà per representar-lo al ministre de Justícia. — Radio.

LES EE. UU. I LA CONFERÈNCIA D'ORIENT

Londres, 31. — Comunican de Washington a la "Westminster Gazette" que els Estats Units prendran part activament a la pròxima conferència oriental i sobre la qüestió de les poblacions i de la igualtat de drets a Mesopotàmia. Afirma després que és possible que la conferència d'Orient sigui seguida d'una de mundial. — Ha-

HA ESTAT ASSASSINAT EL CAP DE L'OPOSICIO AL PARLAMENT D'ANGORA

Constantinoble, 31. — El diputat cap de l'oposició al Parlament d'Angora, senyor Akbulut, ha estat assassinat a casa seva a les tres de la tarda. Es diu que el matí havia estat assassinat. S'ha obert una investigació per descobrir l'autoria del crim. — Radio.

DESAPARICIO D'UN DIPUTAT TURC

París, 31. — Dintre d'Angora "Petit Parisien", que la senyora desapareix del diputat l'oposició Akbulut. El Govern turc pren serietat per donar a l'assassinat de la justícia, cometent un error si no reconeix a Akbulut. — Ha-

RECONSTRUCCIO D'ANGORA, SEGONS UN PLA AMERICÀ

Constantinoble, 31. — Un grup nord-americà ha proposat al Govern turc la reconstrucció d'Angora capital definitiva de la nova Turquia. Aquesta iniciativa en aquestes veses d'un país, al cap del qual se celebra el 100è aniversari del gran jardí d'Angora. — Radio.

INTERPRETS EN LES AUTOMATIVES

Londres, 31. — Avui ha inaugurat el seu darrer espectacle a l'Òpera d'Angora, una companyia de teatre. La majoria són per la segona franja d'espais. — Radio.

ORD. GARNARVON MILORA, DINTRE LA GRANJA

El Governador de la província de Garnarvon, Milora, ha estat assassinat a la granja. — Ha-

GLORI. PAIXA EN LLIBRE

El Governador de la província de Garnarvon, Milora, ha estat assassinat a la granja. — Ha-

LES REGIONS OCUPADES
Greus successos a les fàbriques Krupp d'Essen

Les tropes franceses agredides disparen contra la multitud :: 6 morts i 32 ferits

Essen, 31. — En aquesta ciutat acaben d'ocórrer fets d'una extrema gravetat.

Un destacament francès al comandament d'un oficial es disposava a procedir a la requisició d'automòbils en les fàbriques Krupp. En el moment en que els soldats entraven a les fàbriques, les sirenes començaren a sonar donant la veu d'alarma i els obrers en oír l'avis abandonaren el treball presentant-se en massa davant dels soldats en actitud de resistència. En intentar els soldats francesos realitzar l'ur començaren els obrers s'hi oposaren llançant pedres i dirigint contra els soldats francesos raigs de vapor de les màquines. En vista d'aquesta actitud els francesos donaren els avisos de reglament i veient que els obrers no deposaven l'ur agressivitat dispararen contra les masses. Del xoc resultaren sis obrers morts i 32 ferits greument. Immediatament foren traslladats a les fàbriques automòbils blindats i ametralladors.

En conèixer-se aquest fet es produí gran excitació entre la població alemanya, organitzant-se diferents manifestacions. En aquest moment un automòbil passava per davant de les fàbriques. Els alemanys l'atacaren deixant-lo completament destruït i els dos enginyers que hi anaven foren agredits i internats a la fàbrica. Un d'ells a causa del cop mortel pres per un anglès essent respectat però l'altre fou maltractat resultant amb ferides de consideració en el cap.

Els francesos consideren com a culpables d'aquest fet sanguinant als directores de les fàbriques que en el moment en què hi entraven els francesos donaven la veu d'alarma tocant les sirenes i excitant als obrers a la resistència.

Les autoritats militars franceses estan disposades a prendre mesures energiques i immediates sancions. — Radio.

DESPRES DE L'INCIDENT A LES FÀBRIQUES KRUPP: ELS VERIDERS AUTORS

Essen, 31. — Poches hores després de l'incident ocorregut a les fàbriques Krupp, les autoritats franceses han declarat que els autors dels fets són els obrers alemanys durant la resistència a l'entrada dels francesos a les fàbriques. Els autors dels fets són els obrers alemanys durant la resistència a l'entrada dels francesos a les fàbriques. Els autors dels fets són els obrers alemanys durant la resistència a l'entrada dels francesos a les fàbriques.

Aquest matí a les tres, foren repartits per Essen i subsegüentment a les fàbriques Krupp, lletres i follets extenent als obrers a emprar contra les tropes d'ocupació, no ja una resistència passiva, sinó una resistència activa. — Ha-

LEDEBET ACUSA M. CANTILLER D'UNA

Berlin, 31. — Ledebet en la reunió del nou partit socialista independent, ha acusat al canceller Otto von Bismarck de haver estat a l'origen de la guerra en no efectuar certs lliuraments. I ha dit que calia vigilar al govern que s'entengués amb França. — Radio.

DECLARACIONS DEL M. JAS. PAR

Londres, 31. El president del Govern belga, interogant per un membre de la "Westminster Gazette", ha declarat que l'acció de França a la Ruhr ha disminuït de cap manera, afegint que l'acció entre França i

DE RUSSIA
Li ha estat comutada la pena de mort al bisbe monsenyor Cieplak

Berna, 31. — Segons notícies d'origen polonès, confirmades després, el Govern dels Soviets ha comutat la sentència de mort dictada contra l'arquebisbe Cieplak per la de 10 anys de treballs forçats, essent, en canvi, confirmada la que ha recaigut contra el bisbe Butkiewicz. — Ha-

Roma, 31. — Ha causat molta alegria en els cercles religiosos la comutació de la pena de mort per la de deu anys de presó dictada contra l'arquebisbe de Petrograd. Es creu que s'oblindrà també l'indult del bisbe Butkiewicz. — Radio.

LA PROTESTA ALEMANYA

Berlin, 31. — La "Gazeta General d'Alemanya" anuncia que el Govern del Reich ha fet trametre al seu representant a Varsòvia una protesta contra la sentència de Moscou i ha encarregat al seu representant a aquella ciutat que intervingui directament prop de Txitxerin. — Ha-

TOTA POLONIA PROTESTA

Varsòvia, 31. — S'ha celebrat un miting per protestar de la condemna contra els sacerdots catòlics a Moscou. L'afusellament ha estat enorme. Tota la ciutat hi era. Després es formà una imponent manifestació que intentà anar a la Legació de Rússia, però un cordó de policia ho impedì.

Nombrosos soldats obrers i patronals i els consistoris de les esglésies protestants i luteranes de Polònia han votat una resolució protestant contra l'indult atorgat començant contra la llibertat de consciència i religió.

El rabbi de Varsòvia i el comitè de rabins de la república polonesa, en sessió extraordinària, han votat per una resolució una energica protesta. Els ambaixadors ortodoxos també han protestat. — Ha-

Lenin agonitzant?

Varsovia, 31. — La confirmació de la sentència de mort de Lenin, el qual se troba en situació desesperada, ha produït un gran efecte en la població de la ciutat. El braç dret ha començat a tremolar i els braços essentals. Es considera a l'últim moment. — Radio.

Estocolm, 31. — Segons notícies procedents de Moscou, Lenin estaria en una situació crítica. El braç dret ha començat a tremolar i els braços essentals. Es considera a l'últim moment. — Radio.

SEMANA SANTA A PARIS

París, 31. — Els dies Santa han estat portats a una ofensa. El bandolerisme ha estat a l'origen de la policia, amb tot i les actives precaucions. — Radio.

SEYMANN SANTA A ROMA

Roma, 31. — El Papa ha oficiat a la capella Sixtina el divendres i divendres següent. La reina Maria ha visitat diverses capelles, essent rebuda per els sacerdots. — Ha-

EL CONFlicTE D'ELS OBRERS MUNICIPALS DE PARIS

París, 31. — Els obrers municipals s'han negat a acceptar, per a l'augment de salaris acordat pel Consell municipal. — Ha-

ELS VIOLANTS DEL C. A. DE LA HAUT. C. I. I. A. VERDUN

París, 31. — A les 8.20. — Avui els manifestants del Grup de Verduen a l'entrada de Verdun, on la manifestació els ha fet una recepció entusiasta. Al moment hi havia una multitud de soldats dels quals resultaren 43 morts i 60 ferits. — Ha-

MAUSCUL POSTUM

París, 31. — El general Maunoury, generalment després, ha estat anomenat mariscal de França, a títol pòstum. — Ha-

DESPRES ANTIEMERITES A BERLINA

Berlin, 31. — Han ocorregut seriosos disturbis en aquesta ciutat. El poble marxà al barri de la zona de la ciutat, causant molts desperfectes. La policia es veié obligada a intervenir, ocasionant nombrosos col·lisions de les quals resultaren 43 morts i 60 ferits. — Ha-

PER UNA ESCLENSIA CATOLICA

Berlin, 31. — L'ajuntament ha decidit una pena extensiva en una imponent plaça per construir una església catòlica. — Ha-

NOTICIES DE MADRID
Són prorrogats els pressupostos de 1922-23

S'autoritzen, però, crèdits per valor de més de 4 milions més que l'any anterior

Avui ha signat el Rei el decret de pròrroga del pressupost de 1922-23 per a l'any econòmic de 1923-24.

En la dita pròrroga del pressupost s'autoritzen crèdits per un import total de 3.048.386.042 pessetes, amb una diferència en més de 4.263.740.60 en comparació amb els autoritzats per la llei de pressupostos de 1922-23.

Obeeix la dita diferència a les següents modificacions:

Augments proposats per a compliment de la llei de pressupostos o d'altres generals de l'Estat, Deute públic per a pagament d'interessos del deute de l'Estat i del Tresor. — Article 45 de la llei de comptabilitat: 47.240.165.68 pessetes.

Obligacions dels departaments ministerials:

Ministeri de Gràcia i Justícia. — Personal i material de presons incorporat al pressupost de l'Estat, article 4 de la llei de pressupostos: pessetes 8.209.875.71.

Creació d'una Sala a l'Audiència de Cornunya i del Tribunal Industrial d'Oviedo, articles tercer i vuit de la llei de pressupostos: 51.535 pessetes.

Construcció, conservació i ornamentació d'edificis, anul·lats fixats al capítol 11 del pressupost: 733.332 pessetes.

Total del ministeri de Gràcia i Justícia: 8.994.747.71 pessetes.

Ministeri de Marina. — Crèdits per a personal i material del regiment d'infanteria de Marina repatriat d'Àfrica, el qual passa a rebre els seus atrossos a la península, amb càrrec a la secció cinquena. Aquest augment es compensa amb una baixa de major suma a la secció 13, Acció del Marroc: 846.638 pessetes.

Ministeri de la Governació. — Despeses reservades de vigilància i seguretat, Reial decret del 31 d'agost de 1922, de concessió de crèdits extraordinaris: 648.000 pessetes.

Augment de personal de Correus, article 12 de la llei de pressupostos: 750.000 pessetes.

Idem id. a Telègrafs: 750.000 pessetes.

Total de Governació: 2.148.000 pessetes.

Ministeri d'Instrucció pública. — Augment de personal de mestres i mestres nacionals amb destinació a les escoles unitàries com a gràtules, establertes pel concepte quart, article primer, capítol segon del pressupost: 1.500.000 pessetes.

Per a material de l'Institut Cajal, llei del 8 d'agost de 1922: 40.000 pessetes.

Total d'Instrucció pública: 1.540.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància de fons i capatxes a punts senyalats, per esser físcils: 1.000.000 pessetes.

Construcció de ponts i reparació de carreteres amb fons especials, anul·lats de 1922-23: 400.000 pessetes.

Total de Foment: 2.000.000 pessetes.

Ministeri de Foment: Crèdit per a un dia de son de la guàrdia forestal, vigilància

El propietari d'un automòbil resta satisfet si ha comprat un bon cotxe i pot reparar qualsevol avaria sense perdre temps

Studebaker

dóna satisfacció

Perquè

és un automòbil de primera qualitat, digne resultat dels 71 anys d'experiència fabril de l'empresa STUDEBAKER, que poseeix les fàbriques més importants del món, amb una sola excepció. =====

Perquè

els centenars d'agents distribuïdors que THE STUDEBAKER CORPORATION OF AMERICA té al món enter posseeixen estocs complets de peces de recanvi que venen a preus fixos. =====

A qualsevol país on sigueu, trobareu un agent distribuïdor de THE STUDEBAKER CORPORATION OF AMERICA, que us subministrarà el que necessiteu i us ajudarà amb la seva experiència. =====

Organitzada la nostra SECCIÓ DE PECES DE RECANVI tenim l'honor d'invitar als senyors propietaris de cotxes STUDEBAKER a visitar-la als nostres magatzems
València, 295
Stevenson, Romagosa i C.a
Agents distribuïdors per a Espanya

PARCS I REFORMES URBANES

Com Barcelona va fent els seus Parcs

L'engrandiment de Barcelona, després de l'Exposició de 1888, tingué caràcters de gran meravellosa, gran, quasi americana. L'Eixample s'estengué ràpidament, com a taca d'oli, empenya per la fúria edificadora dels barcelonins. Però va ésser una veritable fúria, una passió que llevà la mesura de l'esperit dels ciutadans, per als quals, pot dir-se, l'edificació esdevingué un ídol, a què foren sacrificades moltes altres coses. Aleshores s'infiltrà dins l'ànima barcelonina el concepte, que encara hi dura, que tot terreny que no s'edifica és terreny perdut. Aquest concepte enterboleix el judici de certes persones influents, entre les quals encara podria trobar-se alguna hereta d'aquell famós arquitecte, que demanava l'edificació del passeig central de la Granvia amb el pretext d'evitar el defecte municipal mitjançant el producte de la venda dels pisos.

Per la virtut d'aquest esperit, que considera l'edificació l'únic factor important del desenvolupament de la ciutat, hom comprèn que pugui haver-se construït tota l'Eixample de Barcelona, sense un sol espai lliure, sense un sol parc. Alons de l'Exposició del 1888, la ciutat posseïa el Parc de la Ciutadella. Aquest Parc continuà durant tot un període de trenta anys, éssent l'únic espai lliure de la ciutat, el "Parque de Barcelona", com en deien. La resta de l'espai urbà va ésser inexorablement classificat com a terra estèril, quasi maldada, on les plantes no tenien dret a l'existència: terra que, de tant d'ésser-ho, es convertia en massa indefinida de "solars edificables".

I, no obstant, era necessari que la ciutat reaccionés contra aquest esperit d'edificació desenfrenada. L'experiència de moltes altres grans ciutats del món ensenyava com era bo conservar espais lliures a les zones amenaçades per l'edificació. Comparant la densitat d'habitatge de Barcelona amb la dels barris centrals de Londres, París i altres grans aglomeracions urbanes, hom endevinava el perill que la nostra ciutat corria. Podia comprendre's sense dificultat que, si

hom no acudia prestament amb el remei, l'edificació de Barcelona continuaria estenent-se, sense límits ni treva, i sense deixar dins els terrenys que anava submergint, ni un sol espai lliure de cases. En l'esperit d'alguns ciutadans prudents, la importància dels espais lliures era considerada com a evident. Els que, potser amb una visió limitada del problema, aleshores s'en deien els "pulmons" de la ciutat, eren demanats amb insistència per una petita minoria barcelonina. Però ningú en feia cas.

Hom pot imaginar la penosa progressió d'aquestes idees, i les dificultats amb què topaven, i la fredor amb què eren acollides i les injúries públiques que s'abocaven damunt els regidors que gosaven a proposar l'adquisició d'espais lliures. Hom pot imaginar-ho fàcilment, perquè encara avui, a l'any 1923 després de Jesucrist, un nombre important de ciutadans d'aquesta Barcelona, gran ciutat moderna, ha restat del tot impermeable a la idea que una ciutat necessita, com a element bàsic de la urbanització, un conjunt de Parcs, repartits segons art, per tot l'àmbit de l'espai urbà.

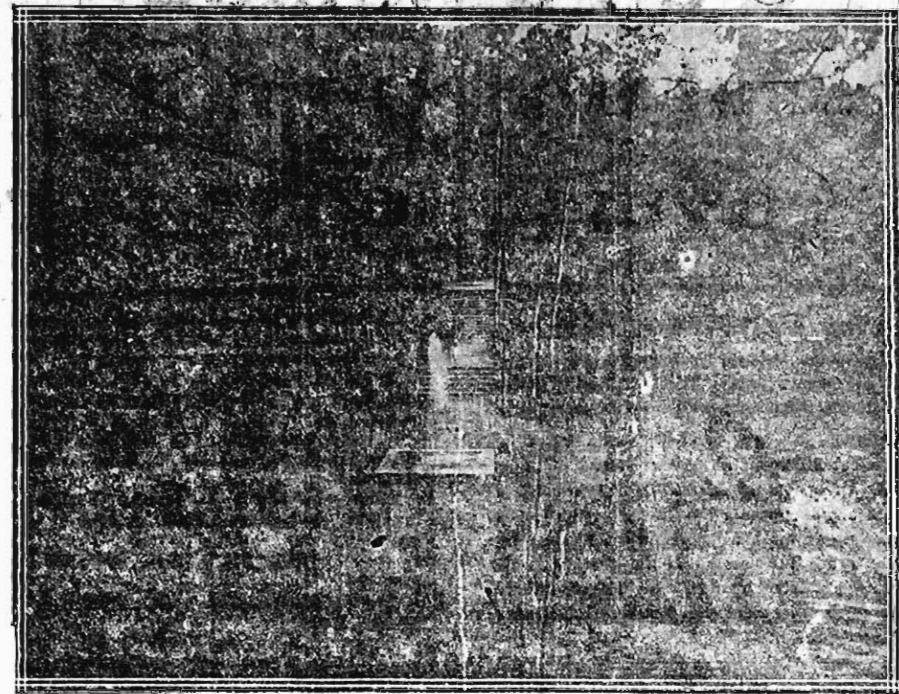
La idea del sistema de parcs guanyà lentament alguns partidaris, en part convençuts, en part sentimentals, i en part, superficialment adherits, per raons diverses. La pressió d'aquests partidaris dels espais lliures obtingué un primer èxit amb l'adquisició de quelques finques a Montjuich, de les quals la més notable fou la d'En Laribal, sobre la Font del Gat. Poc després, un segon èxit, assolit contra tota mena d'intemperàncies de llenguatge de la premsa i dels ciutadans, enemics dels parcs, va determinar l'adquisició d'algunes terres als voltants de Barcelona, com foren les del Guinardó, Cal Borní, Tibidabo i Pedralba. Així, l'any 1919 la ciutat podia presentar un quadre assats honorable de superfícies d'espais reservats, que, a despit dels íntims sentiments de la majoria dels ciutadans, col·locava Barcelona a la llista de les ciutats que es preocupen de l'ur esdevenidor. Heu's aquí el quadre:

Espais lliures de Barcelona a l'any 1919	
Parc de la Ciutadella	310.000 metres quadrats
Parc Laribal - Montjuich	51.200 "
Parc del Guinardó	35.700 "
Parc de La Pedralba	157.910 "
Terrenys al Tibidabo i Cal Borní	163.191 "
Total	718.001 metres quadrats

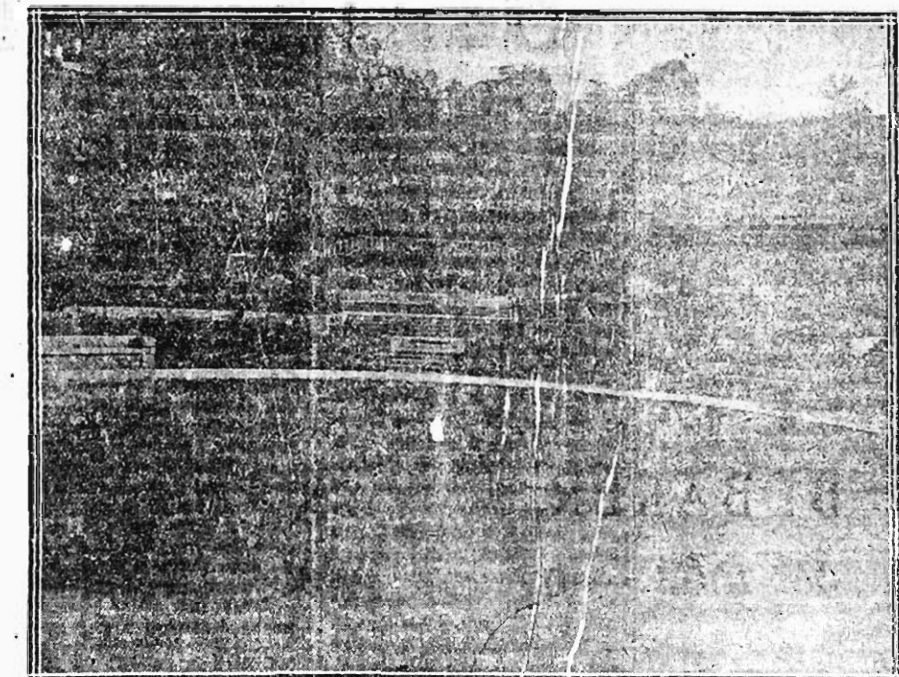
Les campanyes fets amb ocasió de les comptes avans modificades reduïren els àrees dels espais lliures. A l'any 1914 hom construïa una sensibla millora de l'espai públic, el dels espais lliures, cosa que hauria estat impossible alguns anys abans, hom constituïa un grup de simples ciutadans, amb el "La ciutat jardí", la ciutat particular dels quals es caracteritzava per la idea d'una ciutat pensada que la que ensenyava el segle XIX. L'Exposició Industrial i Agrícola, tenint aquests del Parc de Montjuich, aquest espai d'èsser plantat, certament que amb els defectes de les ciutats suposa l'habitatge d'apropiada per a una fixació, però plantat, en l'entorn de l'N. Forestier, conservant els Parcs de París, és clar, a dirigir les plantacions de Montjuich, marcant aquest fet una mica en la consideració que el problema dels parcs afecta als dirigents de la

ciutat. L'any 1917 l'Ajuntament aprovà una avinentesa per crear, amb la direcció dels Parcs Públics, l'organisme adequat a les necessitats del sistema de parcs i espais lliures de Barcelona. Es establert el pla general d'aquest sistema de parcs, amb dues cintures concentriques: la interior, o urbana, que comprèn el Parc de la Ciutadella, la Plaça de les Glòries Catalanes, els espais lliures de la Sagrada Família, el Parc del Guinardó, el Parc Güell, els que puguin adquirir-se a Vallcarres, Putxet, Sant Gervasi, Turó Park i Les Corts, i que termina amb el Parc de Montjuich; l'exterior, que ha de contenir els Parcs del Eixample, de Vista Rica i Font de la Font, Tibidabo, Pedralba, Vallvidrera, Pedralba i Sant Pere Màrtir, i els espais lliures del Llobregat.

No cal detallar amb quines penes i treballs aquest pla d'espais lliures va passant del paper a la realitat. És preferible

BROLLADOR, EN EL PARC DE MONTJUICH

UN LLAC EN ELS JARDINS DEL PARC DE MONTJUICH

resumir, en els quadres que segueixen, les superfícies de parcs, de les dues cintures, que

Cintura urbana:	
Parc de la Ciutadella	310.000 metres quadrats
Plaça de les Glòries Catalanes	90.000 "
Camp de joc de la Sagrada Família	11.119 "
Parc del Guinardó	35.710 "
Parc Güell	139.793 "
Font del Recó	12.800 "
Parc de Montjuich (terrenys adquirits)	371.991 "
equivalents a hectàrees 103.	1.035.671 metres quadrats

Cintura de parcs exteriors	
Parc de Vista Rica o Sant Medí	1.597.219 metres quadrats
Parc de Vallvidrera	1.691.892 "
Parcs del Tibidabo i Cal Borní	150.634 "
equivalents a hectàrees 314.	3.442.745 metres quadrats

La suma de tots els espais lliures de propietat de l'Ajuntament de Barcelona, l'any 1923, és de més de 117 hectàrees, contra 71 hectàrees que trobàvem el 1910.

Com pot veure el lector, la feina ha progressat, sense dubte, però no és acabada. Malgrat els esforços fets per donar unes normes clares i gens sos-

ara, cinc anys després de la formulació del sistema, ha pogut adquirir Barcelona.

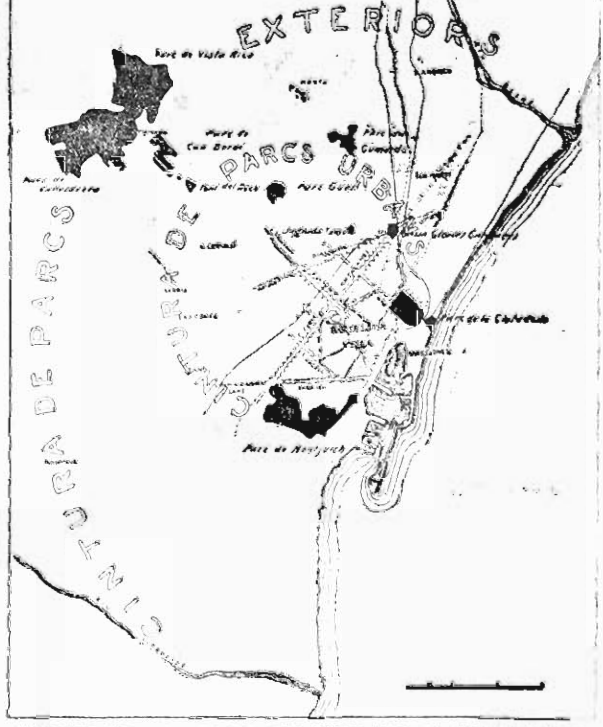
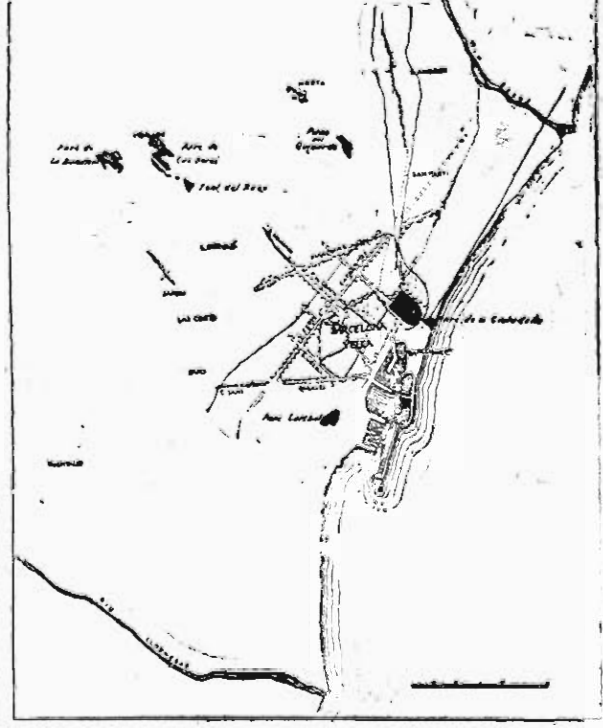
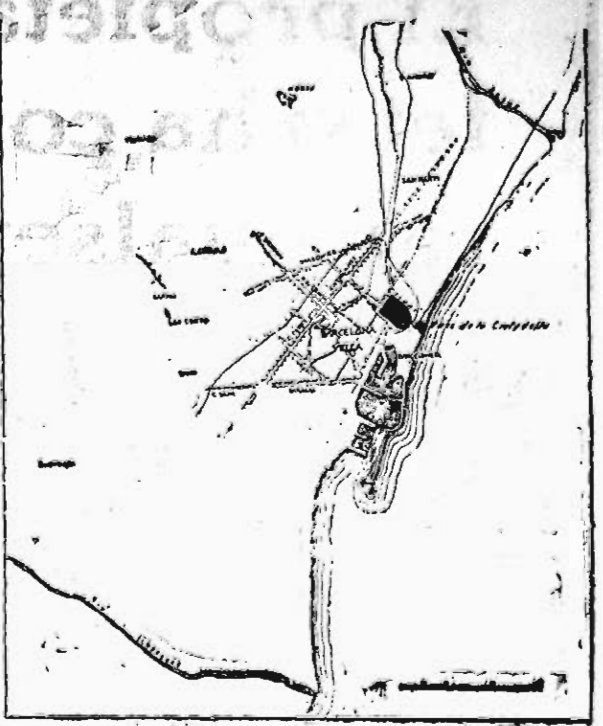
pitoses als tràmits de les adquisicions de terres, encara una part de l'opinió pública prefereix la maledicència a la crítica col·laboradora, quan hom parla d'adquisicions d'espais lliures. El vell esperit provincial, que reduïa els jardins municipals i l'ornament públic a una sola i petita cosa, fa la viu-viu, encara. No som alts on anem. Vegi's quant manca, encara, per completar les dues cintures: el parc del Recó, amb el pensament d'En Cerdà, en malhora ajornat, i que cal remoure abans que, creixent Badalona i Barcelona, no sigui massa tard; Sant Pere Màrtir, els espais lliures del sector Nord-oest de Barcelona, on tan fort bufa el vent de l'edificació; el parc del Llobregat, que convé emprendre abans que la prolongació de la Granvia el dificulti; els espais lliures de Sant Gervasi i les Corts; els terrenys de joc per a infants, dins la ciutat, tot això falta encara començar-ho.

La ciutat va creixent i així que en una zona comença l'edificació va esdevenint difícil i a vegades gairebé impossible l'aprofitament per a parc o espai lliure. La part nova de Barcelona n'està nomenada i avui guanya una petita part a l'edificació representant una despesa colossàl. Cal, per tant, que alligats per l'experiència no es vagi repetint aquest fet revelador d'una dolentia imprevisió. Cal, en fragar el pla de les futures zones urbanitzades, pensar en les necessitats de demà; cal pensar que els es-

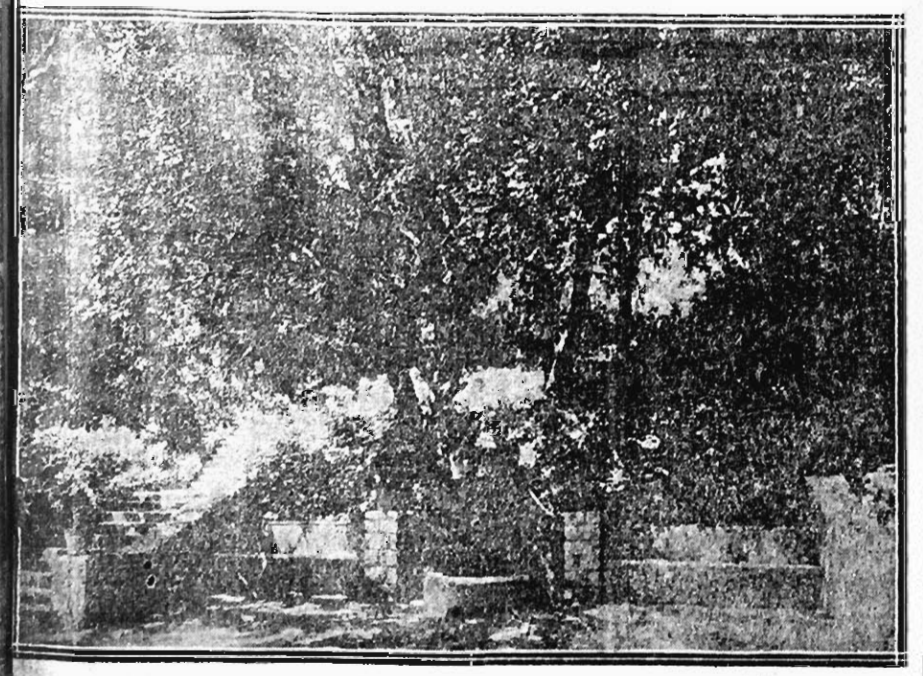
terrenys de la ciutat perduraran després de les nostres vides.

El treball d'apropiació i reserva d'espais lliures ha d'ésser acompanyat de l'arranjament dels espais, en forma de parcs, i de l'ur conservació, després. Una i altra cosa signifiquen càrrega per als pocs recursos municipals, i també una creixent complicació dels serveis. Per aquestes raons, no convé procedir amb massa pressa a l'arranjament dels espais lliures adquirits; convé, al contrari, estendre lentament l'organització dels parcs, per tal de fer les coses ben fetes, amb gent trada poc a poc. Barcelona completa, per ara, amb diversos parcs on els serveis són establerts; el de la Ciutadella, el del Guinardó, Cal Borní i Font del Recó, ultra el Parc de Montjuich, i el de la Pedralba, que està en curs d'arranjament. Pot esperar-se que, en breu termini el Parc Güell podrà també ésser donat al públic.

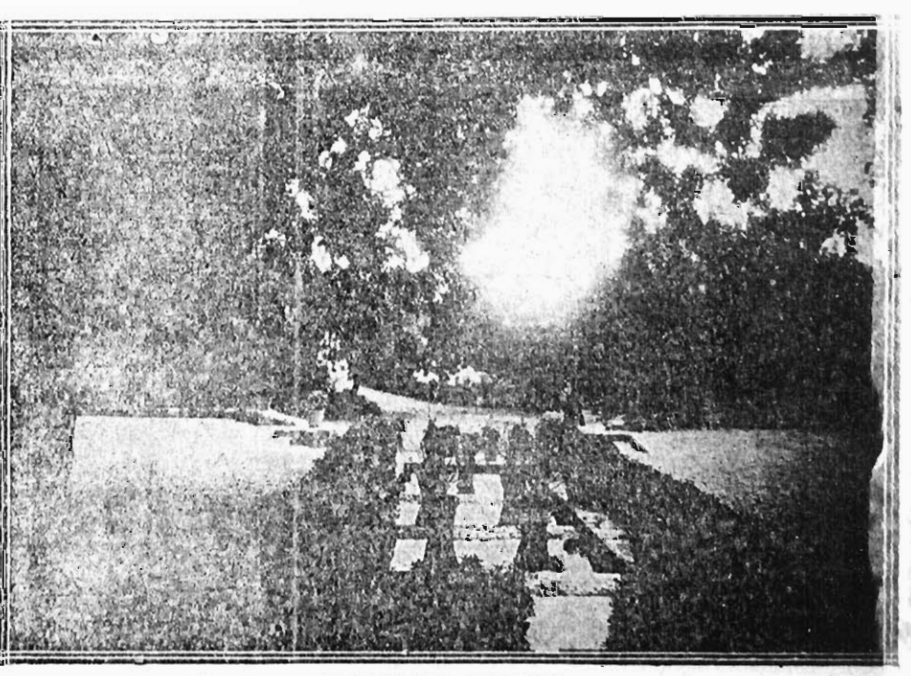
N. M. Rubio
Arquitecte

GRÀFICS DE LA PROGRESSIÓ DELS ESPAIS DESTINATS PARCS

PARC DE LA FONT DEL RECO

EL PARC DEL GUINARDÓ

MAGATZEMS CATALUNYA

Llaneria, Sederia, Cotons

Plaça Catalunya, 7

Entre Vergara i Rda. Universitat

PREU FIX

TEL. 4885 A

REBUDES LES MES ALTES NOVELTATS

Esollida col·lecció en Confeccions

PREUS LIMITATS

EXPOSICIO PERMANENT ALS NOSTRES APARADORS

Vallet i Bofill, S. en C.

Passeig de Gràcia, 20

Agents exclusius per a Catalunya dels Automòbils

HISPANO - SUISSA

Assabenten els seus clients i el públic en general, de l'ampliació del Saló d'Exposició a l'interior dels seus locals, per a exhibir els Automòbils

HISPANO - SUISSA

carrossats amb diversos models de carrosseries de luxe, torpede, cabriolet, limousine, Sedan, & &.

PREUS:

Xassis de turisme amb il·luminació i engegament elèctric

Tipos 8 HP.	16 HP.	i	32 HP.	Els mateixos amb carrosseria torpede de sèrie
Ptes. 11.500	13.000	i	23.000	Ptes. 15.000 24.000 i 29.500

Accessoris per a Automòbils - Vendes a l'engròs i detall

Fars, Reflectors, Botzines, Comptaquilòmetres, &, &.
Neumàtics, Bandatges, Mascotes, Medalles de Sant Cristòfol,
Esmortuïdors, Eines, Caragols, &, &.

Direcció telegràfica: VALFILO

Apartat de Correus 467

EDITORIAL POLÍGLOTA

LIBRERIA CATALANA - IMPRESSIONS DE LUXE - ENQUADERNACIONS D'ART, & &

PETRITXOL, 8

SOLINGEN - PARIS - BARCELONA

Casa fundada per R. ROCA

Navalles d'afaitar assegurades, Raspalls, Trempaplomes, Capses de manicura, Miralls, Gran assortiment d'articles per a tocar

JOSEP ROCA

PLAÇA DEL PI, 3 (cantonada Petritxol)

Taller d'esmolador tota classe d'eines de tall: Especialitat en navalles: Gran assortit d'articles per a tocar

PARAIGÜES
OMBREL·LES

J. CARDÚS

PORTAFERRISSA, 10

VANOS
BASTONS

Cafè HAG sense cafeïna

Es un cafè natural d'excel·lent aroma per a tothom i per als malalts del cor, nirvis, ronyons, artritis, estómac

Dipòsit general, Passeig de Gràcia, 99, BARCELONA - Teléfon - 1168 G

Reparació
de Neumàtics

TALLERS DAGNINO

PROVENÇA, 229
(entre Balma i R. Catalunya)

TELÉFON
N. 643 - G.

BARCELONA

Neumàtics
i accesoris per a
Automòbils

El naixement i la mort d'En Pep Ventura	Llegenda de la dansa nacional catalana
---	--

8

URALITA

PER A COBERTES I PER A RECOBRIMENTS

Grans xapes ondulades CANALETA,
de 185 x 114 i 120 x 75 cm.

Xapes "B", de 120 x 120, 190 x 120
i 250 x 120 cm.

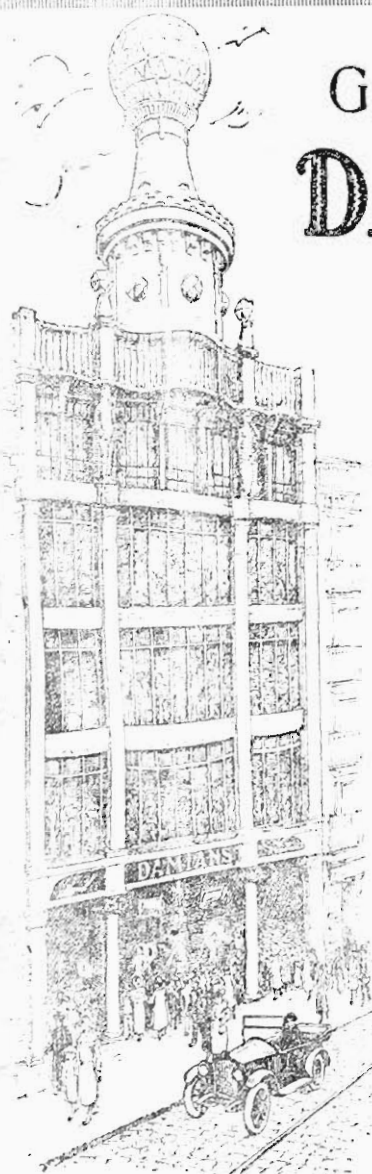
ES FACILITEN PRESSUPOSITS COMPLETAMENT GRATIS

Uralita, S. A.

Barcelona - Madrid - València - Sevilla - Lleida
Salamanca - Toledo.

Central:

Barcelona, Pl. A. López, 15
Telfs. A. 1644 i A. 848

Grans Magatzems DAMIANS

Extens assortit en
Articles per a tota classe d'Esports

Últimes novetats

en
Aparells parlants

Mobles de totes classes
Objectes d'art

Articles per a presents

Rebaixes de preus en
algunes seccions de la casa

Pròximament exposició de
Novetats per a primavera

BATERIA DE CUINA

Ferreteria, Bisuteria, Bellotgeria, & &

PANYOS

J. MIR VIVES, S. A.
Ronda de Sant Pere, 15

Rebudes totes les novetats de la temporada en
Panyeria per a senyores
senyors i nens

La casa millor assortida
en estams de molt bona
qualitat a preus baratíssims

Tots els dilluns i divendres
venda de retalls

Màquines - Eines

IMPORTANT ESTOC en
LIQUIDACIÓ

Màquines noves,
la major part de
PROCEDEICIA
AMERICANA
Casp, 112,
xanfra Roger de Flor.
d'11 a 2 quarts d'1
Apartat de Correus 602

DEFENSA JUVENTUS

Preventiu individual Mata
els germens en mig minut.
Indispensable en la lluita.

ANTIVENERIA

Una pesseta tub. Farmàcia
MORATO. — Passeig Sant
Joan, 87

ANTIGA CASA PUJOL I ROMA

AVUI

PERE PUIG

Aparadors Saló de la Moda
Novetats per a senyora

CALL, 9, I ARC DE SANT RAMON, 2 I 4

MANUFACTURS DE CANEM

ABACA I FIBRES SIMILARS

JAUME RIBÓ

Casa fundada l'any 1850

Barri de Pomar (Carretera de Mataró), número 3

BADALONA

Telèfon B 72

LA PREVISIO NACIONAL

SOCIETAT ANONIMA
: : DE SEGURS : :

Filial de LA CATALANA de Segurs contra incendis

RAMS: FURT I INFIDELITAT D'EMPLEATS
AVALOT O TUMULT POPULAR

Domicili social, Rambla de
Catalunya, 15 - Barcelona

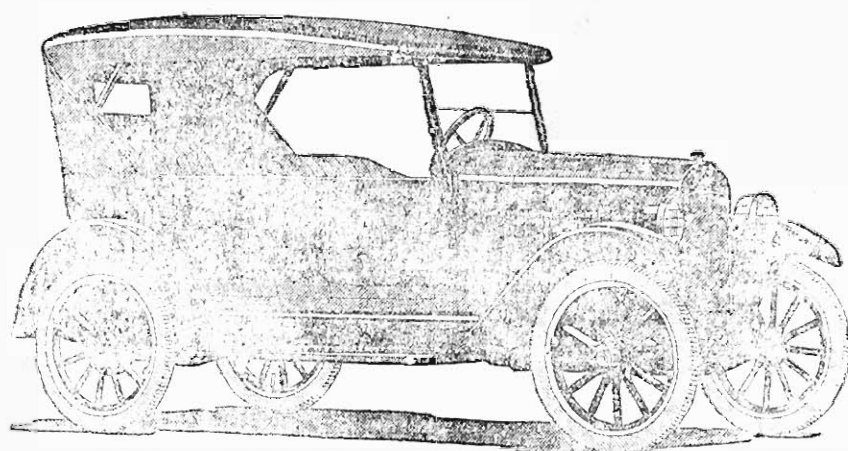
El nou

CHEVROLET

Superior

1923

acaba de re-
bre's i invitem
al públic auto-

mobilista exa-
minar-lo i pro-
var-lo

El nou CHEVROLET SUPERIOR 1923 uneix als seus antics mèrits, reformes molt importants de xasis (diferencial, helizoidal, direcció vis-sens-fí, etc.), i una carrosseria i radiador nous de gran elegància, que posen aquest cotxe a una altura sense competència possible pel seu preu, presentació i imillorable construcció

AUTO AMERICAN SALON

100, Passeig de Gracia
BARCELONA

Claudio Coello, 6
MADRID

TEMPORADA DE PRIMAVERA I ISTIU

Carme, 24

EL INDIIO

Carme, 24

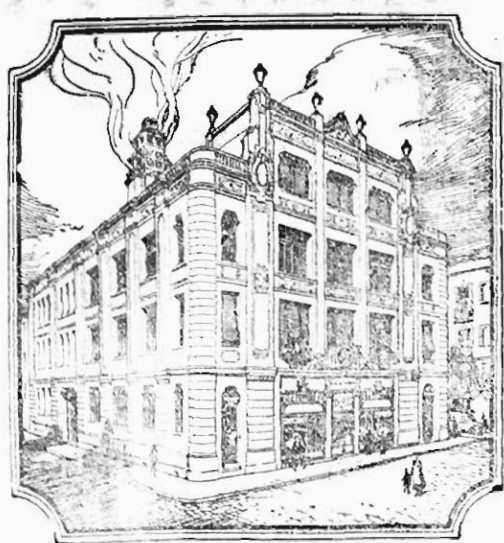
Es la casa que té més gran assortit de les últimes novetats
i les ven a

Preus extremadament reduïts

Fabricació pròpia de Cotons i Llenceria

Llanes :: Sedes :: Fantasies

PREU FIX des de la seva fundació (any 1870) PREU FIX

EDIFICI-FABRICA

Carrer de Vich, 1, 3 i 5 - GRACIA

LA QUALITAT I ELS
PREUS MODERATS

Sou els factors en què funda el negoci
la Casa

Forn de Sant Jaume S.A.

Llibreteria, 3

Passeig de Gràcia, 7

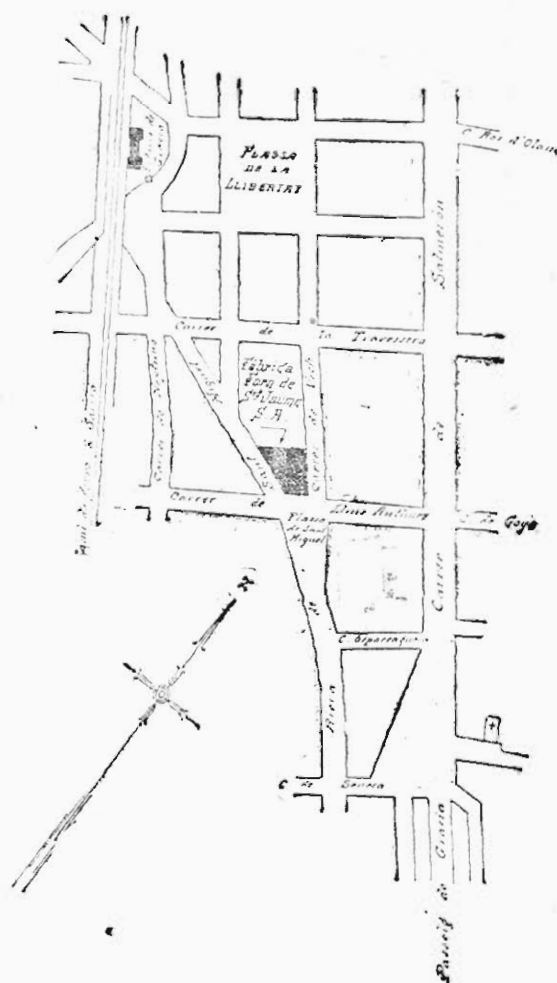
Plaça Sant Miquel, 1 i 3 - Gràcia

FORN DE SANT JAUME S. A.

PER AL DESDEJUNI

Pa de Viena
Croissants
Sequillos
Secalls

Borregos de Mallorca

PELLETERIA LA SIBERIA

RAMBLA CATALUNYA, 15, i CORTS CATALANES, 624

FI DE TEMPORADA

GRANS REBAIXES

Venda excepcional de tota classe de renards
Cambres especials per a la conservació de pells

Es tenyeixen i curteixen tota
mena de pells fines

Gran assortit de Mantes per cotxe i
Catifes **GRANS REBAIXES**

La Innovación

Participa a la seva distingida clientela que d'11 a 1 i de 4 a 7 exhibeix
als seus salons

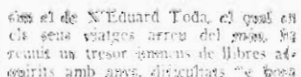
Portaferriça, 7 i 9, i Salmerón, 29 i 31

una selecta col·lecció de vestits models de les més importants cases de París
Les darreres creacions en sedes, llanes i cotons, a preus limitats. PREU FIX

El museu d'art i d'Arqueologia : La Junta municipal d'Exposicions : La Junta de Ciències Naturals

LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Nicolaus d'Olwer,

[illegible]

pecunia", per cedir-los a la seva Patria.

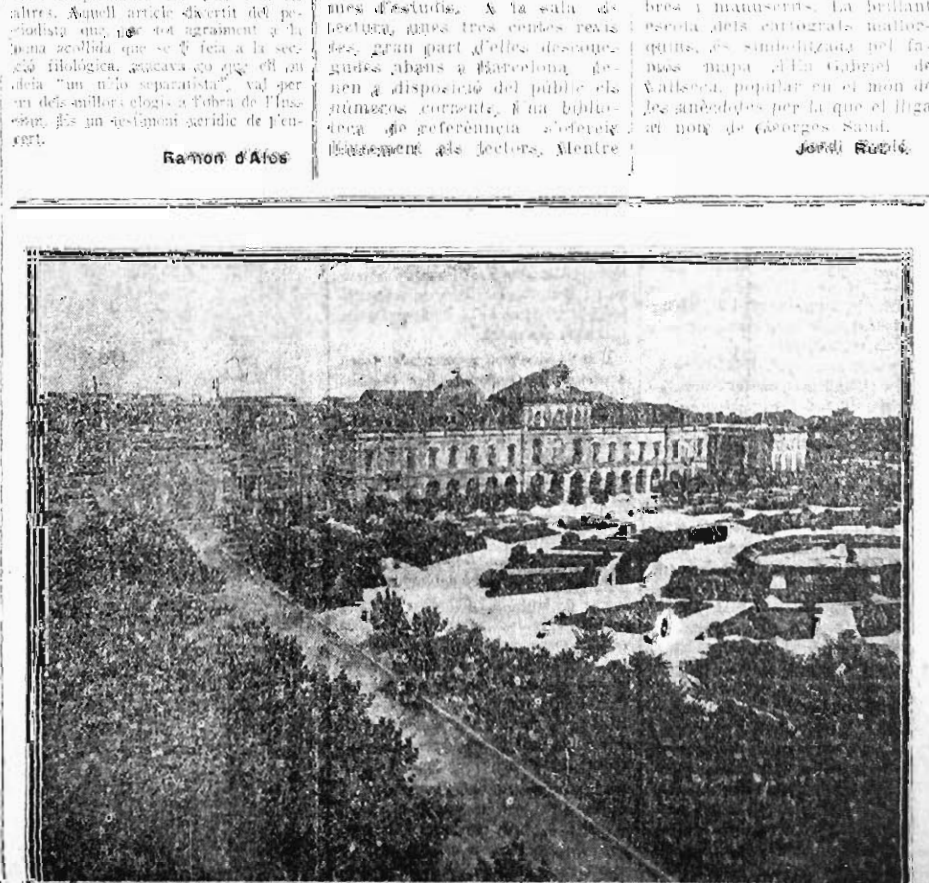
Deixo de banda encara altres donatius a la Biblioteca de Catalunya, com la de la senyora Angela Sors de Borrà, que en 1891 cedia la rica llibreria del seu espòs, junt amb una deixa pecuniària considerable; la del comte de Laverna, la de la senyora Ana Girón, cunya de Sureda, i santes d'altres cada dia més nombroses. Mecenes i protector de la nostra cultura es també el savi metge i el patriota, que des del seu poble continua a la tasca de *Hierónim*, indicant-nos l'esistència d'uns fons prehistòrics, facilitant-nos el descobriment d'una necròpolis romana, contribuint a la defensa d'uns monuments que perilla.

El *Minister* del patrioisme català encarnat en la persona d'En Prat de la Riba, la seva obra ha estat tant com escola de cultura, fogar de patriotisme. Els seus llibres i les seves conferències han donat a conèixer al món sencer l'esistència de la nostra llengua, i un instrument apte per a l'expressió poètica. Sense ésser una escola pública, l'Institut ha aconseguit per a la Pàtria, en el sector de la ciència, un reconeixement de la personalitat catalana, la qual cosa endobarda ha estat obtinguda més aviat per la poètica. El nom de Catalunya sota ja al costat del d'Espanya en certísimes i remissions internacionals, en començ d'ésser freqüent, que a l'Institut sigui proclamada la representació científica de les terres de llengua i civilització nostres. Aquesta és una de les satisfaccions més grans que téim. I que l'Institut, tot sent cultura, tot patriotisme, en fa el nostre apèl, excel·lent a que abans atindem, gràcies per la seva obra en certes terres peninsulars. Volem en canvi esportar-la al llum d'una Universitat espanyola, que retorna un "Amari" que se li ha via regalat, però el fet d'ésser escrit en català, però el llibre que es ve sent regularment—sigant *Monroese* esse—, el que cal confessar és que cada dia més nombrosos—per part dels catalans espanyols, contrasta amb els es-

Avui la biblioteca sembla
una cosa de fa molts anys.
Tot ara inaugurant-se, molts
deis seus actuals lectors de-
vien començar el *Universitat* i
després passar com als mena d'
un viatge als aereports. Ella na-
ixi pugen encara, però la bi-
blioteca i *Universitat* reflecten
la tendència, i si un jove que
quina moltes antenes a la
Universitat no tenia més bi-
blioteca, a les llibreries, que la
sua cap llibre no s'era afec-
tada, no podíem veure el catàleg
de la Universitat. De revistes
només en guardem els afec-
tuats que ara són de l'Ateneu.
Quin canvi en deu anys!
Més de cent mil volums s'han
afegit al Palau de la Gene-
ralitat, triats per especialistes
competents, entre la producció
moderna irrefragable als ho-
mages d'estudi. A la sala de
lectura, dues tres còpies res-
tes, gran part d'elles descom-
gudes abans a Barcelona. De-
nen a disposició del públic els
numeros corrents, i la bibli-
oteca de referència s'obria
poderament als lectors. Ment-

després al corrent, sense poder despenar, per la Biblioteca, el catàleg publicat, del qual està remenant-se d'estimar al tercer volum, és un millor elogi. A aquest magnífic present, s'hi afegirà un altre, la resta de les poques bibliografiques del mateix senyor Bonet, amb la magnífica col·lecció d'edicions dels rarissims llibres de cavalleries espanyols, la seua museu, bogadada ja en partitures dels moderns autors, conserva presents restes de la nostra antiga escola de música. El director del departament, Mosen Eudiga Aragès ha començat a publicar els monuments de la història musical catalana, portant a la pràctica el desig expressat pel Mestre Pedrell en col·lar a l'Institut els seus llibres i manuscrits. La brillant escola dels catòlics maldadors, es simbolitzava pel famós mapa d'En Gabriel de Vallseca, popular en el món de les anècdotes per la que el figura el nom de Georges Sand.

Jordi Ruyó.

P A G I N A M U S I C A L

El mestre Pahissa parla de la seva òpera Marianela

Entre els actuals compositors catalans, el mestre Pahissa és, sens dubte, un dels més actius a l'horitzó d'Europa. Po-
drà assegurar-se que el dis-
curs no ha aconseguit
—no fa gaire— el diem—un
músic tan experimentat i tan
seleccionat com Sergi Koussevitzki
en assabentar-se que l'Antoni
Marqués tenia ja molta avançada
una òpera sobre la "Sor
Beatrice" de Maeterlinck, digué
aquestes o semblants paraules:
Cal inspirar-se en la literatura
propieta; cal depurar el perfil
melodí de la terra d'on s'és
fill; esforçem-nos per traduir
en música la visió del paisatge
patri.

En Pahissa sembla lleugerament
—observa—
—El fet d'èsser jo català és
suficient perquè la meua mú-
sica sigui racionalment catalana.
La meua catalanitat es palesa
espontàniament encara que cer-
qui motius d'inspiració en al-
tres literatures. Aviat sentíren-
la "Marianela" i reconeixeren
que l'obra és catalana per un ca-
racter natural que l'engran-
ment suggeriment el públic per-
to és de dubte que sentint es-
dint el cas de l'obra de l'es-
perit de la meua obra és pos-
sible d'observar el seu carac-
ter i la seva força.

El mestre Pahissa posseeix
una cultura no gaire s'inte-
ra dels nostres músics.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Consideracions sobre la guitarra catalana

La guitarra té una valor ignorada
per molts catalans, una valor espi-
ritual i íntimament unita a les coses no-
stres; en parlar així ens referim a la
guitarra com a element importantí-
sim en la producció dels nostres co-
mpositors populars. En efecte, analit-
zem sense prejudicis ni cap parti-
lar les obres d'En Pep Ventura i de l'An-
selm Clavé, i reconeixem tot seguit
que gran nombre dels acords que en
elles figuren són purament guitarri-
stics.

En Pahissa somriu.
—Aleshores jo diré, ja acomi-
dant-me—
—Quan aquesta entrevista
surti publicada, la vostra nova
obra s'haurà estrenat al Li-
ceu; no cal dir que com obra
escrita per un català de presti-
gi li desitjo un èxit esplèndid.
però—

En Pahissa somriu aquesta
vegada més promouentment i
sense deixar-me acabar, diu:
—Gràcies—

Ernest M. Ferrando.

REVISTA MUSICAL OCCIDENTAL

Mentem tota la nostra atenció a
l'obra de l'artista català.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

Actualment és cosa evident
que la cultura catalana és una
cosa nova, senzilla i al mateix
temps d'original i pura, que si-
gués fruit al nostre esperit.
—Per part dels quals— els
músics catalans per la profes-
sionals i dominals per la tan-
ta voluntat de l'obra.

L'educació musical a les escoles

Un dels aspectes més interessants i
més actuals del problema escolar, ara
que, segons sembla, comencem a proce-
par-nos seriosament de que a l'escola
l'infant, fill de les nostres decepcions
i dels nostres egoïsmes, hi vagi defini-
tament a educar-se i a formar-se, és
el de l'educació musical, resoltament
considerada com un dels més poder-
sos i més rics, com un dels més in-
tensos i efectius, com un dels més
amplis i naturals mitjans de forma-
ció per aquestes promocions d'infants
que han d'ésser les generacions no-
ves d'un demà revisor ple de re-
novacions i de sorpreses.

Un sistema d'educació inspirat en la
música i lligat íntimament amb ella,
basat en les seves mateixes lleis, és
quelcom d'índit encara dins l'escola.
L'escola, fins ara, seguint l'antic i
primitiu costum d'ensenyar, ha desca-
llat completament els ritmes naturals,
els instints i els instints, de la
vida dels homes. Aquests ritmes—exis-
tents i influents en la vida, amb tot
el desconeciment i l'oblit de que
ells ha tingut—no han estat aprofitats
per l'escola amb ristes a una més lògica
i més noble i més jolosa i més harmo-
niosa concepció del viure. Mes aviat
han estat entrant i perdurant per un
algun d'adquisició externa d'ordre
pràctic que la realitat immediata, sense
cap respecte humà, semblava impos-
sible.

Els desenganys que hem rebut i
hem rebut cada dia d'aquesta concep-
ció de l'escola, excessivament enco-
pèdica i industrialitzada, que hem vi-
cut tolerants anys i més anys, han
deixat de créixer de fer-nos obres de ull i
la necessitat absoluta d'un experiment
de valors haurà de ésser clarament
sentida dins l'escola que almenys per
a l'educació.

Una manera instintiva, però no per
això menys fàcil, és, infants, que
podem sempre dir que més aviat
que els nostres mestres educadors, ap-
reien a aquesta nova concepció de l'es-
cola, i sense adonar-se'n, la imposen.

Diffícilment una constant i influen-
ciadora disciplina inspirada per la mú-
sica i constituint una veritable i com-
pleta educació musical, l'any, tan llarg
de tot entremetiment ornamental i de
tot excés sentimentalisme romàntic
com de tota utilitat immediata d'ordre
professional, podria penetrar i ocupar
de dia en dia un lloc preponderant dins
l'escola i aquesta disciplina i aquesta
educació no s'aconseguiria amb una ne-
cessitat imperiosa d'ordre i d'har-
monia, d'espai i de joia, d'equilibri espi-
ritual i de capacitat espiritual, pú-
blicament en el món educatiu.

Un altre aspecte, però, és el de la
disciplina i de la capacitat espiritual,
públicament en el món educatiu.
Un altre aspecte, però, és el de la
disciplina i de la capacitat espiritual,
públicament en el món educatiu.

Un altre aspecte, però, és el de la
disciplina i de la capacitat espiritual,
públicament en el món educatiu.
Un altre aspecte, però, és el de la
disciplina i de la capacitat espiritual,
públicament en el món educatiu.

Un altre aspecte, però, és el de la
disciplina i de la capacitat espiritual,
públicament en el món educatiu.
Un altre aspecte, però, és el de la
disciplina i de la capacitat espiritual,
públicament en el món educatiu.

Un altre aspecte, però, és el de la
disciplina i de la capacitat espiritual,
públicament en el món educatiu.
Un altre aspecte, però, és el de la
disciplina i de la capacitat espiritual,
públicament en el món educatiu.

Un altre aspecte, però, és el de la
disciplina i de la capacitat espiritual,
públicament en el món educatiu.
Un altre aspecte, però, és el de la
disciplina i de la capacitat espiritual,
públicament en el món educatiu.

F. Mompou jutjat per Vuillermoz

El notable i exquisit escrip-
tor Enl Vullermoz, un dels
noms més prestigiosos de la
moderna crítica parisenca, diu
del compositor català Frederic
Mompou en el seu llibre "Mu-
siques d'aujourd'hui", la re-
cent publicació.

"Heu aquí un músic de
qualitat, un d'aquells artistes
rars que transformen tot allò
que toquen i que treuen sor-
tides i evocacions efervescentes dels
elements musicals més simples
i més usuals; un d'aquells es-
criptors que són creats visiblement
per extreure una ànima har-
moniosa a tots els sons esparsos
de la natura, així com altres
són hàbils a fer brodar for de
les vides d'una pedra.

"Frederic Mompou és un
poeta del piano. Cap altre ins-
trument l'ha acompanyat encara.
Aquest jove compositor no ha
escrit res per a la veu humana
no ha demanat res encara a
l'orquestra. El piano respon
fins al present a totes les seves
exigències. No imagineu pas
un d'aquests especialistes in-
flamats que mai no es cansen
de combinar arpeggis, fal-
saments, trills, octaves, i do-
bles octaves contundents, un
d'aquests atletes que ensen-
en el "punching-ball" dels
acords d'acords i els terribles "directes"
de dreta o esquerra donats con-
tra el tocat del piano. (Ins-
trument que quatre-vingt-sis
dents, diu Vuillermoz, aques-
adonament "contingent acor-
nant l'harmonia i l'harmonia
dels llargs a fins, amb una me-
da de sensibilitat tronda i pu-
der volupiosa, Mompou actua
sobre el piano com el vent-
jal del capvespre i a l'hor
cordes d'una harpa colada. No
cerca pas dominar l'instru-
ment, ni imposar-li la llei dels
seus músics i de la seva vo-
luntat; pel contrari, el s'esforça
modestament a guiar la
música com que ha fet més
d'una solista de discoteca
fent pressions. El músic
haurà de una harpa vident,
dient, amb els seus nervis
tremolant, la harpa que entra en
vibració amb la seva veu, de
de dia o de nit, de dia o de nit,
com que el món és un món.

"Des d'ara, però, produint
res de sensibilitat tronda, res
de "punching-ball" volupiosa,
Mompou actua sobre el piano
com el vent-jal del capvespre i a l'hor
cordes d'una harpa colada. No
cerca pas dominar l'instru-
ment, ni imposar-li la llei dels
seus músics i de la seva vo-
luntat; pel contrari, el s'esforça
modestament a guiar la
música com que ha fet més
d'una solista de discoteca
fent pressions. El músic
haurà de una harpa vident,
dient, amb els seus nervis
tremolant, la harpa que entra en
vibració amb la seva veu, de
de dia o de nit, de dia o de nit,
com que el món és un món.

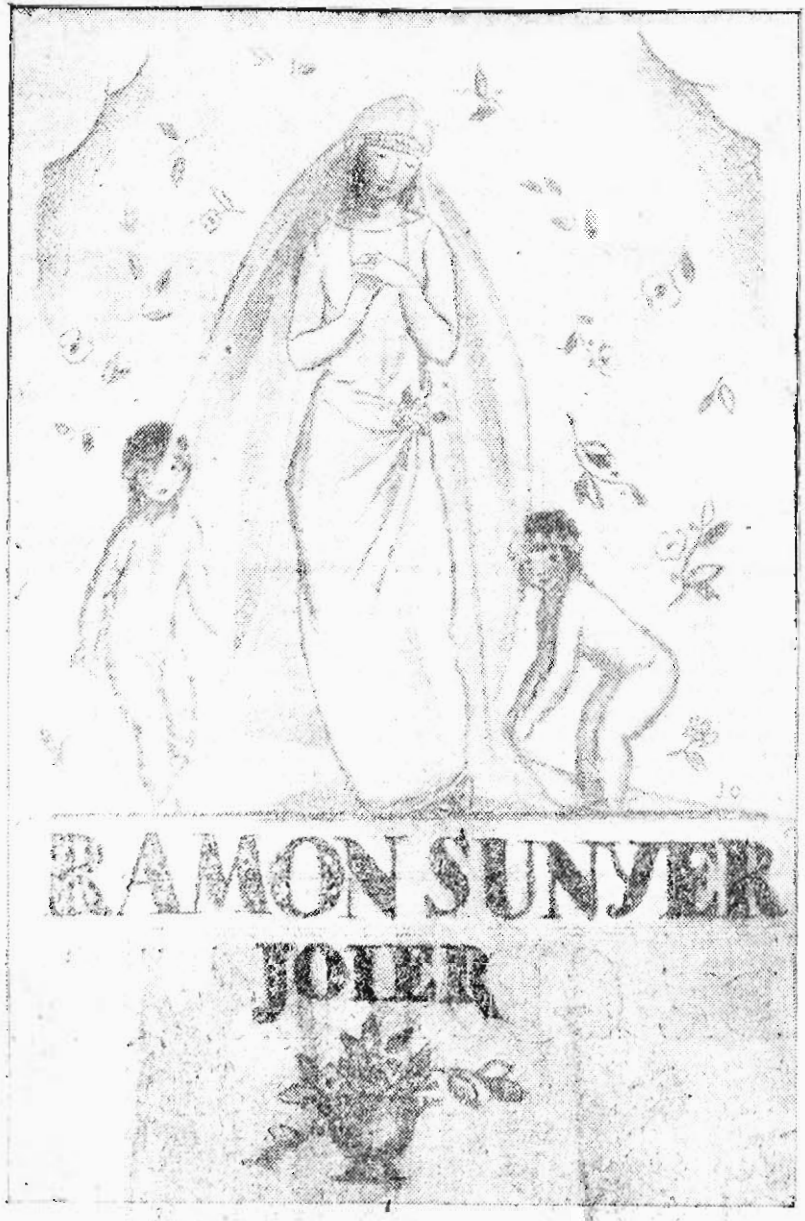
"Des d'ara, però, produint
res de sensibilitat tronda, res
de "punching-ball" volupiosa,
Mompou actua sobre el piano
com el vent-jal del capvespre i a l'hor
cordes d'una harpa colada. No
cerca pas dominar l'instru-
ment, ni imposar-li la llei dels
seus músics i de la seva vo-
luntat; pel contrari, el s'esforça
modestament a guiar la
música com que ha fet més
d'una solista de discoteca
fent pressions. El músic
haurà de una harpa vident,
dient, amb els seus nervis
tremolant, la harpa que entra en
vibració amb la seva veu, de
de dia o de nit, de dia o de nit,
com que el món és un món.

"Des d'ara, però, produint
res de sensibilitat tronda, res
de "punching-ball" volupiosa,
Mompou actua sobre el piano
com el vent-jal del capvespre i a l'hor
cordes d'una harpa colada. No
cerca pas dominar l'instru-
ment, ni imposar-li la llei dels
seus músics i de la seva vo-
luntat; pel contrari, el s'esforça
modestament a guiar la
música com que ha fet més
d'una solista de discoteca
fent pressions. El músic
haurà de una harpa vident,
dient, amb els seus nervis
tremolant, la harpa que entra en
vibració amb la seva veu, de
de dia o de nit, de dia o de nit,
com que el món és un món.

"Des d'ara, però, produint
res de sensibilitat tronda, res
de "punching-ball" volupiosa,
Mompou actua sobre el piano
com el vent-jal del capvespre i a l'hor
cordes d'una harpa colada. No
cerca pas dominar l'instru-
ment, ni imposar-li la llei dels
seus músics i de la seva vo-
luntat; pel contrari, el s'esforça
modestament a guiar la
música com que ha fet més
d'una solista de discoteca
fent pressions. El músic
haurà de una harpa vident,
dient, amb els seus nervis
tremolant, la harpa que entra en
vibració amb la seva veu, de
de dia o de nit, de dia o de nit,
com que el món és un món.

"Des d'ara, però, produint
res de sensibilitat tronda, res
de "punching-ball" volupiosa,
Mompou actua sobre el piano
com el vent-jal del capvespre i a l'hor
cordes d'una harpa colada. No
cerca pas dominar l'instru-
ment, ni imposar-li la llei dels
seus músics i de la seva vo-
luntat; pel contrari, el s'esforça
modestament a guiar la
música com que ha fet més
d'una solista de discoteca
fent pressions. El músic
haurà de una harpa vident,
dient, amb els seus nervis
tremolant, la harpa que entra en
vibració amb la seva veu, de
de dia o de nit, de dia o de nit,
com que el món és un món.

"Des d'ara, però, produint
res de sensibilitat tronda, res
de "punching-ball" volupiosa,
Mompou actua sobre el piano
com el vent-jal del capvespre i a l'hor
cordes d'una harpa colada. No
cerca pas dominar l'instru-
ment, ni imposar-li la llei dels
seus músics i de la seva vo-
luntat; pel contrari, el s'esforça
modestament a guiar la
música com que ha fet més
d'una solista de discoteca
fent pressions. El músic
haurà de una harpa vident,
dient, amb els seus nervis
tremolant, la harpa que entra en
vibració amb la seva veu, de
de dia o de nit, de dia o de nit,
com que el món és un món.

TALLER I DESPATX
CORTS CATALANES, 643
Telèfon 813 S. P.

EXPOSICIO I VENDA
GALERIES D'ART ARENYES
Corts Catalanes, 670

Casa fundada l'any 1836

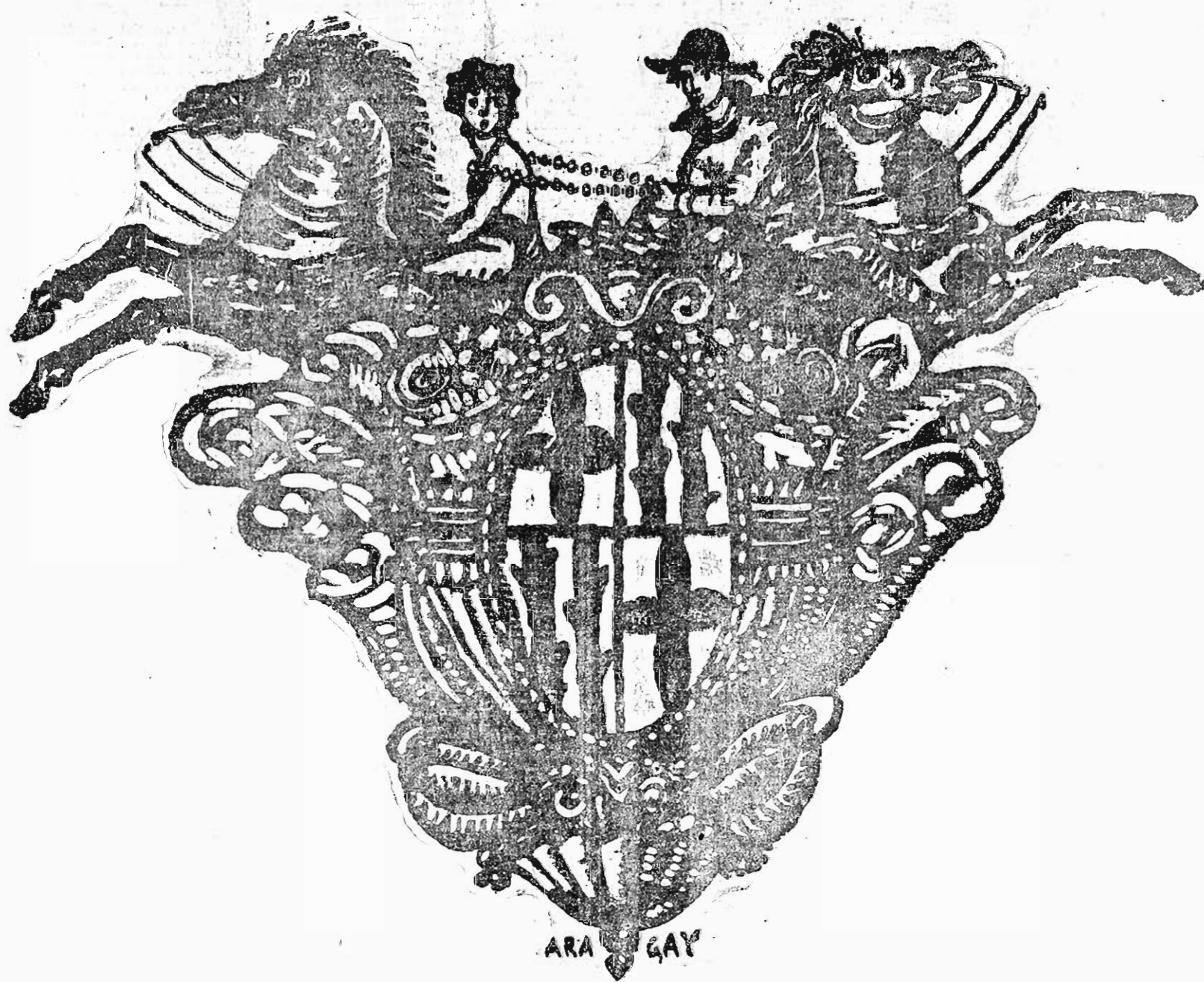
Jean Llongueras

WAGNER EN CATALA

Tot bon patriota té el deure de
fomentar les publicacions de la
ASSOCIACIO WAGNERIANA

Teatre complet de Ricard Wagner
Obres terribles i crítiques
Obres dels comentaristes wagnerians

Acaba de sortir. Nova edició reformada de
Els Mestres Cantaires de Nuremberg
S'està imprimint
Nova edició de SIGFRID

JAU ME MERCADÉ JOIER

PASSEIG DE GRACIA 46-TELÉF. 1373

Brillants. Perles d'Orient de fina pell i de profunda qualitat

Taller muntat amb totes les perfeccions que requereix aquest bell ofici, d'on surtent un bé-de-Déu d'arrecadas, anells, braçallets i fermalls i tota mena de joies precioses. Però hom diu que els anells de prometatge fets per aquest mestre orfebre tenen aquella discreció i elegància necessàries en aquesta mena de joells

LES ARTS PLASTIQUES A CATALUNYA

LA CASA DE CARITAT DE BARCELONA.—Quadro de Benet Mercadé (1876). (Museu d'Art Modern)

L'ART MODERN CATALA

És fet evident, clar com la llum, que avui per avui, les arts plàstiques són la branca més avançada del Renaixement de Catalunya. La pintura, en especial, és autèntica, gràcies a la sensibilitat tan completa que ha assolit, i a la manera com s'ha desenvolupat, ens podem creure que ha arribat a la seva plenitud. Però, no d'una manera previsible, amb tots els honors que corresponen a una personalitat col·lectiva, sinó amb una personalitat individual, que com més s'individualitza, més s'avança per arribar a la plenitud de l'esperit.

Impuls espontani, que serà un reconeixement i un homenatge, els regles de les escoles constituïdes s'obren per a deixar-hi un lloc per la nostra producció pictòrica nacional. La pintura catalana ha tingut la fortuna de sentir totes les curiositats; ha estat sensible a totes les invitacions per exposades que ha tingut presentat; s'ha aplegat a la taula universal i ha menjat i begut de tot, sense escarafalls i sense desmesurada goliardria. Ha mostrat la franca gosadia dels nostres mariners i una mica d'aquell excepcionalisme dels nostres pagesos. Però sempre ha sabut apartar el plat a temps i s'ha alçat del banquet reconfortada, rejevenada, de vegades una mica alegre i col·len, però mai no ha perdut l'osma de tornar a casa, i per nosaltres casa nostra és aquell inexhaustible sentit de la realitat, que ens lliga amb amable filatura a la meravella terra que ens agermana.

POMEROI.—Narcís d'Àlric Casanoves. (De la col·lecció del senyor F. Barri)

EL SOMETENT, DEL BRUCH.—Quadro de Ramon Martí i Alsina (1866). (Museu d'Art Modern)

Però si aquest tracte amb el món, aquest freqüentat gent de tota mena, si li ha afinat d'una manera prodigiosa els sentits i li ha donat una flexibilitat i una gràcia d'expressió admirable, en canvi li ha encomanat un cert deix cosmopolita. Ara no li falta sinó trobar una mica més d'aquell accent personal que és com una gràcia i un delícte que fa que les mateixes paraules en uns llavis diferents tinguin significats diversos. Aquesta diferenciació és obra lenta i exigeix una atenció incessant i volent, però constant de l'esperit i dels sentits. Cal una especial disposició de la sensibilitat que reduïda a una mena d'ordre fòrbit totes les repercussions del món.

Es cert que fins avui la pintura catalana no ha explotat ni tota cap recó ni de la seva infinita de l'art, obrint un camí nou per l'esperit, ni ha conseguit aquella llei d'unitat formal que permet classificar obres diverses sota un comú denominador, fins a l'últim dels experts: és cert també que fins ara s'ha limitat a seguir amb una agilitat admirable les més rars descobertes agraes; però quan s'hagi acomplert el fenomen de capillaritat nacional que seria obrint, és a dir, quan l'esperit de la nació, que és el sac que vivifica les arrels més amagades de la nostra pintura i li dona la força unitat que avui té, quan aquest element vital, pujant de les obscures profunditats de la consciència nacional, hagi fecundat les darreres capes, les més superficials i novellissimes, en les quals poc hi arriba res que flexi, sinó la flor parasitària del manfiteisme, ben cert que serà l'hora de tornar tots els manífers i de pagar tots els delictes amb bona moneda de carnis universal, en la qual els nostres artistes hauran gravat amb un coneixement inextinguible l'efigie de l'ànima catalana.

EL RENAISSANCE LITERARI I LES ARTS PLASTIQUES

Exemptant la poesia—i això és un fenomen comú al desenvolupament de tots els pobles—, hem de confessar, mal que ens dolgui, que la situació del nostre, de la novella i aduac de la música, preses aquestes manifestacions artístiques en conjunt del Renaixement encara no autoritza a manifestar el nostre justificar optimisme que un llum sent en contemplar el panorama de la nostra pintura durant aquests mateixos seixanta anys.

Però això no pot meravellar a ningú, ni autoritzar a adjudicar a la nostra gent unes aptituds excepcionals per les interpretacions plàstiques i una incapacitat invencible per rebre a obra d'art tot allò que no enten pels ulls. És clar que el nostre temperament i sensibilitat ens decanta a penes les coses d'el punt de vista descriptiu. Per això moltes obres del nostre temps són simples

el gènere predilecte dels nostres prosaistes. Aquesta preferència instintiva narracions dialogades, i la narració es no justifica, però, ni de bon troc la flagrant diferència que s'observa entre l'art plàstic i l'art literari.

L'única raó que explica aquesta diferent situació és que a Catalunya, més ben dit a Barcelona, la tradició de les arts plàstiques no s'ha extingit mai del tot, ben al revés del que ha passat amb la literatura i amb la música.

El llenguatge, i sobretot la retòrica plàstica, amb deix més o menys manllevat, sempre han tingut cultivadors, mentre que el llenguatge literari ha passat un mutisme secular.

Cal, doncs, no deixar-se esgarriar

TERRA CUITA.—Damià Campeny (1855). (Museu d'Art Modern)

per aquest control, que no respon pas a un desmuntell irreductible de les facultats de l'ànima catalana. Donant una cinguda ullada a la història d'aquests anys de Renaixement ens serà ben fàcil

de trobar la causa d'aquest esplendor i d'aquest endarreriment actual. Bastarà situar-nos en el moment que es produïren els dos fets cabdals del Renaixement literari, la restauració dels Jocs Florals i la creació del Teatre Català per veure esment de la situació d'unes i altres arts en aquell temps.

Deliberadament hem encapçalat aquesta pàgina amb reproduccions d'obres dels dos artistes més representatius de la pintura catalana del segle passat. Fortuny és l'excepció; resta al marge de tota continuïtat, i en aquest sentit és una valor que no ens interessa. Hauríem volgut cloure la pàgina amb reproduccions d'obres d'alguns dels capdavanters de la novella producció pictòrica d'aquest període, però causes que no és del cas explicar, altrament ben agraes a la nostra voluntat, no ens ho han permès.

L'obra d'En Martí i Alsina que reproduïm és datada del 1866: la d'En Benet Mercadé és del 1876. "El Sometent del Bruch", d'En Martí i Alsina, no és pas l'obra cabdal d'aquest pintor extraordinari; en té d'infinites, però també en produïu de molt millors; representa el nivell mitjà d'aquest artista i és una nota típica del seu estil i de la seva personalitat. L'obra d'En Mercadé correspon al començament de la vallada del pintor que en aquesta obra reacciona amb una exaltació tremenda i retrotra la música i la força dels seus millors temps. Però cal tenir present que deu anys enrere, a Roma, és a dir, coincidint amb l'obra esmentada d'En Martí i Alsina, produïa la magna pintura de "El presellat del cas de Sant Francesc", que sense vacil·lar afirmem que és la pintura més intel·ligent del segle XIX a Catalunya i a Espanya, afegint-li i tot els anys que portem del segle que som. Aquesta obra mestra en tots sentits, hauria d'ésser una de les obres de consulta dels nostres joves. El Museu Modern, de Madrid, diuen que n'està molt joia i que no se'n vol desfer de cap manera. Per a nosaltres l'obra més lloç inapreciable i sena la clau del nostre Museu d'Art Modern. La seva llum, tan serena i tan segura, acluaria de llac a llac tot el procés de la nostra pintura moderna i qui sap si encara seria un benefici refugi per algú d'aquells que busquen la perduda en l'art de pintar. Per a rescatar "La Vicaria", de Fortuny, se n'ha pagat un remat de duros. Ben pagats estan. Per l'obra d'En Mercadé, bé es podria fer un sacrifici equivalent.

Tornant al que ens interessa, cal fer observar que la producció d'aquestes obres concebudes i executades d'acord amb el diàpass europeu del seu temps coincideix amb les nostres primeres manifestacions del Renaixement literari. Tot just a l'any 1830, al Saló de Cent, s'atorgava amb tota solennitat i entre un rebombori de retòrica arcaïtzant, la primera flor natural d'aquesta segona

GITANA.—Pintura de Nils Holten (1890). (De la col·lecció del Sr. Josep Sala)

època floridesca, i uns quants més tard, precisament quan En Mercadé pintava la seva obra mestra i obria el gran premi de l'Exposició de París, quan junt amb En Fortuny i En Mercadé, una colla d'artistes catalans sobresortia per damunt de la llorja artística cosmopolita que aleshores o agitava a Roma que compartia amb París la dictadura de l'art al món, en un segon pis del carrer de l'Hospital, en una sala sòbria que havia estat biblioteca d'un vell convent, anava al nostre Teatre Català, que posseïa fins llavors que no ha tingut història sandorosa, perquè quan va néixer al seu abn ja la sala més llarga que En Bòrica i fida un tel de raxal que encara no ha perdut ben bé del tot.

La perspectiva històrica ens mostra, doncs, per una banda la poesia floridesca de just aleshores, un llenguatge que tenia que portar el sec del seu repàs sensual i un altre que en lloc de començar extraient amb fàndula legimitat els elements psicològics simples i puss del pòble, comença amb la caricatura grotesca d'una escola literària que el seu llenguatge de "català que ara es parla", però que de seguida s'entrevia i es home gallicant d'una habilitat tècnica excessiva i constant-se amb el mateix repàs verbal que havia començat ridiculitzant. En canvi, a l'altra banda, ens mostra un art perfectament disciplinat, un art que ha passat per les baguetes de Faula, enormement enriquit, que produïx obres polides, equilibrades, saboroses d'estil, inspirades en els corrents estètics i ideològics que governaven el món. Els nostres pintors, dibuixants i escriptors, feren en les ensenyances de l'escola patrocinada per la Junta de Comerç, en soldats de la gran guerra que ostenien totes les estratègies i totes les armes i obraven segons les lleis de l'època sabies disciplines i els nostres llicenciats en l'exercici irregular, als

Jacens tiradors que entremetien els primers combats de la guerra de la independència catalana amb armes noves i velles de vell i amb la consciència de llur destí molt confosa.

LES ETAPES MODERNES

La tradició tirava damunt de les espalles dels nostres artistes la responsabilitat moral de continuar-la. Val a dir que a tot hora han estat dignes de la seva missió i que en alguns moments, i al present n'és l'exemple més brillant, han complert llur deure amb èxercici.

Després de l'expansió material i material, que enderrocà el cinquè de nou milers que l'oprimia, s'operà una revolució espiritual. La Junta de Comerç, traspassa l'ensenyament de les arts a la novella Academia de Belles Arts, orientada de cara a Europa. A l'any 1866 organitza la primera exposició de Belles Arts i la Diputació crea bosses de viatges. Al 1870, diu En Ferrer Elias en la seva substancial i ben documentada monografia sobre Benet Mercadé: "En Martí i Alsina treballa fermament i intel·ligentment en la reorganització de l'ensenyament del dibuix, partint del dibuix directe del natural i prescindint de còpies..." "L'art barcelonès es troba, doncs, llançat ja pel camí de l'autocrecia."

Aquest artista, meravellósament dotat, que produïx amb una abundor tan prodigiosa que molt sovint tren qualitat a la seva obra, crea una escola personal realista i vehement dintre un estil saturat de clacissisme. Tota una generació d'artistes passa pel seu aplegador i per un moment es té la sensació d'una escola catalana.

Però com que això es donava a les acaballes d'una etapa artística general, aviat l'estil del mestre anava perdent la seva funció característica en les obres dels deixebles i aquests preocupats per l'antecedit local.

L'aposta decidida se salva per

RETORAT.—Pintura de Joaquim Sunyer (1915). (De la col·lecció del Sr. Josep Sala)

A CAL TIO NELLO.—Guache de J. Ll. Pellicer (1888). (Museu d'Art Modern)

un miracle de la intuïció, potser per un disseny meravellós de la terra. En Joaquim Vayreda, que atent a les fines adquisicions dels paisatgistes de Barbizon, aplica la sòlida disciplina adquirida del mestre a l'anàlisi ardent, delicadament sensual del paisatge i funda l'escola olotina, una de les glòries més clares de la nostra pintura moderna.

Per aquest temps, ja s'havia eliminat del tot el positiu dogmàtic que havien deixat En Pau Milà amb la seva predicació romàntica, i En Lorenzale amb les seves obres; la saba poderosa que circulava per l'arbre que plantà En Martí i Alsina s'havia aigualit un bon xic. Calia una revisió de les valors circulants aleshores. La nostra pintura havia perdut gairebé la sensibilitat. S'especulava d'una manera teatral amb l'anècdota, sense que els ulls preguessin una part molt activa en l'operació. Entre la naturalesa viva i colorida s'hi anava interposant un gruix de ficcions exangües, que calia esbrinar en mil bocins per restablir el contacte salvador amb la realitat viva. En Vayreda va iniciar l'ofensiva que immediatament s'havia de generalitzar amb l'adveniment de l'impressionisme, que, com el naturalisme literari, era l'última extremitat del romanticisme.

Per això quan arribà aquí l'onada revolucionària, que ja feia temps que havia inundat la pintura francesa, rejevenint-la, la nostra joventut, posseïda del mateix ardor llibertari que inspirava els pintors francesos, desertà les aules de l'lotja, de les quals ja n'havia fugit la vida de primer i es llançà amb una jeta bàrbara sense pla premeditat, i rellentant de l'esforç individual, a la conquesta de la nostra terra i de la nostra llum.

Així era a les acaballes del segle. En Cases i En Rusiñol donaren l'exemple i la joventut es mobilità. Des d'aquest moment la nostra pintura prenia una vivesa i una calor que mai no havia tingut. La febre de les calitats, reacció natural contra la forma inerte, fa cercar amb avidesa la sang del paisatge, anotar els incidents còsmics posats en valor pel bosc de la llum, embriagar-se amb les caligines frívols de formes mudissimes i transcriure en notes de color el humil del sol per les esteses de camp, pels horts d'aïmats penetrants i pels suburbis plens de pintoresca bellugadissa.

L'escultura havia seguit un procés simètric, però sense tants incidents. El renouveau trobà l'escultura catalana, nodrida encara del neoclassicisme del Cànova, importat per En Domènec Campeny, del qual En Vallmitjana n'era un dels representants més caracteritzats. Després, igual que la pintura començà a tornar-se de glòria, començant l'andada d'inspiració llibertària, fins que el revulsiu del naturalisme la treu del desmai i de la inactivitat que la consumia.

Simultàniament, amb l'impressionisme i amb el reviscolament naturalista

FIGURES DE PESSEBRE

Amadeu d'Olot
Museu d'Art Modern

de l'escultura, s'inicià una regressió al primitivisme estilitzat, creació dels prerafaelites anglesos. L'obra d'aquesta escola constituï el "modernisme" per antonomàsia d'aquell temps. L'art decoratiu i l'arquitectura barcelonins foren dues víctimes assenyalades d'aquesta marfuga idealista que es caracteritzà per les figures femenines rivetejades, d'actitud hieràtica i la clenxa inexorablement portada; pels temes decoratius de volutes arbitràries, "fidus" mescolats i "fuetades" estilitzades. Mai com aleshores s'ha posat la pedra en ridícul, ni mai s'ha obligat als materials més nobles a tan rares i grotesques contorsions amb l'excessa de la modernitat.

Aquest art deliquescent, del qual a Barcelona se'n patí la paròdia, si deixà

rastrer en alguns edificis i establiments, no desvià poc ni molt el nou corrent que donà la pintura al natural, font de vida inexhaustible. Però al costat dels guanys purament pictòrics, se'n féu un altre que havia d'influir profundament en l'art de les generacions imminents. La consulta obstinada del paisatge, desvellava a poc a poc la catalanitat dels nostres pintors. En desxifrar els problemes materials que cada dia es posaven davant dels ulls feien esment que entre els terrossos assolats, entre les fulles tremoladisses, en els massissos de les muntanyes de carena lluminosa i en les arenes de les platges enlluernadores, hi palpitava un alè, un ritme especial i uniforme. Era aquell esperit de la raça, aquell suc vital que cal posar-hi l'ànima i els

sentits per descobrir-lo, i que els nostres pintors, amb els tentacles invisibles de la seva sensibilitat erecte, van xucant i infundint a la seva obra.

Heu's aquí una gran diferència: Els pintors catalans del XIX, pintaven com a pintors solament; els d'avui ja comencen de pintar de natural com pintors catalans.

Armats d'aquesta preciosa adquisició, enriquets amb els beneficis del reviscolament produït per l'impressionisme, i alligonats per les formidables experiències intel·lectualistes que s'han practicat durant aquests últims anys per a ordenar altra vegada les coses que l'efervescència sensual havia barrejat o deixat de banda la novella generació torna a restablir el control de la intel·ligència sobre la passió, i a lligar el goig sensual de les qualitats amb el goig objectiu de la forma.

Aquesta reacció clacissitant s'obser-

va igualment en l'escultura. De l'expressionisme passional de Rodin s'ha vingut a un concepte plàstic menys líric, més serè i objectiu, expressat amb un estil robust de sensualitat molt depurada.

Les nostres arts plàstiques, doncs, fa més d'un segle que viuen perfectament articulades a l'art universal. La pintura i l'escultura catalanes són velles ciutadanes del món artístic, els costums i les vicissituds del qual han seguit amb digna docilitat tot treballant per l'unió pròpia. Gràcies a aquest afany de sociabilitat i a aquest continuat esforç interior, ara que s'està cloent l'anella d'un cicle de la història de l'art, poden contribuir al gran esdeveniment amb tot el que han après i amb el tresor d'una consciència nacional. En el reviscolament de valors abandonats, en el travàs del vi nouvell de les modernes cullites a les geres antigues que simultàniament s'o-

FLOR.—Pintura de Ricard Canals.

(Museu d'Art Modern)

LA DANSA.—Grup de Josep Clarà.

(Museu d'Art Modern)

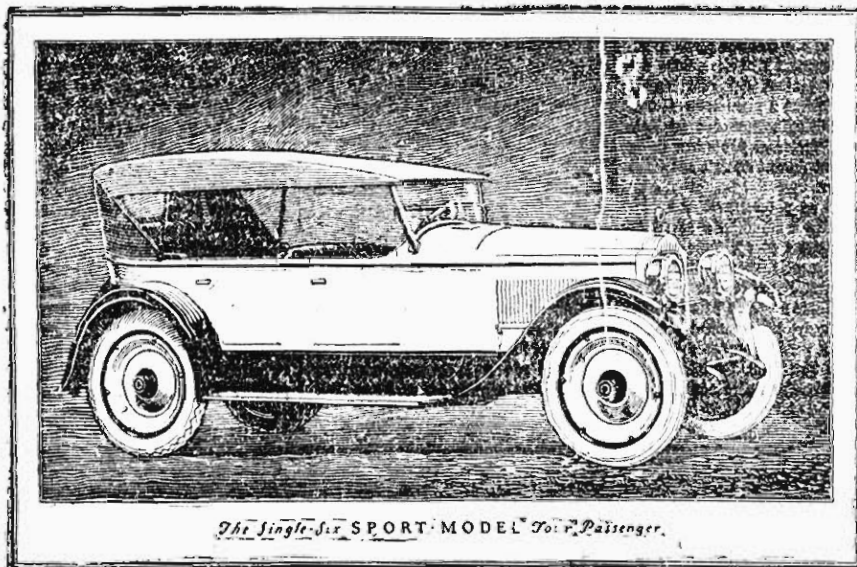
pera a tot arreu, elles poden ofrenar-hi el suc del raïm de la terra que han trepitjat tres generacions. El punt de sal de la nostra mar, el blau del nostre cel i la càlida i fina coloració de la nostra terra els donarà el tast, l'accent personal que necessiten, talment que quan la gent se les acosti als ulls, amb l'expressió que es comenten les manges esquistes diran: això d'aquella cosa xatifferrània, que se'n diu art catalana.

El cor ens diu que aquest instant és imminent. No ens sorprendria que aquest alt destí fos reservat a la novella promoció artística que acaba d'entrar a la dansa, tan segura i tan fina, alguns elements de la qual sembla que de bell començ ja s'hagin fet la victòria, amaga inseparable.

Carles Capdevila

PACKARD

The Single Six SPORT MODEL Tourer Passenger.

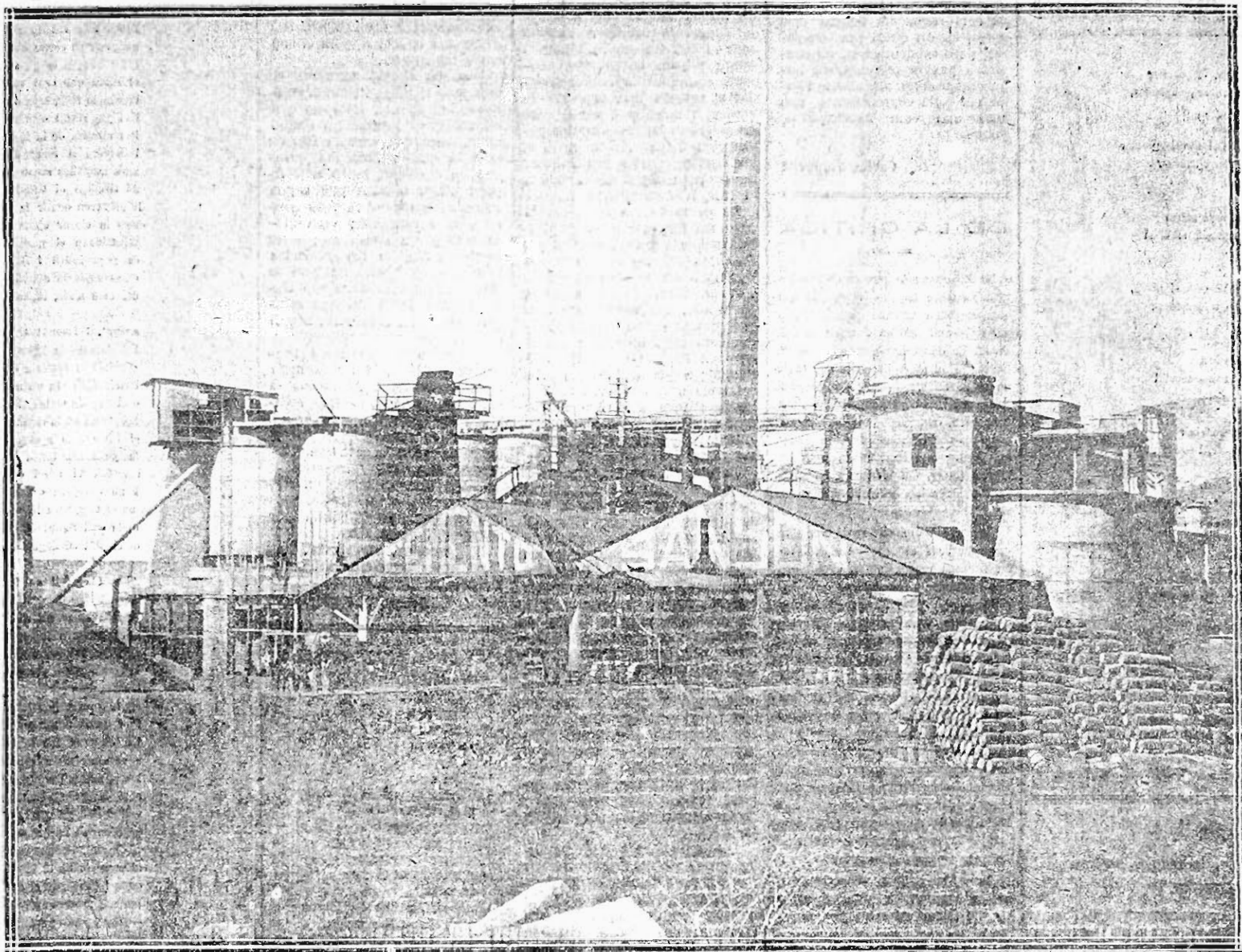
PREGUNTI A QUI EN POSSEEIXI UN

AUTOMÓBIL PACKARD

(Agència general per a Catalunya i Espanya)

87, Passeig de Gràcia

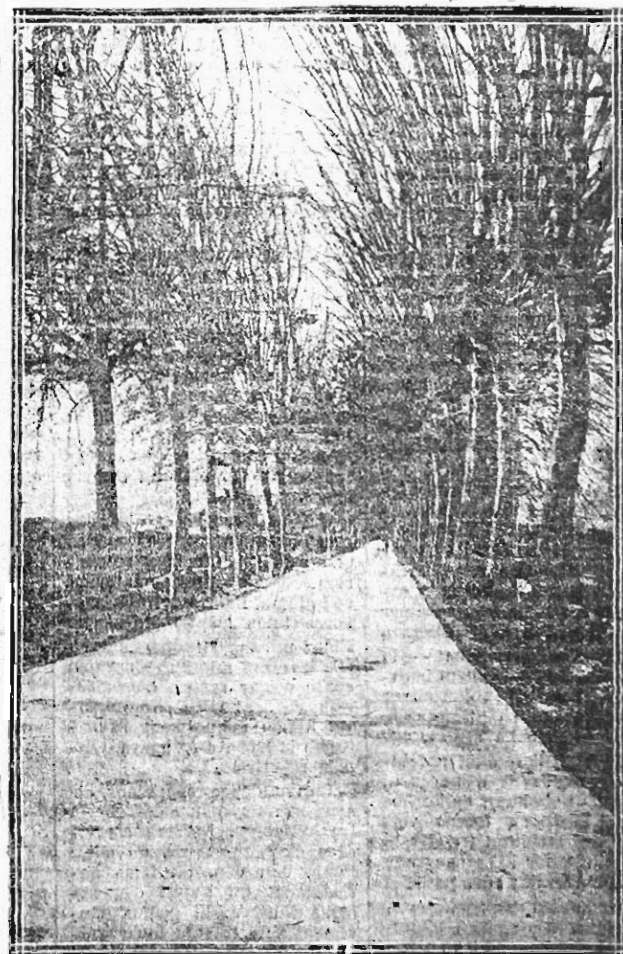
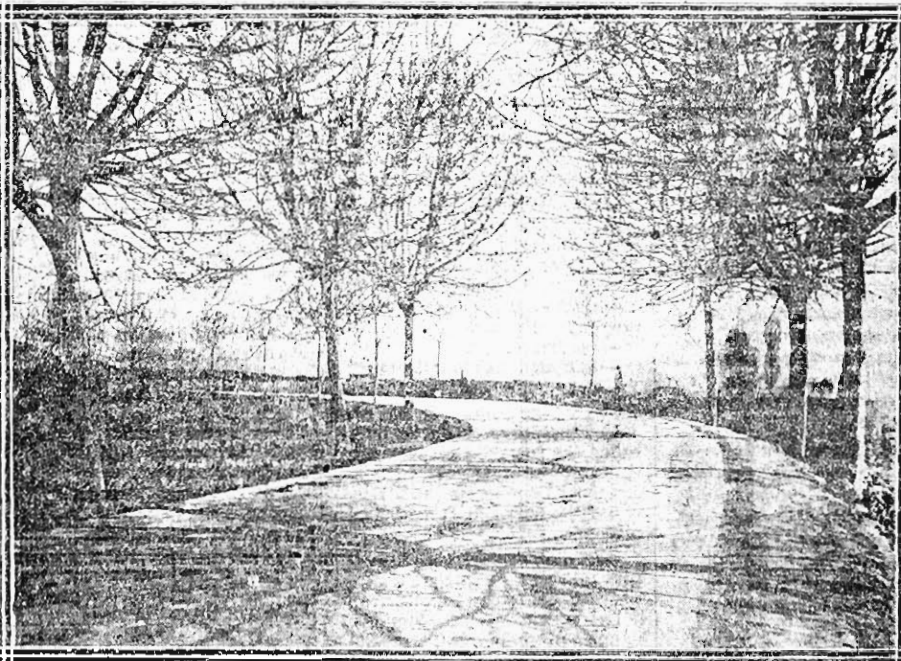
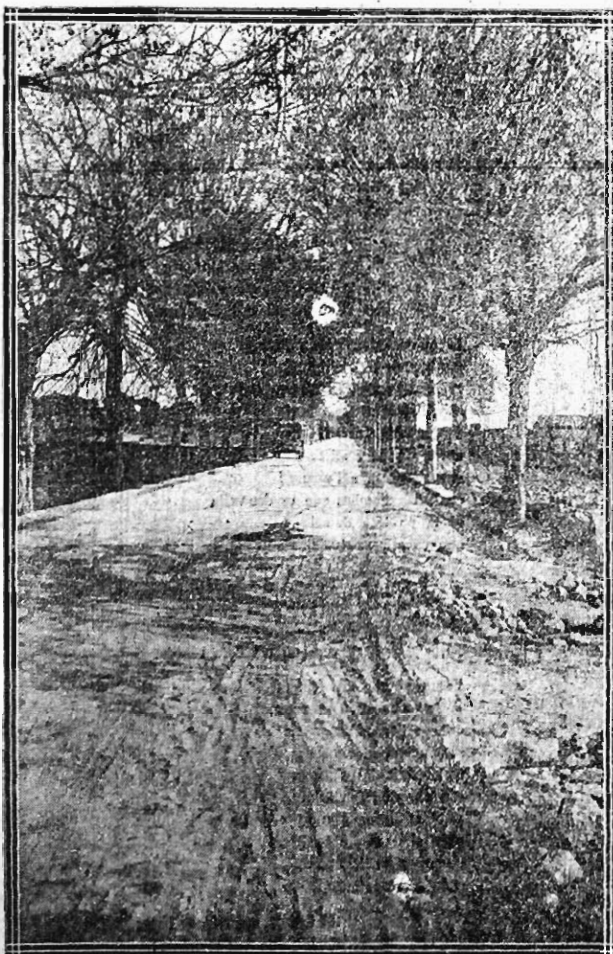
CIMENT ARTIFICIAL SANSON

Vista general de la fàbrica instal·lada a Sant Just Desvern, on es fabrica el

Ciment artificial SANSON

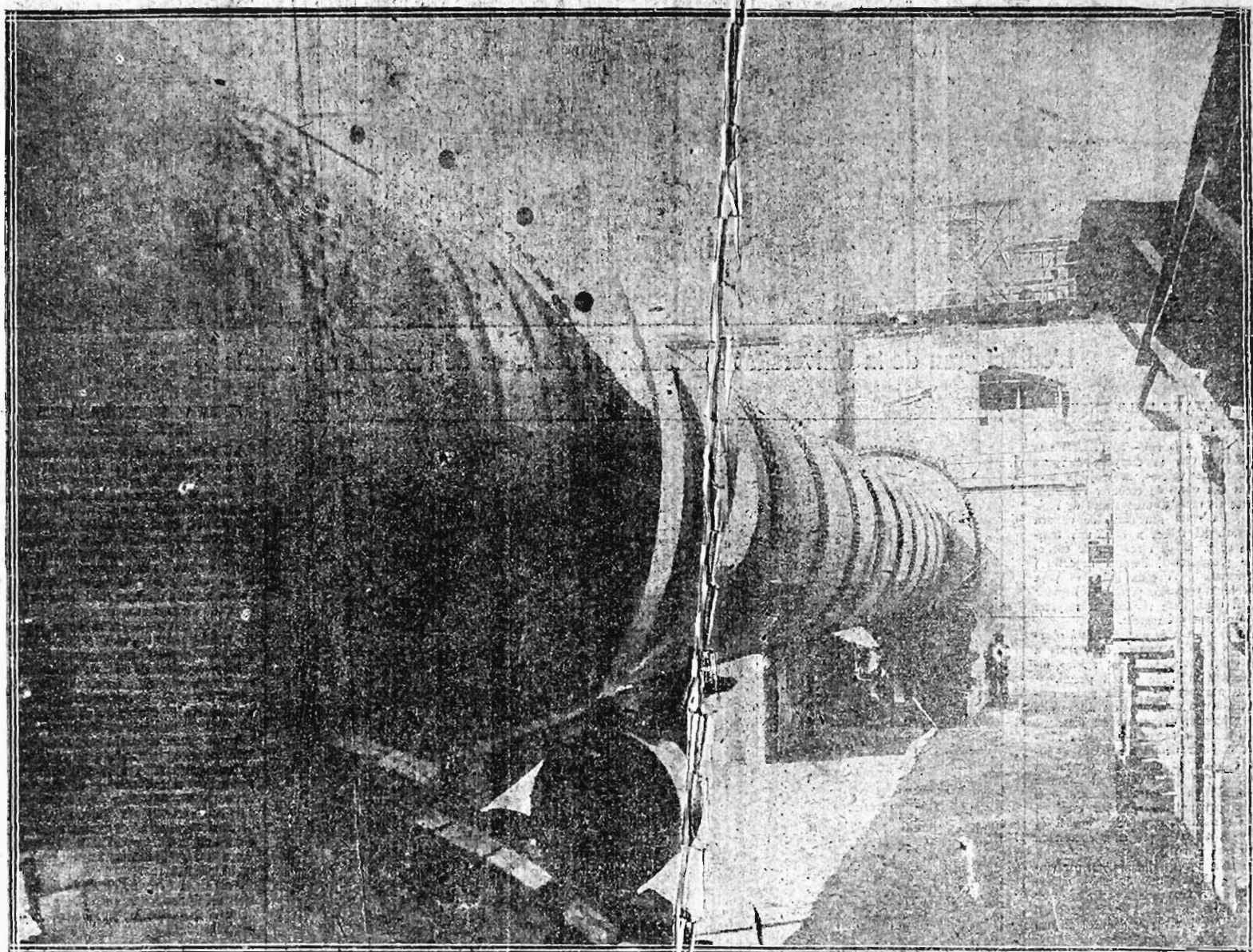
que és consumit a les més importants construccions que es realitzen en la actualitat

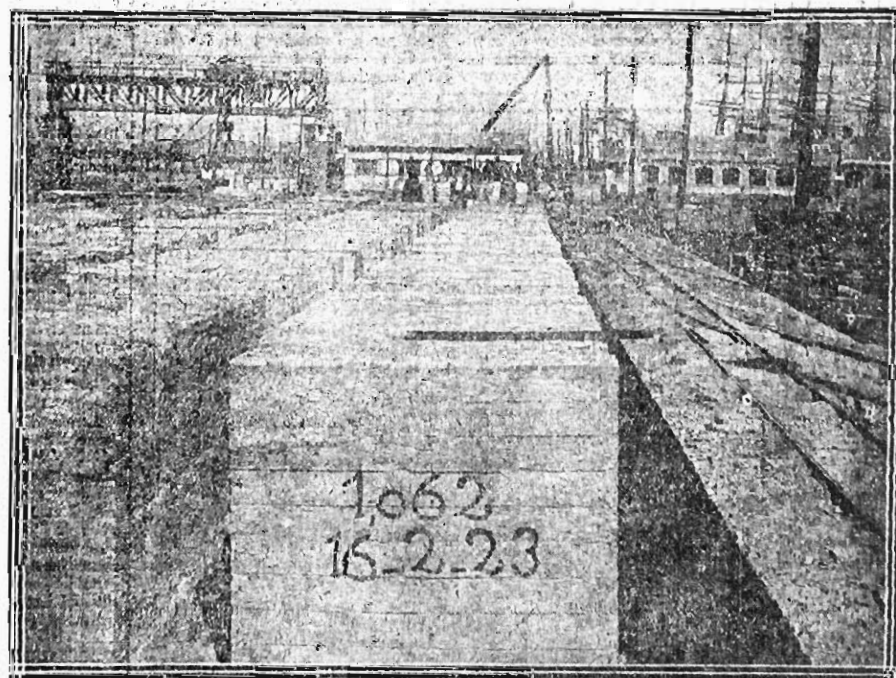
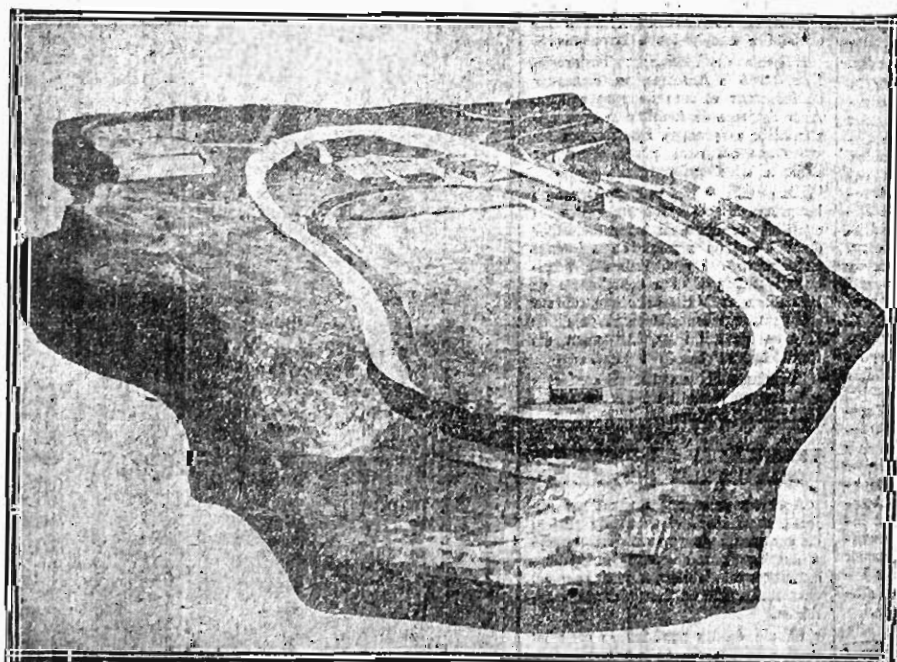
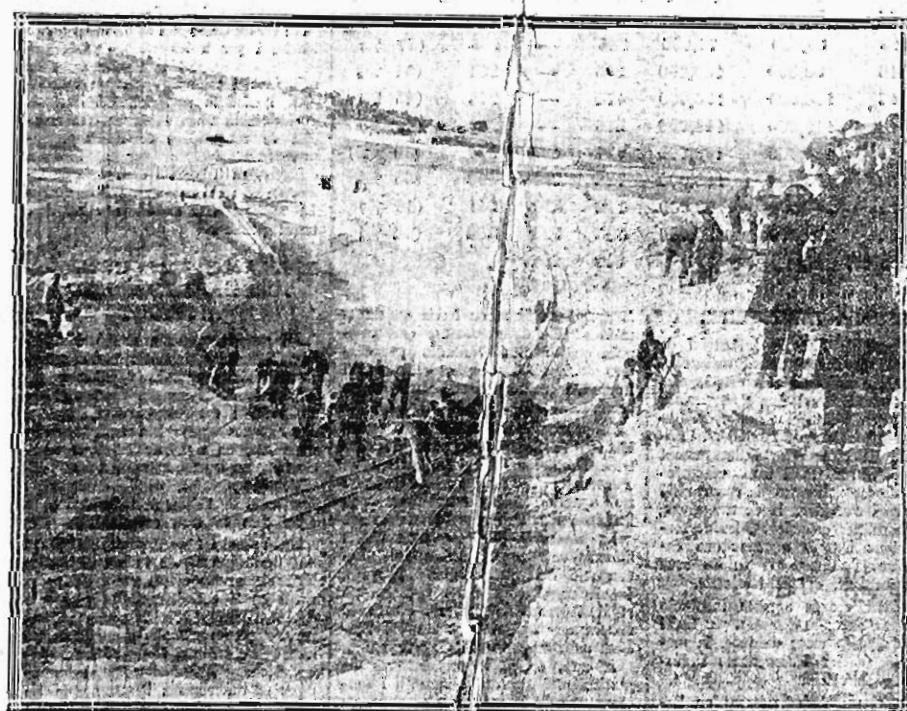
Fotografies de la carretera de Barcelona a Santa Creu de Calafell
on s'han pavimentat 9 quilòmetres de carretera absorbint
2.700.000 quilos de

CIMENT ARTIFICIAL SANSON

Un Meravellós Avenc Industrial

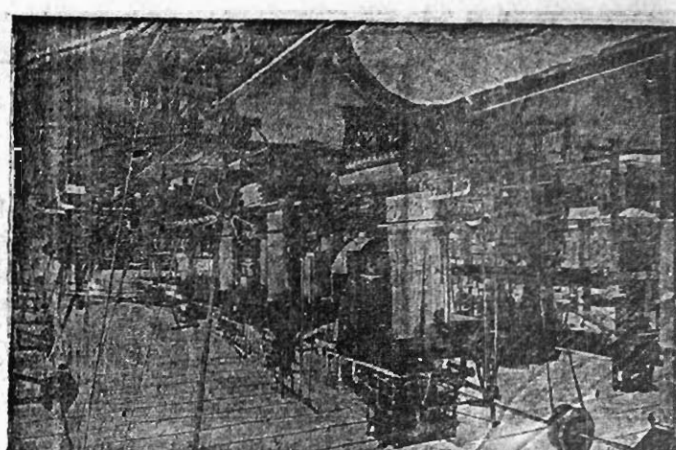
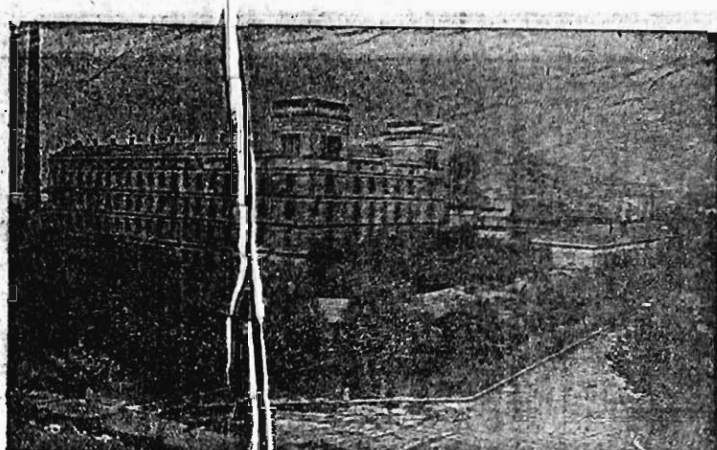
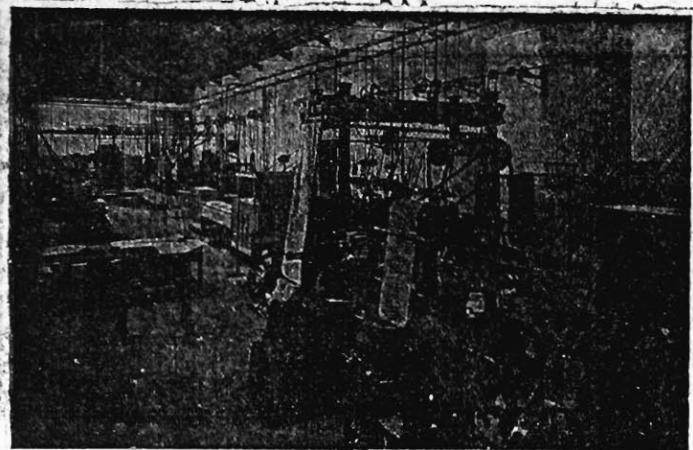

Forn giratori que fa una producció de 20.000 quilos diaris de ciment SANSON. Actualment es prepara la instal·lació d'un altre forn que permetrà augmentar la producció fins a 500.000 quilos diaris

Obres del port i de l'Autódrom de Sitges on s'utilitza el ciment SANSON. A l'autódrom es consumiran 2.000.000 quilos d'aquest acreditat ciment, en el formigonat de la pista

Ensenyaments tècnics de la Mancomunitat de Catalunya

L'edifici gran de la Universitat Industrial i dues sales de l'Escola de Teixits

Limitarem aquesta exposició als ensenyaments tècnics organitzats per la Mancomunitat. No essent possible estendre'ns a les altres institucions de cultura per manca d'espai, volem que hi quedi reflectit amb tota la possible fidelitat i volem que aquest aspecte sigui, per la importància social i pel desenvolupament que s'hi ha donat, el dels ensenyaments tècnics.

L'ESCOLA DEL TREBALL

Aquesta Escola és un centre de formació professional obrera que, si res més no, pel nombre d'oficis que aplega, no és comparable a cap altra escola tècnica. Per trobar-li parí a cal pensar en les grans Escoles per obrers, de França, Alemanya, Anglaterra i Nord Amèrica.

ELS ENSENYAMENTS DE L'ESCOLA

Ensenyament per a Manijers de màquines; Ensenyament per a Escuders i Modelistes; Ensenyament per a Tintors, Estanyadors, Blanquejadors, Aprestadors i tots altres Operaris d'Indústries Químiques; Ensenyament de Soldadors, Ayudants i Encarregats de Màquines; Ensenyament per a Teixidors, Contramestres, Encarregats, Teixidors i Empleats de les Fàbriques de Tèxtils; Ensenyament per a Fusters; Ensenyament per a Paleters; Ensenyament per a Calbers, Fumistes i Plombers; Ensenyaments especials: Cursos de Perfeccionament per a l'Escola.

AVANTATGES IMMEDIATS QUE L'ESCOLA OFEREIX ALS SEUS ALUMNES

Matrícula gratuïta. — A l'alumne que aprèn totes les assignatures del seu curs se li retorna l'import de la matrícula, en segells de l'Escola, canjiables pel material escolar o professional que necessiti.

Matrícula escolar de fons. — Els alumnes que obtenen en els exàmens de fi de curs la qualificació que els valgui a l'Escola, en una o més d'una de les seves assignatures, són recompensats amb una quantitat de pessetes, en segells, que essent utilitzables per a la compra de llibres i altres materials d'estudi, fa que li resulti més fàcil el material escolar que necessita.

Aliments de 50 cèntims. — L'acabament dels estudis amb profit dona dret a l'alumne a prendre part en els viatges d'estudi que l'Escola organitza cada mes de setembre. L'any passat es realitzaren tres viatges.

La carrera oberta a la intel·ligència. — L'Escola obre anualment un concurs entre els seus alumnes que, havent finalitzat els seus estudis amb profit, se senten amb dret per fer de llur ofici una carrera i els subscorpen amb dues centes pessetes anuals durant quatre anys escolars, a fi que puguin seguir estudis en les diferents Escoles de Directores d'Indústries que funcionen amb classes de dia, en el Clos de la Universitat Industrial.

Actualment l'Escola sosté set obrers llogats, repartits en les següents escoles: tres a l'Institut d'Electricitat i a l'Institut de Mecànica Aplicada i dos a l'Escola de Directores d'Indústries Químiques.

AL VOLTANT DELS ENSENYAMENTS TÈCNICS DE L'ESCOLA

El llibre o la mà.— Té l'Escola una Biblioteca que es compon de gran nombre de volums, la majoria dels quals són obres de caràcter elemental d'entre els rams d'ensenyament de l'Escola. La resta són obres de cultura general. Es reben, a més, una trentena de periòdics i revistes de caràcter professional, literari, deportiu i d'informació. A cada llibre es posa una breu recensió, perquè el llegidor pugui orientar-se ràpidament respecte al contingut del mateix.

La Biblioteca és pública i està oberta tots els dies, de les sis a les vuit. Tot llegidor pot agafar directament el llibre que li sigui.

Els alumnes de l'Escola poden emportar-se'n a casa seva els llibres que els convengui, durant quinze dies.

El taller o l'oficina.— Desitjaria l'Escola d'ajudar de totes maneres al jove estudiant i obert un Consell de Tècnics, per mitjà del qual l'alumne interessat en algun coneixement que ignori pot preguntar-hi per escrit, i al dia següent, sota sobre que li és adreçada, rebria la pregunta contestada amb tota claredat.

A més, aquells alumnes que per malaltia o altres causes es troben excusats en els seus estudis poden recórrer a l'Assistència Tècnica encarregada del Consell i els són donades lliures de repàs o de complençes.

L'Institut d'Alumnes i Ex-Alumnes.— Al marge de l'obra docent i en total independència de l'Escola, els que assisteixen a les seves aules o hi han associat s'han replegat formant una Associació que té el lloc social dins el local escolar, la qual organitza conferències, excursions, festes, concursos esportius, sardanes, publica un butlletí: *Cultura i Treball*, es preocupa de l'avaluament de l'obra que fa el jove estudiant tècnic perquè ocupi el lloc que li pertoca dintre dels tallers, i es, en resum, portarà de tots els àmbols dels seus associats.

Per la seva iniciativa i la seva cooperació, se li disposen els alumnes de lloc d'edifici i camp d'esports i d'una sala de dansa.

LES DESPESES I LA CREIXENÇA DE L'ESCOLA I ELS SEUS FRUITS

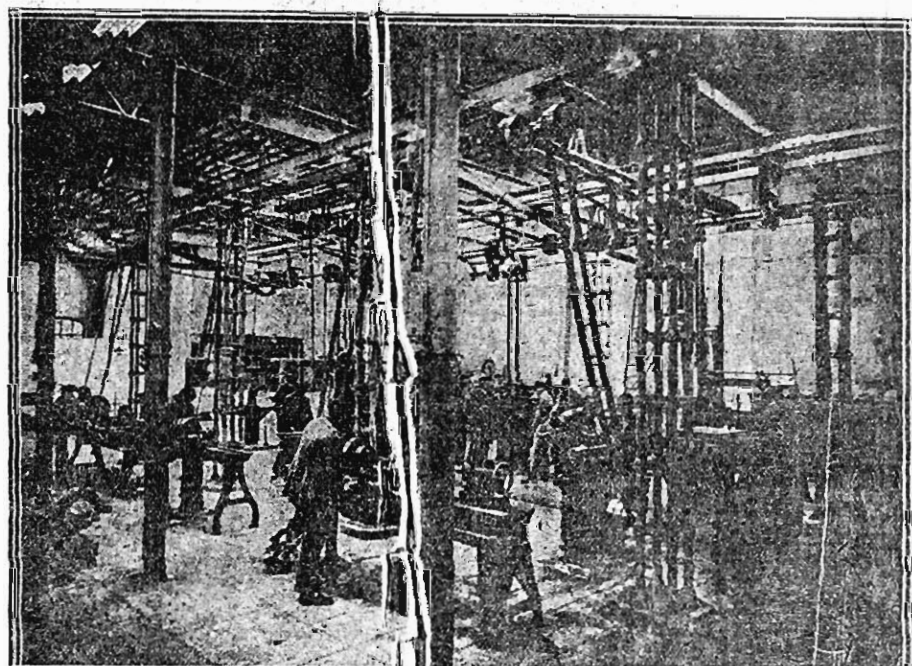
Aquesta obra complexa de cultura tècnica i social es realitza primer, per generositat i patronatge de la Diputació de Barcelona, i d'uns quants avanços per l'aportació econòmica i la inspiració cultural de la Mancomunitat de Catalunya.

Gràcies a aquests esforços, l'Escola del Treball ha anat creixent, ampliant el seu radi d'acció amb nous ensenyaments i amb nous tallers que van completant la seva obra. És clar que no és el que es vol que sigui, ni ho serà mai, perquè sempre tindrà de la Corporació cabdal de la nostra terra, de la Direcció de l'Escola i del Professorat per Tenalimient social i cultural dels nostres obrers serà superior al que les realitats permetin portar a terme.

Avui ho ha sentit el nostre poble i per això el nombre d'alumnes ha anat augmentant progressivament, essent causa que les despeses vagin creixent.

Unes xifres millor que les paraules, indiquen la concurrència d'alumnes, els diners posats a disposició de l'Escola en els Pressupostos i l'aportament d'alumnes per cada any.

Per això donem el quadre de la pèrdua següent amb totes aquestes dades:

Una classe oral en el taller de moltes coses

Pressupostos	Matrícules		Alumnes	
	Ordinari	Extraordinari	Cursos Preparatius	Exàmens
	Pessetes	Pessetes	Tècnics i Culturals	Tècnics
1913-14	38.000		282	134
1914-15	85.000	71.000	375	168
1915-16	88.000	108.000	385	208
1916-17	108.000	108.000	524	249
1917-18	118.000	108.000	576	250
1918-19	118.000	108.000	697	325
1919-20	177.000	133.000	782	430
1920-21	204.000	70.000	772	511
1921-22	279.000	34.000	723	516
Curs actual			856	441

ESCOLA INDUSTRIAL

L'objecte de l'Escola Industrial de Barcelona és l'ensenyament industrial, gradual, intensiu, des dels estudis elementals per a obrers fins als superiors per a obtenir el títol d'Enginyer. Segons el pla dels seus fundadors, l'Escola ha de completar l'ensenyament de la indústria fabrici i manufacturera, la de les indústries de construcció mecànica i metel·lúrgica, la de transports, la química, les elèctriques, les de fermentacions i totes aquelles que ens donen la Tecnologia en els seus ordres mecànic, químic i elèctric.

Va ésser creada aquesta institució en virtut d'haver-se disposat, per Reial ordre del 30 de març de 1904, la nomenclatura de les Ensenyances Industrials de Barcelona.

Des d'ara, tenim l'ensenyament en Patronat, el qual, per portar a cap els seus propòsits, té un centre a l'objecte d'atendre l'interès dels alumnes que s'inscriuen a l'Escola.

La direcció de l'Escola Industrial de Barcelona és confiada a un Patronat, constituït pel president de la Diputació Provincial, l'edil de consistori, els presidents del Consell de Comerç, l'Associació Industrial, la Societat Econòmica Barcelonesa d'Indústries, el Sindicat d'Enginyers Industrials, el Director de l'Escola d'Enginyers Industrials i altres nomenats pel Govern. Representa el Patronat una Junta, de la qual sacorda, en la primera sessió celebrada per aquell, que és el president de la Diputació Provincial. No obstant, el Patronat se valent no regida totes les Escoles i Institucions que formen part de l'Escola Industrial. Les que té al seu càrrec, són:

Escola d'Indústries Tèxtils, l'Escola de Blanqueig, Tintoreria, Estampació i Aprestos; Escola de Tèxtils; Ensenyament de Directores d'Indústries Químiques que es detallen a continuació: i el Laboratori d'Anàlisi i Superiors de Química, el qual ha estat instal·lat entre les institucions d'Ensenyament Superior. Els altres establiments instal·lats en el recinte de l'Escola Industrial i explicats en altres llocs d'aquesta guia tenen la direcció pròpia.

La gran cosa que en l'Escola està fent és la fabricació de llibres, que es venen a preu baix, limitades pel nombre d'Exemplars, llibres de Viladomat i Borrrell, i que té una superfície de sis hectàrees.

El primer ensenyament que s'ofereix a l'Escola d'Indústries Tèxtils, són les subseccions de Filatura i Teixits. Va començar-se amb aquesta secció per tractar-se de la indústria més important de Catalunya.

La segona secció organitzada fou l'Escola de Blanqueig i Tintoreria, Estampació i Aprestos, que començà a funcionar el curs de 1913-1914. Ha seguit l'Escola de Tèxtils creada al mateix any amb el Patronat del Sindicat de Blanqueig de Catalunya.

A més, obren a requeriments dels particulars i d'empreses, s'establí i funciona, des de fa més de tres anys, un Laboratori d'Anàlisi i Superiors de Química, dedicat a l'aplicació d'estudis d'aquesta ciència i a les pràctiques i experimentació.

La direcció de l'Escola Industrial de Barcelona és confiada a un Patronat, constituït pel president de la Diputació Provincial, l'edil de consistori, els presidents del Consell de Comerç, l'Associació Industrial, la Societat Econòmica Barcelonesa d'Indústries, el Sindicat d'Enginyers Industrials, el Director de l'Escola d'Enginyers Industrials i altres nomenats pel Govern. Representa el Patronat una Junta, de la qual sacorda, en la primera sessió celebrada per aquell, que és el president de la Diputació Provincial. No obstant, el Patronat se valent no regida totes les Escoles i Institucions que formen part de l'Escola Industrial. Les que té al seu càrrec, són:

Escola d'Indústries Tèxtils, l'Escola de Blanqueig, Tintoreria, Estampació i Aprestos; Escola de Tèxtils; Ensenyament de Directores d'Indústries Químiques que es detallen a continuació: i el Laboratori d'Anàlisi i Superiors de Química, el qual ha estat instal·lat entre les institucions d'Ensenyament Superior. Els altres establiments instal·lats en el recinte de l'Escola Industrial i explicats en altres llocs d'aquesta guia tenen la direcció pròpia.

La direcció de l'Escola Industrial de Barcelona és confiada a un Patronat, constituït pel president de la Diputació Provincial, l'edil de consistori, els presidents del Consell de Comerç, l'Associació Industrial, la Societat Econòmica Barcelonesa d'Indústries, el Sindicat d'Enginyers Industrials, el Director de l'Escola d'Enginyers Industrials i altres nomenats pel Govern. Representa el Patronat una Junta, de la qual sacorda, en la primera sessió celebrada per aquell, que és el president de la Diputació Provincial. No obstant, el Patronat se valent no regida totes les Escoles i Institucions que formen part de l'Escola Industrial. Les que té al seu càrrec, són:

Escola d'Indústries Tèxtils, l'Escola de Blanqueig, Tintoreria, Estampació i Aprestos; Escola de Tèxtils; Ensenyament de Directores d'Indústries Químiques que es detallen a continuació: i el Laboratori d'Anàlisi i Superiors de Química, el qual ha estat instal·lat entre les institucions d'Ensenyament Superior. Els altres establiments instal·lats en el recinte de l'Escola Industrial i explicats en altres llocs d'aquesta guia tenen la direcció pròpia.

La direcció de l'Escola Industrial de Barcelona és confiada a un Patronat, constituït pel president de la Diputació Provincial, l'edil de consistori, els presidents del Consell de Comerç, l'Associació Industrial, la Societat Econòmica Barcelonesa d'Indústries, el Sindicat d'Enginyers Industrials, el Director de l'Escola d'Enginyers Industrials i altres nomenats pel Govern. Representa el Patronat una Junta, de la qual sacorda, en la primera sessió celebrada per aquell, que és el president de la Diputació Provincial. No obstant, el Patronat se valent no regida totes les Escoles i Institucions que formen part de l'Escola Industrial. Les que té al seu càrrec, són:

Escola d'Indústries Tèxtils, l'Escola de Blanqueig, Tintoreria, Estampació i Aprestos; Escola de Tèxtils; Ensenyament de Directores d'Indústries Químiques que es detallen a continuació: i el Laboratori d'Anàlisi i Superiors de Química, el qual ha estat instal·lat entre les institucions d'Ensenyament Superior. Els altres establiments instal·lats en el recinte de l'Escola Industrial i explicats en altres llocs d'aquesta guia tenen la direcció pròpia.

totes les màquines del pla de l'Escola, excepte les de Teoria i pràctica de Teixits, Fabricació de teixits mecànics, filatge en quadrícula i Art aplicat al teixit. En la secció de teixits s'efectua la fabricació del tot a les pràctiques de la mateixa.

Les ensenyances són donades en grans locals i per a les classes pràctiques amb laboratoris, sales de màquines i tallers, dotat tot d'aparells i modern material, del qual es perfecciona remarcant-se per la seva completitud de maquinària de Filatura, teixidors, premses, fabricació per a l'Escola d'Indústries Tèxtils i una sèrie de tallers de tots els sistemes. Disposa també aquesta Escola d'una Biblioteca tèxtil pública.

ESCOLA DE BLANQUEIG, TINTORERIA, ESTAMPACIÓ I APRESTOS

Es proposa aquesta secció de l'Escola Industrial d'ofondre els coneixements teòrics-pràctics relatius a les indústries de blanqueig, tintoreria, estampació i aprestos, a l'objecte que els alumnes que rebien aquests ensenyaments, en terminar els seus estudis, puguin encarregar-se, amb veritable competència, de la direcció de qualsevol establiment industrial que entrí dins la seva especialitat.

La necessitat que, en benefici del país, desplegament de la nostra indústria, els procediments empírics pràctics en la col·laboració i separació de les fibres tèxtils fossin substituïts per l'empie racional i científic de les màquines colorants, l'extraordinari desenvolupament que han adquirit les indústries tintoreres i l'exemple de les principals escoles tècniques d'Europa i Amèrica que tanta importància concedien a aquests ensenyaments, decidiren el Patronat de l'Escola Industrial a establir-los a Barcelona.

L'Escola de Blanqueig, Tintoreria, Estampació i Aprestos, va començar a funcionar el curs de 1913 a 1914. Amb l'objecte de facilitar la seva implantació, es procurà amollar les seves ensenyances al pla adoptat per l'Escola d'Indústries Tèxtils.

Els estudis teòrics es completen amb les pràctiques corresponents, per a les quals es disposa d'un laboratori taller dotat d'un bon nombre de màquines experimentals i amb visites a fàbriques i tallers. Com a complement de la cultura artística, es donen, durant el curs, conferències d'història de l'art en general i particularment del tèxtil, brodat, blons i tapis.

Terminats els estudis, es concedeix a l'alumne el títol de Director de les Indústries Tintoreres.

ENSENYANÇA DE DIRECTORES D'INDÚSTRIES QUÍMIQUES

Aquestes ensenyances tenen per objecte, com indica el títol, la formació de personal apte per a la implantació i desenvolupament de noves indústries químiques a Catalunya, així com pel desenvolupament de les que ja existien.

El pla de les matèries és concebut amb l'objecte de preparar integralment els futurs Directores d'Indústries Químiques, i així hi són ateses amb igual cura la formació tècnica, les deixebles i l'educació entesa en el sentit més complet.

Les ensenyances duraran quatre cursos al termini dels quals es lliurará el títol de Director de les Indústries Químiques.

ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS

L'Escola Superior dels Belles Oficis va ésser creada per la Diputació de Barcelona, segons projecte aprovat el 18 de maig de 1914, essent obertes les seves classes l'any 1916.

L'Escola, doncs, preté la formació de Directores d'oficis d'art, capaçs de produir les obres més nobles, fent jugar en les seves creacions les tècniques científiques, de més perfecció i a la vegada perfecció el disseny, menys d'un bon factor de treball, estètica i força a la nostra terra, que ha desitjats restauració dels oficis d'art industrialment en portarà.

El pla general de l'Escola és, doncs, concebut per donar als deixebles, junt amb l'ensenyament artístic més complet, els coneixements científics propis de cada especialitat. Hi ha per a tots els alumnes, indistintament, una base fonamentada de dibuix i estètica, purament educatius, i amb ella s'encadenen les especialitzacions d'aquestes ensenyances tècniques, amb les pràctiques indispensables de taller i de laboratori que han d'ésser anegades a les classes orals. Dintre l'Escola s'ensenya independentment les especialitats següents:

Arts de la Terra: Arts de la Fusta; Arts del Metall; Arts del Teixit; Arts del Curo; Jardineria; Escultura i Arquitectònica.

INSTITUT D'ELECTRICITAT I MECÀNICA APLICADES

Les escoles d'Electricitat i Mecànica, així com les que en l'ensenyament d'Electricitat i Mecànica Aplicada, formant part de l'Institut d'Electricitat i Mecànica Aplicada, l'objecte del qual és la constitució de laboratoris de treball i d'assaig on puguin els nostres estudiants, estudiant el país i els seus problemes, aconseguir una activitat intel·lectual als seus camps i disposar els industrials d'un laboratori d'assaig de màquines i materials, tant dels que reben com dels que ells mateixos fabriquen; d'un instrument seriós de comprovació del propi procés i del que des de fora ens remun, amb la seguretat, molt sovint, de que no es descobreixi el gran possible i amagat. Amb aquest fi s'estan organitzant laboratoris, dels quals són d'una idea en el que segueix, i que es vanen, per de prompte, que una realitat de la significació industrial que té Catalunya, prevega recórrer sovint a laboratoris instal·lats en poblacions distants.

Sala de Màquines
En aquest local, de 18 per 47 metres de planta, es van instal·lant màquines motrius tèrmiques, maquinària d'electricitat general, trens, maquinària d'assaig de materials i els laboratoris de mesures elèctriques corrents dels alumnes, en un extrem suficientment isolat de la sala.

Existeix ja a l'Escola Elemental del Treball, en el recinte de l'Escola Industrial, una màquina de vapor de triple expansió de setanta cavalls, de la Maquinista Terrestre i Marítima, amb caldera Belleville i accessoris, s'ha prescindit d'aquesta classe de màquina.

Aquestes són les principals institucions d'ensenyament tècnic. La limitació d'espai ens impedeix de detallar les restants, algunes de les quals són, no obstant, d'un considerable interès.

Si a totes elles calgués donar-les un nom conjunt, les anomenaríem: Universitat del poble.

Des a la nova sala, en la qual va a començar-se el muntatge d'un motor Diesel de 25 cavalls, de la casa Sulzer, de Winterthur. Existeix ja un motor de gasolina de quatre cilindres i 25 cavalls i un chassi complet d'automòbil, amb el seu motor.

Les instal·lacions hidràuliques se situaran en altres terrenys de l'Escola Industrial, aprofitant, en el possible, extensos dipòsits ja existents.

LABORATORI GENERAL D'ASSAIGS I ACONDICIONAMENT

(Declarat oficial per Reial decret de 21 de febrer de 1922)

Responent a una necessitat ja de molt temps sentida i amb capacitat per atendre amplament a tots els serveis que se li confien, aquest Laboratori, projecte de màquines, aparells i elements d'assaig i anàlisi, que, per llur potencia, precisió i varietat, presten valuosíssims serveis a la indústria, al Comerç i a l'Agricultura, ofereix el seu concurs a tots aquells que el sol·licitin.

El Laboratori General comprèn les següents seccions:

I. Assaig de materials de construcció: pedres, aglomerats o aglomerats; metalls, fustes; material constructiu: arbres, molles, cables, cadenes, ressorts, etc.; màquines motrius i receptors; assaigs electromagnètics; transformadors, generadors, motors, acumuladors, isoladors, conductors i comprovació d'aparells de mesura.

II. Anàlisis químiques orgàniques i inorgàniques, minerals, metalls, aliatges; primeres matèries i productes elaborats: combustibles, plis, lubricants; aigües, productes alimentaris i anal·lisis microbiològics.

III. Anàlisis d'adobs, terres, productes agrícoles naturals i elaborats: vins, licors, alcohol·les, vinagres, olis vegetals; aliments per al bestiar; microptogames i insecticides; patèntia animal i tot co que faci referència a l'Agricultura.

IV. Examen, anàlisi i comprovació de pells i adobs; assaigs dels cuirs industrials per a llurs diverses aplicacions; materials d'adobaria, resins, tàmics, substàncies greixoses, sal i productes dels adobs; adulteració dels cuirs i tot co que comprén l'adobaria.

V. Assaig i reconeixement de fibres: exàlisis; investigació i estudi de fils i teixits; assaigs dinamomètrics; colorants i matèries auxiliars tintoreres. Actualment s'està procedint a la instal·lació d'aparells i adaptació de magatzems destinats a la importàntíssima branca del condicionament, que molt aviat podrà igualment prestar els seus valuosíssims serveis.

Aquestes són les principals institucions d'ensenyament tècnic. La limitació d'espai ens impedeix de detallar les restants, algunes de les quals són, no obstant, d'un considerable interès.

Si a totes elles calgués donar-les un nom conjunt, les anomenaríem: Universitat del poble.

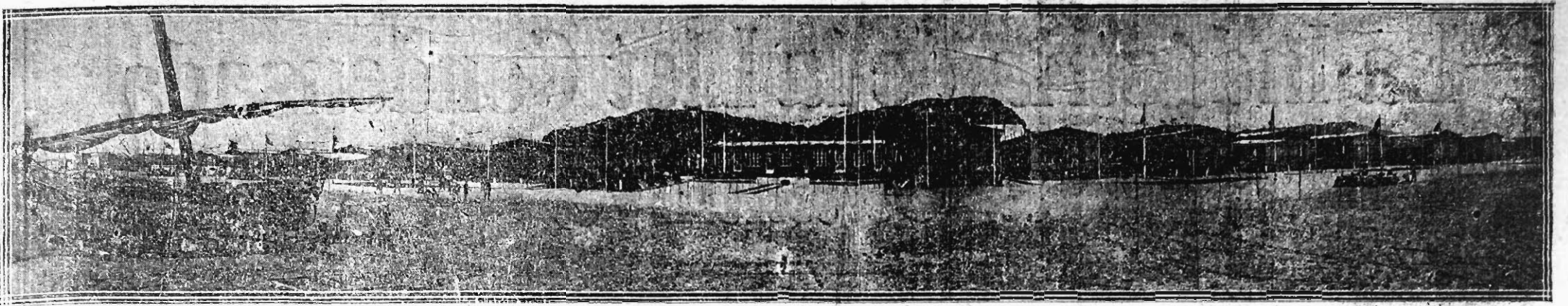

Biblioteca de l'Escola del Treball

Secció de fosa de l'Escola del Treball

Institucions de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona

La colònia de Vilamar a la platja de Calafell

L'obra de Cultura Municipal

El dubte és el referent a la cultura el més interessant i el més consolador que hagi reeixit el nostre Ajuntament. I és, en realitat, alabar sense cessar la veritable renovació en el camp que dels problemes culturals tenen els administradors de la ciutat. Del com ha passat a un altre, de la cultura a la cultura, fins a les mans del noble orgull de la ciutat que surt en la malgrat el desafortunament, creient que és a les mans.

Barcelona, en matèria cultural, una de les ciutats més riques de la península, però si no ho és, és perquè tot just comença a créixer, però si no ho és, és perquè tot just comença a créixer, però si no ho és, és perquè tot just comença a créixer.

exigien el profund error d'antecessors Ajuntaments barcelonins, de preponderància notament democràtica que havien oblidat la tasca d'elevat el nivell moral i intel·lectual del poble.

L'obra de la Comissió de Cultura es distingeix, com hem dit, per aquesta gran amplitud de concepte que considera relacionada per completar la cultura del poble, la instrucció primària amb les obres de cultura superior.

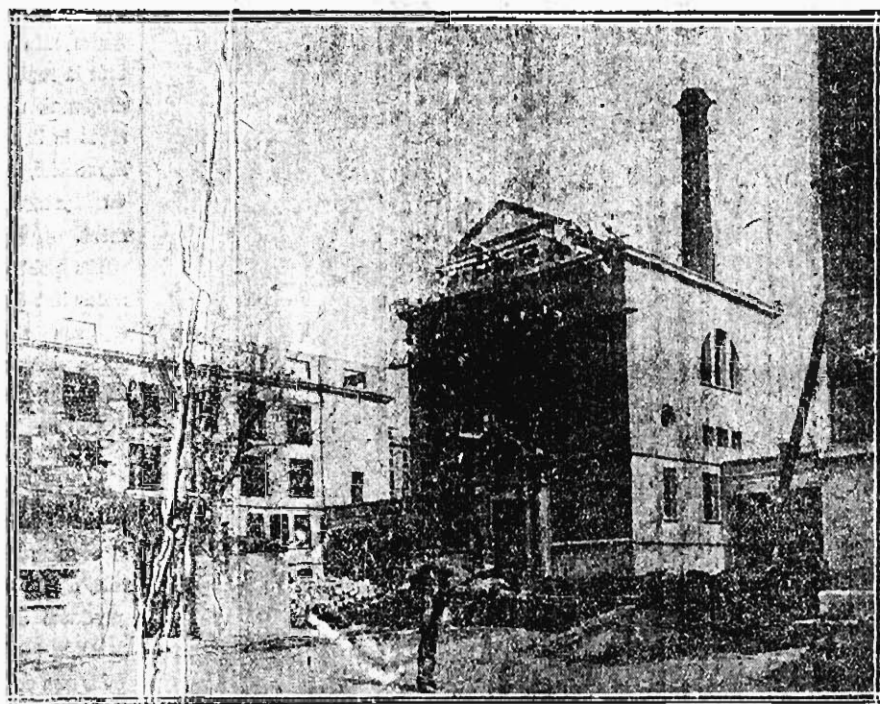
BIBLIOTEQUES, CANTINES, COLONIES I BANYES DE MAR

En ensenyança primària pot ha pogut fer l'Ajuntament, per que tota esta a mans de l'Estat limitant-se la seva acció a complir les obligacions que li ha imposat, pagament dels lloguers de llocs, etc. Així, no obstant, al voltant d'aquestes Escoles primàries ha creat una sèrie d'institucions per contribuir a una major eficiència de l'ensenyança i atendre la salut dels nens. Aquest fi s'han creat vint Biblioteques escolars, instal·lades en altres tanques Escoles públiques integrades per més d'un centenar de volums, escollits entre els llibres catalans i castellans que més puguin influir en l'educació moral i intel·lectual.

En cinc Escoles nacionals de establiment cantines pels alumnes que no puguin menjar a casa, al migdia per l'Escola o per les altres, essent ja una altra sèrie de mesures les que reben directament assistència en les seves classes, entre les quals no comptem les que funcionen a les Escoles nacionals de Bona, Vila Joana, Escola de Mar, Escola de Labors i Oficina de la Dona, etc.

En 1906 sortiren de Barcelona sis colònies escolars i els nens passaren vint-i-vuit dies al camp. El darrer d'elles organitzaren quaranta dies colònies amb un total de mil alumnes, que han estat en llocs residencials per espai de trenta dies. Aquest any el pressupost de colònies ha pujat a cent cinquanta mil pessetes.

Com ampliació d'aquesta institució hi ha l'Escola d'establiment en els immobles pertanyents a les finques que adquireix per a gares municipals l'Ajuntament, colònies de caràcter permanent

Escola Pere Vila que es construeix al Saló de Sant Joan

per a nens malaltissos i grans colònies per a nens de les Escoles de la ciutat, a més de les colònies permanents de Can Ric de la Rabassada i de Martorelles, on cabran dos escoles, fins a la primera i la segona.

El bany de mar per als nens de les Escoles és una altra de les beneficències institucions que funcionen amb exit creixent. Els nens que més necessiten passar una temporada a la platja, són escollits per la Secció mèdica de la Comissió i en diversos torns de vint dies fan una cursa marítima durant el mateix dies de feina a les platges properes a Barcelona. El servei és completament gratuït, donant-se als alumnes l'equipament. Aquest any s'han beneficiat d'aquesta institució uns quatre mil escolars. A la platja de Caball de Sant Joan, la Colònia escolar "República de Vilamar", on han seguit aquest any uns 700 escolars.

Com a complement de formació dels nens barcelonins, la Comissió de Cultura organitza en el darrer curs una sèrie de representacions, centrals, de barri i de conjunt. Al Palau de Belles Arts i a l'aire lliure a les escoles de Montjuïc, als jardins de Vila Joana i a la platja de l'Escola de Mar es representaren "El malalt imaginari", de Molière; "El somni d'una nit d'estiu", de Shakespeare; "Hèrostrates", de Goethe; traducció per la Comissió de Cultura, amb il·lustracions de Gaudí, i "Hèrostrates", de Goethe. Vistaren també les Exposicions d'Art de Barcelona, i, pròpies d'aquestes conferències donades per distingits oradors d'Art, i les excursions a Pedra, Costa Brava, Mallorca i Gualdà, amb prou a la laboriositat de diversos grups d'alumnes.

ESCOLES D'ADULTS I L'ENSENYANÇA TECNOLÒGICA

A l'ensenyança de adults, que ha dedicat particular atenció la Comissió de Cultura, hi ha molts al·lèrgies empíriques per a més, però, entre d'altres, ha estat substituït per l'Escola amb els seus laboratoris i museus d'estudis i investigacions, on es planteja la resolució, científicament, tots els problemes relacionats amb l'educació dels adults, actuant al mateix temps les il·lustracions modernes d'aquestes ensenyances on les institucions més famoses d'Europa. Totes aquestes amb els corresponents tallers han estat instal·lades a la magnífica finca de Viladelfa, on un nou museu d'Art i d'Història s'està assajant ac-

tualment totes les institucions post-escolars que han de resoldre l'aspecte social de la vida dels adults educats.

L'ensenyança tècnica de caràcter elemental ha estat també un dels problemes que més impelen l'interès, estudiat en el principi i ha continuat estudiant la Comissió de Cultura. La Secció tècnica dels adults que han d'esser els col·laboradors més directes de la producció de la nostra ciutat i en conseqüència factors importants de la nostra economia i desenvolupament industrial, ha estat una de les activitats més importants de la Comissió, que ha transformat a aquest efecte les antigues escoles d'adults i actualment a les Escoles complementàries d'adults, estudiant les necessitats dels adults i les necessitats dels adults, amb propostes als nens on es troben instal·lats.

La Comissió de Cultura, que ha treballat per aquestes necessitats, ha considerat convenient per elevar el nivell cultural el nombre d'adults d'aquesta mena que ha d'esser-hi a Barcelona, i per això, amb aquest objecte, per aquest estudi amb garanties d'èxit, amb aquest objecte.

Totes les noves Escoles d'adults que s'estan creant de nou l'Ajuntament responen a un pla orgànic de desenvolupament i necessitats, determinades per aquest estudi.

També, una necessitat que els patrons necessiten la gran col·laboració a l'obra d'adults, amb altres objectes, donant-los temps durant les hores de la jornada de treball per poder continuar els seus estudis en aquestes escoles d'adults. Any 1930 es planteja la idea de construir, però fins ara no s'ha complert. La Comissió de Cultura ha actuat gestions prop del mateix, però del Tècnich perquè delegui en organismes locals el compliment de l'establiment d'adults.

Un dels majors objectes de la Comissió de Cultura ha estat l'augment de l'ajuntament del dia 23 d'octubre de l'any 1920 creant places d'estudi per als alumnes de les Escoles complementàries d'adults i nens, però, perquè els alumnes tinguin capacitat d'aquestes escoles puguin cursar carreres en les escoles superiors. Aquest any ha estat el primer en què s'han començat aquestes lègues a un gran nombre d'alumnes, alguns dels quals començen els primers cursos en l'ensenyança superior.

fici o carrera en consonància amb l'obra cultural.

Altres dues institucions han estat la Comissió de Cultura, amb l'objecte de desenvolupar les característiques de la nostra ciutat, i a més de la Secció de Dret Marítim, instal·lada al temps Escola de Mar i l'Escola de Labors, amb l'objecte de desenvolupar la nostra economia i desenvolupament industrial, ha estat una de les activitats més importants de la Comissió, que ha transformat a aquest efecte les antigues escoles d'adults i actualment a les Escoles complementàries d'adults, estudiant les necessitats dels adults i les necessitats dels adults, amb propostes als nens on es troben instal·lats.

La Comissió de Cultura, que ha treballat per aquestes necessitats, ha considerat convenient per elevar el nivell cultural el nombre d'adults d'aquesta mena que ha d'esser-hi a Barcelona, i per això, amb aquest objecte, per aquest estudi amb garanties d'èxit, amb aquest objecte.

L'ART MUNICIPAL I LA DIVULGACIÓ DE LA CULTURA CATALANA

Actualment, pel que fa a l'art municipal, hi ha molts al·lèrgies empíriques per a més, però, entre d'altres, ha estat substituït per l'Escola amb els seus laboratoris i museus d'estudis i investigacions, on es planteja la resolució, científicament, tots els problemes relacionats amb l'educació dels adults, actuant al mateix temps les il·lustracions modernes d'aquestes ensenyances on les institucions més famoses d'Europa. Totes aquestes amb els corresponents tallers han estat instal·lades a la magnífica finca de Viladelfa, on un nou museu d'Art i d'Història s'està assajant ac-

tualment totes les institucions post-escolars que han de resoldre l'aspecte social de la vida dels adults educats.

L'ensenyança tècnica de caràcter elemental ha estat també un dels problemes que més impelen l'interès, estudiat en el principi i ha continuat estudiant la Comissió de Cultura. La Secció tècnica dels adults que han d'esser els col·laboradors més directes de la producció de la nostra ciutat i en conseqüència factors importants de la nostra economia i desenvolupament industrial, ha estat una de les activitats més importants de la Comissió, que ha transformat a aquest efecte les antigues escoles d'adults i actualment a les Escoles complementàries d'adults, estudiant les necessitats dels adults i les necessitats dels adults, amb propostes als nens on es troben instal·lats.

La Comissió de Cultura, que ha treballat per aquestes necessitats, ha considerat convenient per elevar el nivell cultural el nombre d'adults d'aquesta mena que ha d'esser-hi a Barcelona, i per això, amb aquest objecte, per aquest estudi amb garanties d'èxit, amb aquest objecte.

Totes les noves Escoles d'adults que s'estan creant de nou l'Ajuntament responen a un pla orgànic de desenvolupament i necessitats, determinades per aquest estudi.

començos d'una organització moderna dels seus Museus i Oficines.

L'obra de divulgació dels nostres valors artístics i d'estil, i progrés de les nostres arts plàstiques la realitza l'Ajuntament per mitjà de la seva Junta d'Exposicions i d'Art, organitzant les periòdiques de Primavera i les d'Exposició a París, Lisboa, Amsterdam, etcètera, etc.

L'ENSENYANÇA FEMENINA

L'ensenyança femenina ha constituït també una de les més interessants obres de la Comissió de Cultura. La institució tipus d'aquesta mena ha estat la creació de l'Escola de Labors i Oficis de la Dona, de la Ronda de Sant Antoni, en la qual durant el dia funciona una escola per aprendre a s'ensenya els oficis relacionats amb les indústries del vestit.

A la nit hi ha establertes ensenyances de perfeccionament tècnic de les obreres que durant el dia treballen en tallers, i per ser complet i a més funciona una escola d'ensenyaments domèstics per a noves obreres que vulguin tenir els coneixements indispensables per regir amb èxit una llar obrera.

Funciona igualment en aquest local un Curs Normal per a la formació de mestres, i d'ensenyaments domèstics, des d'una a l'altre part del professorat de les Escoles municipals d'aquest tipus.

Ha estat creada també en l'Escola pública de nens d'aquesta capital dotze escoles nocturnes d'ensenyaments domèstics i quatre d'ensenyaments domèstics, totes elles per a nenes.

ELS GRANS GRUPS ESCOLARS: LES ESCOLES DE MAR I DE BONA

Capítol a part per l'obra escolar a l'importància de l'obra de la ciutat, amb l'objecte de desenvolupar les característiques de la nostra ciutat, i a més de la Secció de Dret Marítim, instal·lada al temps Escola de Mar i l'Escola de Labors, amb l'objecte de desenvolupar la nostra economia i desenvolupament industrial, ha estat una de les activitats més importants de la Comissió, que ha transformat a aquest efecte les antigues escoles d'adults i actualment a les Escoles complementàries d'adults, estudiant les necessitats dels adults i les necessitats dels adults, amb propostes als nens on es troben instal·lats.

La Comissió de Cultura, que ha treballat per aquestes necessitats, ha considerat convenient per elevar el nivell cultural el nombre d'adults d'aquesta mena que ha d'esser-hi a Barcelona, i per això, amb aquest objecte, per aquest estudi amb garanties d'èxit, amb aquest objecte.

Actualment, pel que fa a l'art municipal, hi ha molts al·lèrgies empíriques per a més, però, entre d'altres, ha estat substituït per l'Escola amb els seus laboratoris i museus d'estudis i investigacions, on es planteja la resolució, científicament, tots els problemes relacionats amb l'educació dels adults, actuant al mateix temps les il·lustracions modernes d'aquestes ensenyances on les institucions més famoses d'Europa. Totes aquestes amb els corresponents tallers han estat instal·lades a la magnífica finca de Viladelfa, on un nou museu d'Art i d'Història s'està assajant ac-

tualment totes les institucions post-escolars que han de resoldre l'aspecte social de la vida dels adults educats.

L'ensenyança tècnica de caràcter elemental ha estat també un dels problemes que més impelen l'interès, estudiat en el principi i ha continuat estudiant la Comissió de Cultura. La Secció tècnica dels adults que han d'esser els col·laboradors més directes de la producció de la nostra ciutat i en conseqüència factors importants de la nostra economia i desenvolupament industrial, ha estat una de les activitats més importants de la Comissió, que ha transformat a aquest efecte les antigues escoles d'adults i actualment a les Escoles complementàries d'adults, estudiant les necessitats dels adults i les necessitats dels adults, amb propostes als nens on es troben instal·lats.

La Comissió de Cultura, que ha treballat per aquestes necessitats, ha considerat convenient per elevar el nivell cultural el nombre d'adults d'aquesta mena que ha d'esser-hi a Barcelona, i per això, amb aquest objecte, per aquest estudi amb garanties d'èxit, amb aquest objecte.

Totes les noves Escoles d'adults que s'estan creant de nou l'Ajuntament responen a un pla orgànic de desenvolupament i necessitats, determinades per aquest estudi.

podran rebre instrucció 1,300 alumnes.

S'ha construït a la platja de la Barceloneta l'Escola de Mar, per a nens de constitució feble, de la qual podrem dir, sense exagerar, que és un tipus exemplar entre les altres d'Europa i a la qual, diàriament, assisteixen a fer obra marítima 250 alumnes.

En el Pressupost de la finca s'hi troben molts dos projectes d'escoles a construir, un en el solar propietat de l'Ajuntament, del carrer de Vado, i l'altre al gran solar que ocupa a la Travessera l'antiga escola de la Gràcia. Són dos grups de grans dimensions per a mil docents alumnes cada un d'ells.

En el Pressupost vigent existeix una consignació de quatre centes mil pessetes per construir amb un establiment de creixent de Catalunya un edifici, i suficient per activar la construcció d'edificis escolars.

Actualment està acabat un nou pavelló de classes a les escoles de Bona de Montjuïc, la qual cosa permetrà augmentar el nombre d'escolars que hi acudeixen en un centenar més.

Dintre pocs dies s'inaugurarà al Parc municipal del Guineu una nova Escola, a l'aire lliure per a nens i nenes, la qual serà una magnífica construcció per protegir els escolars malaltissos de les poblacions properes que volen la immunitat del Guineu.

LA COMISSIÓ DE CULTURA

Una de les naves més sobresortint d'aquest Ajuntament és la Comissió de Cultura, que ha estat creada per protegir els escolars malaltissos de les poblacions properes que volen la immunitat del Guineu.

EL QUE ES GASTA EN CULTURA

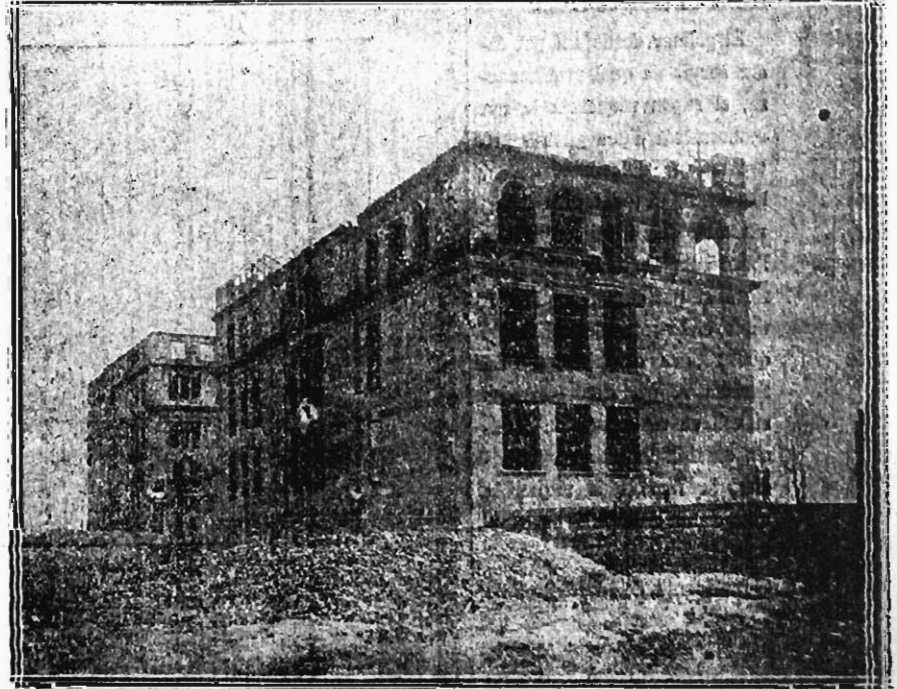
Tota aquesta obra imponent, però, tan ben organitzada, ha de tenir la seva repercussió en els Pressupostos municipals.

L'any 1918 el pressupost de cultura era de 2.000.000 de pessetes. En el vigent es destina per a aquestes atencions per a aquest 1930, 5.250.071.

En el Pressupost extraordiari de l'any 1917 es destinava per a institucions de cultura 250.000 pessetes. En el de l'any 1920 s'han consignat per a aquest 5.500.000 pessetes.

Una classe a l'aire lliure a l'Institut de Vilajoana

Escola Ramon Llull, en construcció a la Diagonal, entre Serdenya i Sicília

La Indústria de la Llet Condensada a Catalunya

Diguem el que menges—diu Brillat-Savarin—i et diré el que ets; i Sidney Smith observa: "Estic convençut que la digestió és el gran secret de la vida i el que es menja té una gran influència sobre el caràcter". Aquestes afirmacions meditadaes ens porten a la conseqüència que tant els individus com els pobles es donen a conèixer, entre altres símptomes, per les seves aficions alimentícies; i en la indústria de la llet condensada s'observa el compliment d'aquest enunciat. És un fet que el consum major d'aquest producte l'obtenen els pobles avançats culturalment.

L'alimentació, funció reparadora de les forces consumidores, és operació que es realitza pel general en el si de la llar, en el si íntim de la família i fatalment resulten diferents i oposats l'esperit, la manera d'ésser dels dos tipus familiars següents: A. Tipus de família que al matí se serveix un desdèjuni barroer elaborat amb la paella que omple l'ambient de molècules irritants, o més rudimentari encara, el rescalfat. B. Tipus de família que per desdèjuni utilitza els compostos, la

la família B és l'adoptat per la major part de les famílies que formen els pobles més avançats; al troc de terra que tenim més a la vora nostra, tota la regió que guaita el Mediterrani, utilitza generalment la llet en el seu sistema alimentici, la part de l'interior en prescindeixen generalment.

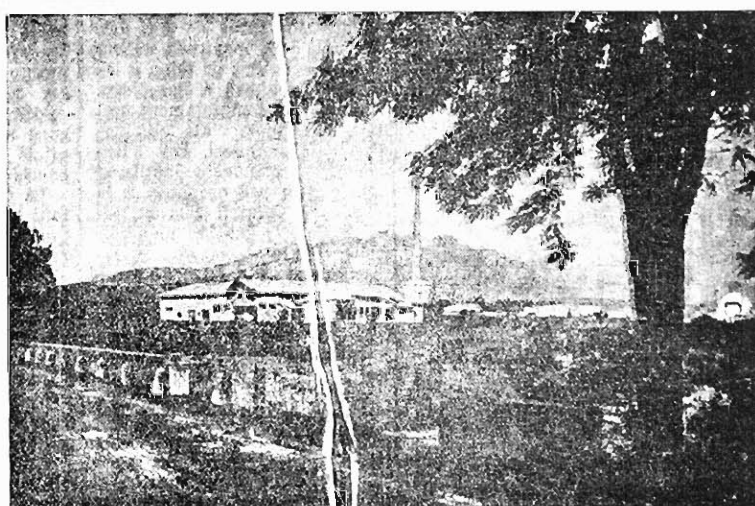
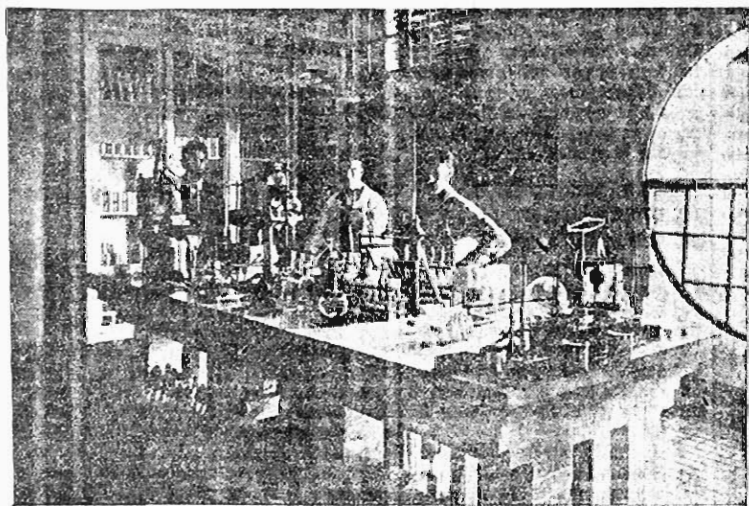
Els pobles que han sentit necessitat d'utilitzar la llet en el seu sistema alimentici s'han hagut que preocupar d'industrialitzar la seva producció en forma tal que permeti assegurar la seva conservació, i més encara la seva puresa i bondat, sobretot per al consum de les grans capitals, d'aquí que es busqués el producte anomenat llet condensada.

Es una cosa ben sabuda que de tots els productes alimenticis el que majors adulteracions pateix és el de la llet. Solament examinem la nota d'anàlisi del nostre Laboratori municipal corresponent al mes de febrer últim: de 267 mostres analitzades, 197 eren sofisticades. En les capitals populoses és quasi impossible l'a provisionament de llets fresques en bones circum-

de les desgràcies i vergonyes de la humanitat.

Aquests inconvenients que envolten una matèria tan essencial per l'alimentació com és la llet, han trobat un remei total en la indústria de la llet condensada. Les condenserries són instal·lades en lloc on la llet es produeix d'una manera completament sana; la llet és analitzada curosament i servida sota la garantia d'una marca que la casa productora cuida amb tots els esforços imaginables, en primer terme pel seu propi interès.

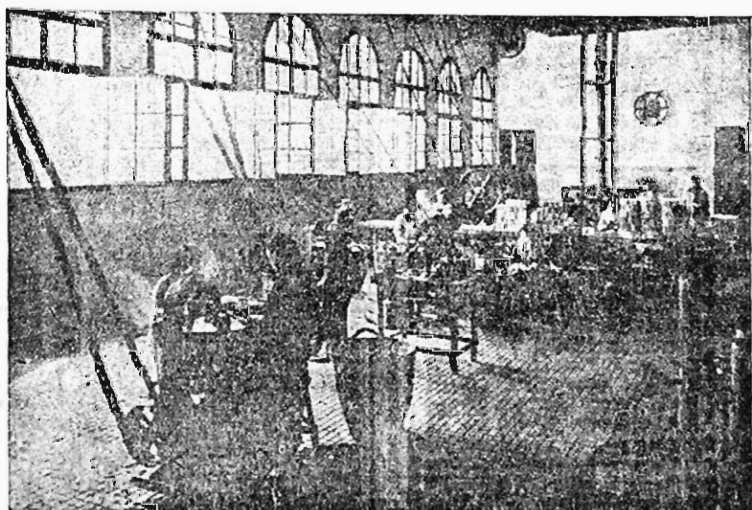
A Catalunya, símptoma de poble avançat, on totes les indústries i són cuidades, no hi deixa de tenir un lloc honorós la indústria de la llet condensada, representada principalment per la S. A. "Indústria Lletera", que amb un capital importantíssim ha aconseguit instal·lar una fàbrica a Sant Celoni, regió del Montseny. Les fotografies que il·lustren aquest article donen idea de la importància de la mateixa, una de les sales del laboratori expressa gràficament les proves a què és sotmesa la primera matèria per obtenir una seguretat de la seva pu-

mantega, la llet amb aditaments de cafè, de cacau.

El primer desdèjuni pot ésser servit de qualsevol manera, el segon requereix la mà amorosidora d'una gentil mestressa que dolçament ordeni les coses, des del més insignificant detall al conjunt, a l'ambient; la taula requereix flors si pot ésser, sol l'habitació, o almenys una calefacció que retorni confortable. La família A pot desdèjunar-se, si vol, en mànecues de camisa, desavillats els seus individus, la família B requereix una certa ordenació benefactora.

La forma de desdèjuni de

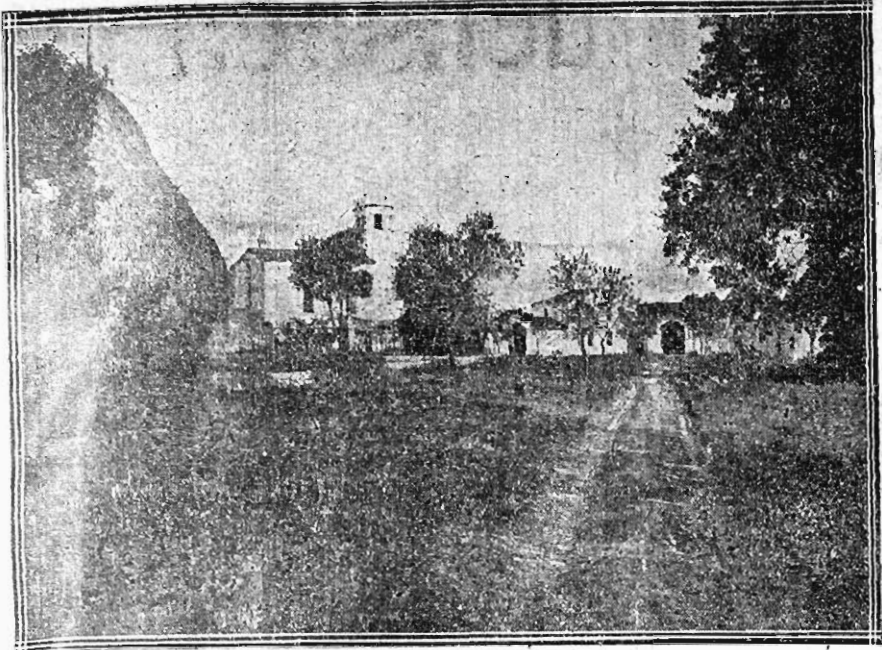

tàncies; si es produeix la llet lluny, la distància és un porrell; si es produeix dintre la ciutat l'ambient és desfavorable per la salut dels animals productors. És encara una visió esgarriosa per a tot barceloní aquells ramats de cabres que entre les grisors de posta passen tristament per la ciutat, l'avoranç d'aquell prat verd, del corriolet amorós, de les notes del flabiol i la visió llunhana del cim blavós; i es veuen condemnades a la ciutat que les emmalalteix, i a descansar, si poden, recolzades tristament sobre les mateixes despulles

resa i bondat, al mateix temps que s'obté en ell un treball constant de rectificació per poder obtenir una uniformitat sempre igual en el producte i solament a dueteta ma que avui té la llet condensada marca "El Pagès".

Es consolador, doncs, que a Catalunya hagi pogut viure i desenvolupar-se una indústria nova, que porta en ella tots els caràcters del que significa avenç en el sentit científic, i tot català ha de sentir com cosa pròpia i en ella interessat, ja que en aquestes petites coses furguen també les arrels d'independència de l'ànima nacional.

PAGINAC AGRICOLA

Vista general dels edificis de la finca adquirida per la Mancomunitat de Catalunya a Caldas de Montbui. Mesura 100 hectàrees i es destinada a l'ampliació dels Serveis Tècnics d'Agricultura, de l'Escola Superior d'Agricultura i de l'Escola de Zootècnia.

PORTIC

LA PUBLICITAT, expressió en la premsa d'un grup nacionalista que vol curar igualment totes les formes de la producció agrícola, inicia amb aquest número la publicació de una fulla agrícola setmanal, que serà el diumenge, en la qual es tractaran, des d'un punt de vista exclusivament nacional, aquells temes que en definitiva han d'interessar els bons catalans, tots els problemes tècnics i econòmics que afecten la nostra agricultura.

Aquesta fulla serà, doncs, la fulla de l'agricultura catalana, el com és avui i tal com ha de ser, doncs, quan la nostra agricultura hagi aconseguit la seva plenitud i hagi desaparegut tots els obstacles que en l'actualitat impedeixen el seu desenvolupament i la seva expansió.

La nostra agricultura i la espanyola

Es necessita, en començar a parlar d'agricultura catalana, fixar amb claredat la posició i el valor de la Catalunya agrícola dins de l'Espanya agrícola. Això pot servir a esclarir les idees d'alguns homes i de molts que no són ben conscients de la capacitat i del valor de la Catalunya independent. Els que la veuen per l'estranger semblen que l'Espanya actual té, encara que minora, un gran prestigi. No és ni un prestigi ni un prestigi moral, sinó el del renom per la grandesa de la seva producció, encara que en alguns països s'haguessin de sotmetre a l'Espanya a un petit gremi agrícola per la seva capacitat i el seu valor, que els segles d'opulència l'haguessin acumulat lentament per la força de la riquesa, una fama justa de la qual s'interessa i un nom comercial. Tant no representa pas més al món una quantitat que no pesa. Dues coses la fama comercial de l'Espanya no és espanyola; és essencialment catalana.

Espanya és un país que exporta principalment productes agrícoles: oli, vi, fruites, avellanes, taronjes, etc., que són els que li donen al món una fama comercial; no són pas els productes manufacturats, els productes de la indústria, que arriben a penes, amb la excepció aranzelaria rigorosa, a les demandes del mercat internacional.

Si Catalunya està separada d'Espanya no podria exportar cap dels seus productes i hauria de reduir les seves exportacions a quantitats pràcticament nul·les. L'Espanya agrícola després de la independència de Catalunya seria la totalitat o la quasi totalitat dels seus productes.

Per demostrar-ho cal mirar el balanç de producció i d'exportació.

La producció total espanyola és de uns 250 milions de quintars; la de Catalunya i Balears, d'uns 40 milions; la de València, d'uns 40 milions. En conjunt la producció catalana arriba als 70 milions, que és precisament la quantitat que Espanya exporta anualment. Sense l'exportació de Catalunya, Espanya hauria de disminuir d'una manera sensibillíssima les exportacions, reduint-les a zero en alguns anys. Però hi ha més. Tres quarts dels productes de producció i d'exportació de Catalunya són produïts a la Catalunya estricte, al qual cal afegir el del Baix Aragó (Calacit, Vall d'Arenós, Maella, etc.), és oli i d'exportació, que no es produïa a penes a altres parts de la Península. Separada Catalunya, no sols disminuiria l'exportació per la reducció del producte total, sinó també per la manca d'oli fins que no els demandats pels mercats estrangers.

La producció mitjana espanyola de vi no arriba als 25 milions d'hecto-

En nom de la direcció i dels col·laboradors declarem i volem que consti públicament que els sindicats, en els qual disposem devotament la nostra esperança per a un resorgiment nacionalista al camp, tenen tota la nostra simpatia més cordial, i que des d'aquesta plaça procurarem defensar l'existència i el desenvolupament amb tota la passió que sabem posar en les causes justes.

Ens inspira en aquesta actuació un interès i un sentiment: l'interès patriòtic de contribuir a aconseguir el benestar i la riquesa de Catalunya, estenent-la i generalitzant-la, i el sentiment de simpatia envers els pagesos, que representen, sense dubte, la reserva decisiva per a l'assoliment de la nostra llibertat.

Catalunya i Balears en produïm uns vint milions i València uns dos milions. En conjunt, la producció catalana és d'uns 22 milions d'hectòlitres i pot dir-se que la Catalunya històrica dona, segons els anys, de la tercera part a la meitat de la producció espanyola.

L'exportació total de vi pot considerar-se d'uns tres milions d'hectòlitres l'any.

Separada Catalunya d'Espanya, la sola Catalunya estricte, Espanya no podria exportar vi.

Avellanes.—La producció espanyola d'avellanes és de 273 mil quintars mètrics; la catalana, de 10. Catalunya estricte car les altres regions catalanes no en produeixen a penes—passa de 200 mil. Catalunya dona, doncs, el 76 per cent de l'avellana total espanyola i la seva avellana és coneguda i apreciada arreu del món.

L'exportació—entre mitg de 1930 a 1932—ha estat d'uns 90 mil quintars mètrics.

Separada Catalunya d'Espanya, aquesta no podria vi cobrir les demandes del mercat interior.

Arrels.—La producció espanyola és de un milió de quintars mètrics. La de Catalunya, de 473 mil. La de Balears, de 185 mil i la de València, de 430 mil. En total, la producció catalana és de 790 mil quintars mètrics, és, quasi el 80 per cent de l'espanyola.

L'exportació amb closca i en gra (reduint aquest al pes corresponent amb closca) és de 300 mil quintars.

En aquest cas també, com en el de les avellanes, separant Catalunya, Espanya no podria ni proveir el mercat interior.

Taronja.—La producció total espanyola és d'uns 200 milions de quintars mètrics; la de Catalunya i Balears, de 280 mil; la de València, d'uns set milions. En conjunt, Catalunya produeix 2.200.000 quintars, és, el 80 per cent de la producció total espanyola.

Sense Catalunya, Espanya no arribaria a cobrir les seves necessitats.

Barrocs.—La producció total espanyola és de uns milions de quintars mètrics; la de Catalunya, de 200 mil; la de Balears, de 180 mil i la de València, d'un milió i mig. En conjunt, Catalunya dona, doncs, prop de 2.200.000 quintars, és, el 90 per cent de la producció total espanyola.

Espanya, aquí, usurpa un prestigi.

August Matons

Els vaquers del Vallès

Tanmateix, els vaquers de la Comarca del Vallès han començat de fer feina positiva. Han deixat de banda els particularismes i empenyen per la necessitat han constituït una Federació de vaquers del Vallès.

Aquesta associació no serà pas una societat més, una mena d'apellat sinistral que haurà de complir la funció de la Federació de vaquers del Vallès, sinó una associació de vaquers més o menys important les autoritats espanyoles s'han d'ocupar de què sigui un benefici dels catalans, estant completament errat.

Aquí no hi ha cap altra solució que obtenir de l'Ajuntament que la Federació de vaquers nomeni els agents que siguin necessaris per inspeccionar les feines i que aquests agents tinguin per la funció concreta d'inspecció de la llei les mateixes facultats autoritzades d'un municipal. Solament així es podrà aconseguir que la llei que es venia a Barcelona sigui una llei pura.

Les solucions de la llei que naturalment regulen es poden industrialitzar. Tot-hom sap que hi ha un gran nombre d'existència de la llei de poder elaborar moltes quantitats de matèries i a dir, que certes matèries, transformant matèries com a azeren a la banca-

La Federació de vaquers del Vallès és un programa i té, sobre tot, la voluntat de portar-lo a cap. Les causes determinants que els Sindicats de la zona del Vallès

Un dels plans de la finca, pels conreus de terra camps

organitzessin constituïm una Federació, no ho pas, estant la aparellada d'ahir respecte. Són tan vells com des del dia que al Vallès existia el primer miler de vaquers.

El vaquer del Vallès produeix la llei per a Barcelona. Un comerciant que arribi a la llei produïda i ell a veure altre la detallista. Equivalents, els beneficis d'una empresa haurien de repartir-se de manera amb el capital i el treball que esmercen cadascun dels elements que intervenen en el negoci.

Però en l'abastament de llei a Barcelona no succeeix així. El vaquer posa de la seva part la vaqueria, és a dir, les vaques, les terres que donen, les eines de treball, el carro i animals, els diners per a la compra d'aliments. La despesa de gros no ha de fer més que ressaltar pormals, etc. El comerciant a finals dels de llei de festari de la ciutat a les lletres esgorgadores. El detallista posa la llei.

Es veu que la part de benefici és important correspondria al vaquer, ja que és ell qui produeix la llei i és ell qui en el negoci intervé el capital, mentre que el comerciant i el detallista, tant pel que es refereix al capital, com per l'esforç personal representen ben poca cosa comparats amb el vaquer.

Doncs, bé, els vaquers del Vallès venen la llei a 45 cèntims el litre; el preu del litre de llei a Barcelona, és a 80 i 90 cèntims, és la gran diferència resulta que al venedor de la llei guanya tres o quatre vegades més que el que la produeix.

El vaquer, hauria de vendre la llei a 45 cèntims, no hi guanya res. L'intermediari és qui amb tot el guany del negoci.

Més ací plantejat el problema i hem ací amb les causes que han obligat als vaquers del Vallès a fer-se, ja que de no fer-ho, haurien hagut de pagar el ven.

El programa de la Federació de vaquers del Vallès comprèn dues parts. La primera, col·locar la llei a Barcelona al més alt preu possible; la segona, finalitat consisteix en establir un preu del litre de llei al animal de cost.

Perquè la llei a Barcelona pugui obtenir un bon preu, cal en primer lloc, que la producció es nivelli al consum. Si per la demanda d'un litre de llei,

a la venda n'hi haguessin dos o tres, el preu baixaria irreversiblement. Això vol dir que precisa ser vianant la xifra de litres de llei que es produeixen i la quantitat que ha de menester el consum.

La producció i el consum no donen xifres regulars durant tot l'any. Mentre que la primavera és la temporada de màxima producció, el major consum es realitza durant la tardor i l'hivern. D'octubre a febrer hi haurà manca de llei; en la primavera i l'estiu en sobrarà.

Les solucions de la llei arien no solament durant la primavera i l'estiu, sinó durant tot l'any si constantment hi hagués un nombre excessiu de vaques, però pel fet de les adulteracions i sofisticacions de la llei en la tardor i l'hivern, o més concretament, pels deu mil litres d'aigua amb què diàriament es bateja la llei que consumeix Barcelona, bé permet assegurar que el nombre de vaques existent no depassa de les que reclama l'abastament de la ciutat.

Del que s'acaba d'exposar es desprèn la necessitat de què el productor de llei hagi d'ésser el primer interessat en què la llei que es veni sigui pura, ja que cada gota d'aigua que s'afegeix a la llei equival a una gota de descredat i a tirar un gra de sorra a la marca normal de la màquina o del negoci lleier.

Impedir l'addició d'aigua a la llei, perseguir tota mena de falsificacions, constituir una de les primeres campanyes de la Federació de vaquers del Vallès. Mes, si la Federació es refia de les autoritats, si algú pensés que pel fet d'existir una associació de vaquers més o menys important les autoritats espanyoles s'han d'ocupar de què sigui un benefici dels catalans, estant completament errat.

Aquí no hi ha cap altra solució que obtenir de l'Ajuntament que la Federació de vaquers nomeni els agents que siguin necessaris per inspeccionar les feines i que aquests agents tinguin per la funció concreta d'inspecció de la llei les mateixes facultats autoritzades d'un municipal. Solament així es podrà aconseguir que la llei que es venia a Barcelona sigui una llei pura.

Les solucions de la llei que naturalment regulen es poden industrialitzar. Tot-hom sap que hi ha un gran nombre d'existència de la llei de poder elaborar moltes quantitats de matèries i a dir, que certes matèries, transformant matèries com a azeren a la banca-

La Federació de vaquers del Vallès és un programa i té, sobre tot, la voluntat de portar-lo a cap. Les causes determinants que els Sindicats de la zona del Vallès

organitzessin constituïm una Federació, no ho pas, estant la aparellada d'ahir respecte. Són tan vells com des del dia que al Vallès existia el primer miler de vaquers.

El vaquer del Vallès produeix la llei per a Barcelona. Un comerciant que arribi a la llei produïda i ell a veure altre la detallista. Equivalents, els beneficis d'una empresa haurien de repartir-se de manera amb el capital i el treball que esmercen cadascun dels elements que intervenen en el negoci.

Un dels plans de la finca, pels conreus de terra camps

organitzessin constituïm una Federació, no ho pas, estant la aparellada d'ahir respecte. Són tan vells com des del dia que al Vallès existia el primer miler de vaquers.

El vaquer del Vallès produeix la llei per a Barcelona. Un comerciant que arribi a la llei produïda i ell a veure altre la detallista. Equivalents, els beneficis d'una empresa haurien de repartir-se de manera amb el capital i el treball que esmercen cadascun dels elements que intervenen en el negoci.

Però en l'abastament de llei a Barcelona no succeeix així. El vaquer posa de la seva part la vaqueria, és a dir, les vaques, les terres que donen, les eines de treball, el carro i animals, els diners per a la compra d'aliments. La despesa de gros no ha de fer més que ressaltar pormals, etc. El comerciant a finals dels de llei de festari de la ciutat a les lletres esgorgadores. El detallista posa la llei.

Es veu que la part de benefici és important correspondria al vaquer, ja que és ell qui produeix la llei i és ell qui en el negoci intervé el capital, mentre que el comerciant i el detallista, tant pel que es refereix al capital, com per l'esforç personal representen ben poca cosa comparats amb el vaquer.

Doncs, bé, els vaquers del Vallès venen la llei a 45 cèntims el litre; el preu del litre de llei a Barcelona, és a 80 i 90 cèntims, és la gran diferència resulta que al venedor de la llei guanya tres o quatre vegades més que el que la produeix.

El vaquer, hauria de vendre la llei a 45 cèntims, no hi guanya res. L'intermediari és qui amb tot el guany del negoci.

Més ací plantejat el problema i hem ací amb les causes que han obligat als vaquers del Vallès a fer-se, ja que de no fer-ho, haurien hagut de pagar el ven.

El programa de la Federació de vaquers del Vallès comprèn dues parts. La primera, col·locar la llei a Barcelona al més alt preu possible; la segona, finalitat consisteix en establir un preu del litre de llei al animal de cost.

Perquè la llei a Barcelona pugui obtenir un bon preu, cal en primer lloc, que la producció es nivelli al consum. Si per la demanda d'un litre de llei,

Notes divulgadores

"L'arada brabant"

En algunes comarques catalanes la brabant ha obtingut una remarcable generalització; en altres és usada isoladament per uns pocs agricultors d'iniciativa deserta; en forces ni tant sols és coneguda. És, doncs, convenient parlar d'una màquina, que tanta utilitat reporta.

La brabant és una arada construïda per a llaurar pla, o sigui sense formar cabellots ni escurades, és a dir, s'aconsegueix fent que la post o vertedera pugui girar el prisma de terra alternativament a la dreta i a l'esquerra de la direcció de la marxa. Llavors, un cop fet un solc, en retornar al punt de sortida, es tomba la terra de la segona rega sobre la invertida del primer, la del tercer solc sobre la del segon, i així de manera seguida i uniforme.

Per a aquelles arades que hagin de fer només treballs relativament superficials, pot usar-se, per a aconseguir l'efecte esmentat, el dispositiu de la post giratòria única, que consisteix en una sola peça metàl·lica, simètrica, constituïnt una doble post, que girant entorn del dental i per tot el conjunt del bastidor resistent de l'arada, pot adaptar-se als dos costats d'aquesta, tombant la terra segons la seva posició, a una o a l'altra banda. Per a treballar des no gaire fondes i per a terres lleugeres, aquesta solució és avantatjosa i recomanable, però quan l'esforç necessitat és major, la forma de la post que ve marcada per la simetria i per la limitació de l'espai, i la manca de reguladors adequats obliguen a una forma de tracció considerable, i són causa de què la llaurada no quedi prou ben feta.

Per a la primera treballada de les terres, que cal que sigui feta a consistència, fonda i remoguda, per a la labor bàsica inicial de la qual pot dir-se que en depenen totes les possibilitats de la finca col·lita, la millor arada que pot usar-se, és indiscutiblement la brabant. Cap ent enllaça prepara la terra, deixant-la en la millor condició per a

Un dels plans de la finca, pels conreus de terra camps

organitzessin constituïm una Federació, no ho pas, estant la aparellada d'ahir respecte. Són tan vells com des del dia que al Vallès existia el primer miler de vaquers.

El vaquer del Vallès produeix la llei per a Barcelona. Un comerciant que arribi a la llei produïda i ell a veure altre la detallista. Equivalents, els beneficis d'una empresa haurien de repartir-se de manera amb el capital i el treball que esmercen cadascun dels elements que intervenen en el negoci.

Però en l'abastament de llei a Barcelona no succeeix així. El vaquer posa de la seva part la vaqueria, és a dir, les vaques, les terres que donen, les eines de treball, el carro i animals, els diners per a la compra d'aliments. La despesa de gros no ha de fer més que ressaltar pormals, etc. El comerciant a finals dels de llei de festari de la ciutat a les lletres esgorgadores. El detallista posa la llei.

Es veu que la part de benefici és important correspondria al vaquer, ja que és ell qui produeix la llei i és ell qui en el negoci intervé el capital, mentre que el comerciant i el detallista, tant pel que es refereix al capital, com per l'esforç personal representen ben poca cosa comparats amb el vaquer.

Doncs, bé, els vaquers del Vallès venen la llei a 45 cèntims el litre; el preu del litre de llei a Barcelona, és a 80 i 90 cèntims, és la gran diferència resulta que al venedor de la llei guanya tres o quatre vegades més que el que la produeix.

El vaquer, hauria de vendre la llei a 45 cèntims, no hi guanya res. L'intermediari és qui amb tot el guany del negoci.

Més ací plantejat el problema i hem ací amb les causes que han obligat als vaquers del Vallès a fer-se, ja que de no fer-ho, haurien hagut de pagar el ven.

El programa de la Federació de vaquers del Vallès comprèn dues parts. La primera, col·locar la llei a Barcelona al més alt preu possible; la segona, finalitat consisteix en establir un preu del litre de llei al animal de cost.

Perquè la llei a Barcelona pugui obtenir un bon preu, cal en primer lloc, que la producció es nivelli al consum. Si per la demanda d'un litre de llei,

del arbre, i balanceja entorn seu amb ben poc esforç.

Es la brabant de les arades més estables, degut al avantatge de dues rodes, en el qual ve subjecte l'arbre del bastidor. Contribueix a aquesta estabilitat la posició inclinada de les rodes del suport, de les quals l'una passa pel ferm encara no treballat i l'altra encaixa en l'aresta, entrant del solc. Com la brabant és essencialment estable, l'esteva queda reduïda a una petita maneta posterior per a corregir la direcció quan convingui, amb què s'alleugerix el treball del llaurador.

La brabant, com a màquina perfeccionada que és, té una sèrie de mecanismes reguladors per adaptar-la en cada cas a les millors condicions de funcionament, i que poden donar-li l'apariència—res més que l'extrema apariència—de cosa complicada. Un dels mecanismes més importants serveix per a graduar l'altura d'interès de l'arbre en l'avantren, que és la que determina l'altura del solc, i es regula amb un cargol o amb una palanca. Altre senzill mecanisme, accionat des de la part posterior a cada extrem de solc, fixa la inclinació de les dues rodes del suport, les quals poden també acostar-se o separar-se a voluntat per tal de deixar-les amb un ample proporcionat al del solc. Reguladors ordinari, de profunditat i lateral, analògics als de les altres arades contribueixen a fer que la brabant pugui quedar perfectament adaptada a les particulars característiques del treball volgut.

Cap d'aquests mecanismes ofereix especial complicació; tots ells reporten, en canvi, avantatges en el perfeccionament de la feina. La tècnica de la brabant s'aprèn, per la seva simplicitat, gairebé sola, i la pràctica s'adquireix ben depressa. És per complet infundada la resistència a adoptar la brabant, per por de la seva complexitat.

Si bé en algunes comarques, com la de Vil·la, per exemple, en les quals la brabant està més generalitzada, cases constructors catalanes comencen de fabricar models ben ensaïats i adaptats a les modalitats de la nostra agricultura, encara la majoria de les brabantes avui usades són d'importació estrangera, i això fa que algun cop les indicacions dels catàlegs referents a la força de tracció i el nombre d'animals necessaris per a tractar talles no es puguin guardar al peu de la lletra. Ultra la variació que pot haver-hi en la resistència de la terra, hi ha la diferència pràctica dels animals. Les races del Nord són generalment fortes, i pot ésser molt bé que una brabant que alfa necessiti sols una parella, aquí no en tingui prou. Cal esmentar aquest punt per a evitar malentendiments i no donar, a contrari de l'esperança, una falsa idea de la potència excessiva d'una brabant ja originalment mal triada. Podem recomanar-se per a les condicions normals de la nostra agricultura les brabantes de tipus mitjà i petites, i de mecanismes simplifcats. No a dir que el cost de la fabricació tendeix a ser a propòsit aquest models.

El fet més demostratiu de la utilitat de les brabantes està en la capacitat generalitzada que assolixen a les comarques on han començat a usar-se, i l'elogi amb què es parlen tot i els agricultors que la coneixen.

Carles Pl Sunyer

Març

Març és l'any dels cops. Com a mes de transició, el ha de trobar-se arreu amb les inclemències de l'hivern amb els freds tardans i les primeres llambregades de primavera, amb les algarades primaverals.

Entre el vent i la pluja, queden aïllats, però no solen, cap a més de la gent pagesa. Pobre de la finca, a excepció de hostassos, d'hortos, de vinyes i de tota la família de l'agrocultura.

Engany, sense cap, ha de ser-se buscant per la sequera que els seus mesos predecessors no esmentaven. Març, sent honor al revolucionari Ventós, s'ha mostrat, però, prou com a solador escampador dels núvols.

Març amb pluges, fred i vent al millor com a vent.

Pobre març, que és arribat a la guarnició diada, talment esborronat, que aquell solc de

Per Sant Jordi pampols al cap

Li ha fet fàstid, deixant-lo sense la solida tendes de la vida catalana.

Artes

El conreu mecànic en relació als factors industrial i econòmic

En aquest període de revisió i renovació de valors en tots els ordres de la vida col·lectiva, motivat per l'angoixant crisi econòmica (crisi inherent a tot període post-bel·lic, però més especialment aguda per les magnífiques proporcions del passat conflicte guerter), s'ha imposat de bon començament una de les necessitats que la societat ha de satisfer: una més ampla adopció de la màquina com a principalíssima condició per al renaixement rural.

Actualment, la qüestió de la utilitat del tractor ja no es discuteix; el tractor, aportant un abracable i interessantíssim ajut per atenuar i remeiar la crisi de mà d'obra i d'animals de treball, especialment solida pels agricultors dels països ex-combatents, però que es deixa sentir per tot arreu del món.

El problema del conreu mecànic de la terra i de la utilització dels motors industrials pels diferents treballs agrícoles, era, abans de la guerra, un problema econòmic, que parcialment podia resoldre's mitjançant una més ampla importació de material, de preferència americana. Però, acabada la guerra i trobant-se les nacions ex-combatents amb una molt major capacitat de producció mecànica, hom ha hagut de pensar en l'autopropulsió com a solució necessària dels punts de vista agrícola, industrial i social.

Per a escollir els sistemes o tipus d'aparells a adoptar, hom ha de tenir en compte si es tracta d'empreses de treball particulars, cooperatives, sindicats, d'exploracions individuals, grans o petites, comportant una variada gamma de treballs diferents i necessitats.

En el que es refereix al preu de compra, l'agricultor es troba sovint indecís per fixar la relació entre la despesa a fer i la importància de la propietat o de l'empresa. És més; de bon començament hi ha la tendència a comprar barat. Però les màquines que per uns diners i no res s'apallan, les que després de cop i volta les treballs sense acabar, la sembra a mig fer, la collita bo i tota al camp, ja han costat prou carats als agricultors perquè aquests tinguin avui el dret d'existir un material de fabricació irrefractable, de durada certa, apte per a un funcionament intensiu i prou per a treballar bé i depressa a l'hora precisa.

Fins en 1913, el material produït era, gairebé en la seva totalitat, i sadissim: tractors tipus "muntador", que, malgrat totes les temptatives de les, mai no han pogut acostumar-se a la nostra terra.

Una evolució general s'ha aconseguit després, orientant-se els constructors vers el material lleuger fins a caure a l'extrem, i veiem el material massa lleuger i fràgil, sovint per manca de condicions tècniques i de robustesa, però en particular per no tenir suficient adherència.

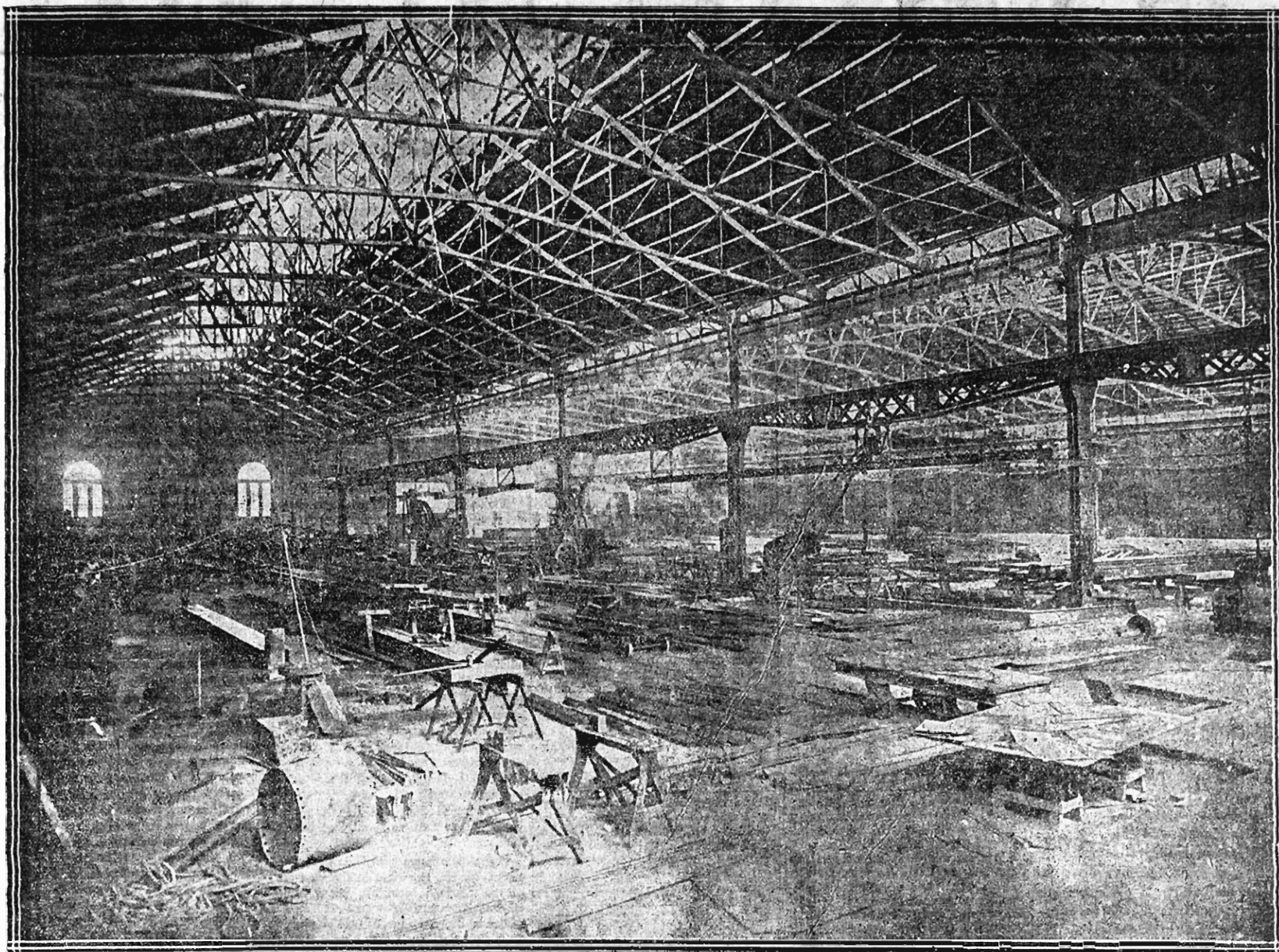
Una revolució industrial inspirada en el bon sentit i que sembla portar aires de triomf, sobretot en les vastes planícies de conreu uniforme, és la construcció de material mitjà en grans sèries, material pesant de 1.500 a 2.500 quilograms i amb potències oscil·lants entre 20 i 30 HP, cosa que no exclou la possibilitat d'un èxit en la producció agrícola d'aparells més petits de 5-10 HP, propis per a conreus intensius, arboris, etc.

Per a poder simplificar el material, tot i establint la mà d'obra i apropar de la millor manera la potència del motor, s'han preocupat força els constructors, especialment els americans, donant com a solució, al mercat, una col·lecció d'aparells, als quals s'acoblaven, directament, una sèrie d'utills complementaris, tals com: rodets, sembradors, rules, etc., per fer, quan convingués, diverses operacions culturals d'una sola passada.

Altres fórmules de treball complet de la terra que en 1913 no passaven de petites proves industrials, han esdevingut mitjançant l'ajut de la mecànica, realitzacions de gran volada i oportunitats de les quals En Deherant, havia ja previst.

En interès de l'agricultura catalana, és força de desitjar que d'importadors que són de maquinària agrícola, poguem esdevenir auto-proveïdors de màquines fetes a la nostra terra i per a la nostra terra; màquines que amb bona voluntat per part de la nostra florissant indústria mecànica i amb bona voluntat per part de la nostra agricultura, poden i deuen triomfar obrint nous i dreturs ramins que ens portin a la maturitat econòmica.

L'explen did pinar de la finca

Un aspecte dels grans dipòsits de Can Tunis

FILL DE MIQUEL MATEU

Casa Central: BARCELONA

Sucursals: València, Bilbao, Madrid, Nova-York

Un aspecte del taller de demostració de la Secció de Maquinària (carrer dels Angels)

TOTHOM HO DIU: L'Enciclopedia Espasa és la millor

ES UNA JOIA D'ART / UN ARXIU DE TOTS ELS CONEIXEMENTS HUMANS
NOMES AL DICCIONARI ESPASA LI ESCAU EL TITOL DE

MERAVELLA DEL SEGLE XX

HEU'S AQUI LA FAMOSA
ENCICLOPEDIA ESPASA

considerada per tothom com el
DICCIONARI MES MODERN, MES
BEN IL·LUSTRAT I MES
EXTENS DEL MON

Es l'obra més ru-
blerta d'erudició

Es un monument a
les Arts Gràfiques

PER ESCOLLIR
el diccionari

que més s'acomodi a les vostres necessitats
i conveniències

US CAL, si voleu procedir amb encert,
consultar

L'ENCICLOPEDIA ESPASA

i que aquesta consulta recaigui sobre temes
relacionats amb la vostra professió, art o
ofici; només d'aquesta manera podreu re-
soldre encertadament

Sr. D. J. Gallach, Delegat de la C.a A. CALPE

Apartat de Correus 89 — Mallorca, 460, BARCELONA

Serveixi's enviar-me mostres i les condicions excepcio-
nals de subscripció al DICCIONARI ESPASA.

Nom i cognoms

Professió

Domicili

Poble

Província

CALPE

MADRID — BARCELONA — BUENOS AIRES

Concessionari per a la venda a tot arreu del món.

GRANS FACILITATS PER AL PAGAMENT

Subscripció a totes les llibreries. — Establiment informatiu
a les següents: BOSCH, Ronda de la Universitat, 3. —
CASTELLS, Ronda de la Universitat, 13. — CARROGGIO,
Bruch, 30. — SUBIRANA, Portaferrissa, 14. — FOMENT
COMERCIAL DEL LLIBRE, Rocafort, 115.

GRANS MAGATZEMS SANTA EULALIA

CARRERS

BOQUERIA, 1.3 i 5.
CARDENAL CASAÑAS, 2.

NOVETATS i CONFECCIONS

per a
Senyora i Nena

Vestitsastre

VESTITS d'entretemps i istiu
Tenim els millors models

Sedes: Crespons, tri-
cots (tots els amplex)
satins, moarés, etc.

LLANES:
Fantasies de cotó

Jerseis
Bruses
Swetters

Gran existència en LLEN-
CERIA: Roba blanca, jocs
de llit i de taula, etc.

Preus sense competència

SASTRERIA i CAMISERIA

per a
Home i Noi

Secció a mida

a càrrec d'experts i
acreditats talladors

Articles de novetat: Es-
tams, Meltons

Frescos, procedents de les
millors fàbriques

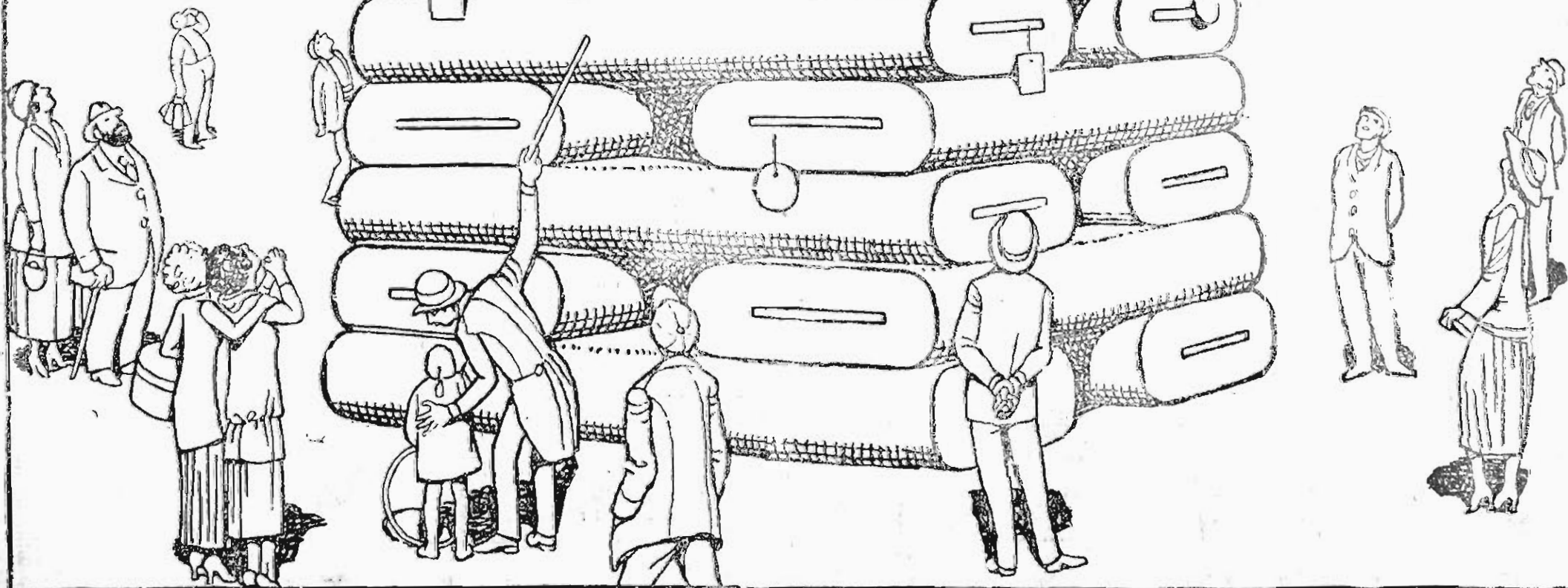
Vestits confeccionats
Impermeables, guardapols

Nous models en vestits per a
PRIMERA COMUNIÓ

Camises - Pijames
Gèneres de punt-Corbates

UNIFORMES PER A SOLDATS
DE CUOTA

Els gèneres que venem
són de bon resultat

Rebudes les novetats de la temporada

Vegi els nostres assortits que són completíssims en totes les seccions de la casa
La nostra important venda ens permet oferir tots els articles a preus reduïdíssims